

Załącznik do Uchwały
nr 61/18
Rady Nadzorczej NFOŚiGW
z dn. 28 kwietnia 2018 r.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

SPRAWOZDANIE z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2017 roku

**Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej**

Warszawa, kwiecień 2018

Spis treści

I. Władze Narodowego Funduszu	4
II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2017 r.	6
III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2017 r.	12
III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2017 r.	12
III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego.....	14
IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2017 r.	23
V. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	26
V.1. Wstęp	26
V.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	28
V.2.1. Wstęp.....	28
V.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.....	31
V.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.....	32
V.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.....	33
V.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu.....	36
V.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	37
V.2.7. Poddziałanie 1.6.2 – Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji	38
V.2.8. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska	39
V.2.9. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi.....	41
V.2.10. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach.....	42
V.2.11. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.....	44
V.2.12. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego	46
V.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy.....	47
V.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	49
V.4.1. Wstęp.....	49
V.4.2. I oś priorytetowa – Gospodarka wodno-ściekowa	50
V.4.3. II oś priorytetowa – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.....	52
V.4.4. III oś priorytetowa – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.....	53
V.4.5. IV oś priorytetowa – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska.....	54
V.4.6. V oś priorytetowa – Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych.....	55
V.4.7. IX oś priorytetowa – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna	55
V.5. ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)	56
V.6. Pozostałe środki europejskie i ich współfinansowanie	57
V.6.1. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE.....	57
V.6.2. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE.....	59
V.6.3. Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA	59
V.7. Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych	59
V.7.1. Refundacja kosztów pomocy technicznej w ramach PO IiŚ 2014-2020 oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna	60

V.7.2.	Refundacja kosztów wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego	60
V.7.3.	Refundacja kosztów Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w Polsce	61
V.7.4.	Refundacja kosztów doradztwa i zarządzania projektem „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	61
V.7.5.	Refundacja kosztów obsługi Systemu Zielonych Inwestycji	61
VI.	Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2017 r.	62
VI.1.	Wstęp	62
VI.2.	Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	62
VI.2.1.	Wstęp.....	62
VI.2.2.	Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2017 r.....	63
VI.2.3.	Ochrona wód	69
VI.2.4.	Gospodarka wodna.....	70
VI.2.5.	Ochrona atmosfery i klimatu	71
VI.2.6.	Ochrona powierzchni ziemi	74
VI.2.7.	Ochrona przyrody i krajobrazu	75
VI.2.8.	Górnictwo	77
VI.2.9.	Geologia.....	77
VI.2.10.	Monitoring Środowiska	79
VI.2.11.	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków ..	79
VI.2.12.	Edukacja ekologiczna	80
VI.2.13.	Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON.....	82
VI.2.14.	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej	82
VI.2.15.	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	82
VI.2.16.	Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska	83
VII.	Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2017 r.	84
VII.1.	Kadra pracownicza Narodowego Funduszu	84
VII.1.1.	Zatrudnienie	84
VII.1.2.	Zarządzanie zasobami ludzkimi	85
VII.1.3.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników	85
VII.2.	Realizacja Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy na lata 2017-2020 oraz Strategii działania Narodowego Funduszu na lata 2017-2020.....	86
VII.3.	Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym w Narodowym Funduszu	87
VIII.	Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji	87
IX.	Załączniki	92
	Załącznik 1	92
	Załącznik 2	95
	Załącznik 3	99
	Załącznik 4	103
X.	Spis rysunków.....	106
XI.	Spis tabel	106

I. Władze Narodowego Funduszu

RADA NADZORCZA

Roman Niżnikowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
Marek Ryszka – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Michał Baj
Mirosław Czekaj
Krzysztof Masiuk
Andrzej Matysiak
Paweł Mazurkiewicz
Zbigniew Myczkowski
Tomasz Popławski
Kazimierz Suszyński
Marek Tramś
Janusz Wojdalski

W 2017 r. odbyło się 17 posiedzeń Rady Nadzorczej, na których przyjęto łącznie 192. uchwały.

W trakcie 2017 r. Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu rozpatrywała wnioski Zarządu, o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w kwocie o równowartości powyżej **1.000.000** euro, w przypadku dofinansowania w formie pożyczki, oraz w kwocie o równowartości powyżej **500.000** euro, w przypadku dotacji.

Rada Nadzorcza uchwaliła Plan działalności oraz programy priorytetowe na 2017 rok. W 2017 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2016, a także Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu w 2016 roku. Ponadto podjęła uchwałę w sprawie uchwalenia projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2018 r. oraz Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2018 oraz lata 2019-2020.

Rada Nadzorcza dokonała również zmiany Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu oraz listy programów priorytetowych na 2017 r.

Rada Nadzorcza przeprowadzała okresowe oceny postępu w realizacji Planu finansowego oraz Planu działalności Narodowego Funduszu na 2017 r.

ZARZĄD

Kazimierz Kujda – Prezes Zarządu
Artur Szymon Michalski – Zastępca Prezesa Zarządu
Roman Wójcik – Zastępca Prezesa Zarządu
Jacek Spyrka – Zastępca Prezesa Zarządu (do 23.06.2017 r.)
Dominik Bąk – Zastępca Prezesa Zarządu (od 23.06.2017 r.)

W 2017 r. Zarząd Narodowego Funduszu zebrał się na 157. posiedzeniach, na których przyjęto 1.059 uchwał. W zakresie uchwał dotyczących finansowania przedsięwzięć proekologicznych, Zarząd podjął 222 uchwały dotyczące finansowania w formie dotacji, 4 uchwały dotyczące udostępnienia środków dotacyjnych dla wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na współfinansowanie przedsięwzięć, 100 uchwał dotyczących finansowania w formie pożyczki, 62. uchwały dotyczące przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym, oraz 2. uchwały

dotyczące udzielenia dopłat dla gmin i powiatów w zakresie zbierania i przekazania do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zarząd Narodowego Funduszu realizując zadania określone, w szczególności w art. 400k ustawy Prawo ochrony środowiska, (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.) koncentrował się na działaniach zapewniających pełne wykorzystanie środków europejskich, niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, które dotyczyły m.in.

- wypracowania propozycji uproszczeń ułatwiających wybór projektów do dofinansowania, wdrażanie i rozliczanie projektów programu PO IiŚ 2014-2020;
- propozycji przesunięć środków pomiędzy działaniami PO IiŚ 2014-2020, ukierunkowanych na pełne wykorzystanie, przyznanej na Program alokacji;
- wyboru przedsięwzięć realizowanych ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego – perspektywa finansowa na lata 2009-2014 oraz Europejskiego Funduszu Partnerskiego PHARE;
- wdrażania programów priorytetowych, działań korygujących i naprawczych służących rozliczeniu umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych (AAU);
- obsługi rozliczeń końcowych projektów, które uzyskały dofinansowanie ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 lub ISPA/Funduszu Spójności, w ramach perspektywy finansowej 2000-2006;
- zapewnienia sprawnego funkcjonowania Ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, w ramach działania 1.3.3 PO IiŚ 2014-2020;
- wdrażania Projektu budowania potencjału Programu LIFE, ukierunkowanego na upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE i efektywnego wykorzystania dostępnych na ten cel środków.

Oprócz tego Zarząd Narodowego Funduszu podejmował decyzje, inicjował prace i prowadził nadzór m.in. nad:

- przyjęciem dokumentów przedkładanych następnie Radzie Nadzorczej m.in. Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu, Kryteriów wyborów przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu, Listy przedsięwzięć priorytetowych;
- uchwalaniem oraz zmianą programów priorytetowych;
- wyborem przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i jego udzielaniem;
- uchwaleniem projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2018 r. oraz projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2018 oraz lata 2019-2020;
- innymi działaniami w zakresie wdrażania projektów w unijnej perspektywie finansowej 2014-2020;
- bieżącą analizą i kontrolą sytuacji finansowej Narodowego Funduszu w 2017 r.;
- analizą zgodności wydatkowania środków z programami priorytetowymi, kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania i Planem działalności Narodowego Funduszu na 2017 rok.

Nawiązując do przyjętych przez Radę Ministrów 25 kwietnia 2017 r. rekomendacji Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów pt. „Czyste Powietrze”, Zarząd Narodowego Funduszu zainicjował utworzenie **Krajowego Pakietu Czystego Powietrza** realizowanego przez Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze. W ramach Pakietu finansowaniu ze środków własnych lub będących w dyspozycji funduszy podlegać będzie, m.in.:

- wymiana źródeł ciepła (pieców) na nowoczesne i wysokosprawne, a także wymiana wewnętrznych instalacji grzewczych;
- głęboka termomodernizacja budynków indywidualnych, w tym ocieplenie ścian budynków, izolacja stropów i podłóg oraz wymiana okien;
- budowa budynków energooszczędnych i pasywnych;
- budowa domów drewnianych;
- energetyka geotermalna;
- energetyka grawitacyjna wody (małe elektrownie wodne);
- zakup bezemisyjnych środków transportu publicznego;
- budowa stacji ładowania pojazdów bezemisyjnych i infrastruktury oraz badania i rozwój z tym związany.

II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2017 r.

Najistotniejszym elementem działalności Narodowego Funduszu w 2017 r. były prace służące absorpcji bezzwrotnych środków europejskich (ogłaszanie konkursów, nabór i ocena wniosków, a także podpisywanie i rozliczanie umów), dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Przy wystąpieniu znacznych opóźnień i barier systemowych w początkowej fazie wdrażania Programu, konieczne było podejmowanie dodatkowych działań w celu przyspieszenia podpisywania umów i wypłacania środków PO liś 2014-2020. Możliwość pełnego wykorzystania dostępnych kwot (łącznie prawie 20 mld zł) wystąpi jedynie w sytuacji realizacji wskaźników pośrednich i docelowych uzgodnionych w trakcie negocjacji z Komisją Europejską. Należy mieć na uwadze, że po 2023 r. poniesione przez beneficjentów koszty nie będą uznawane za kwalifikowane i nie będą mogły podlegać refundacji z budżetu UE.

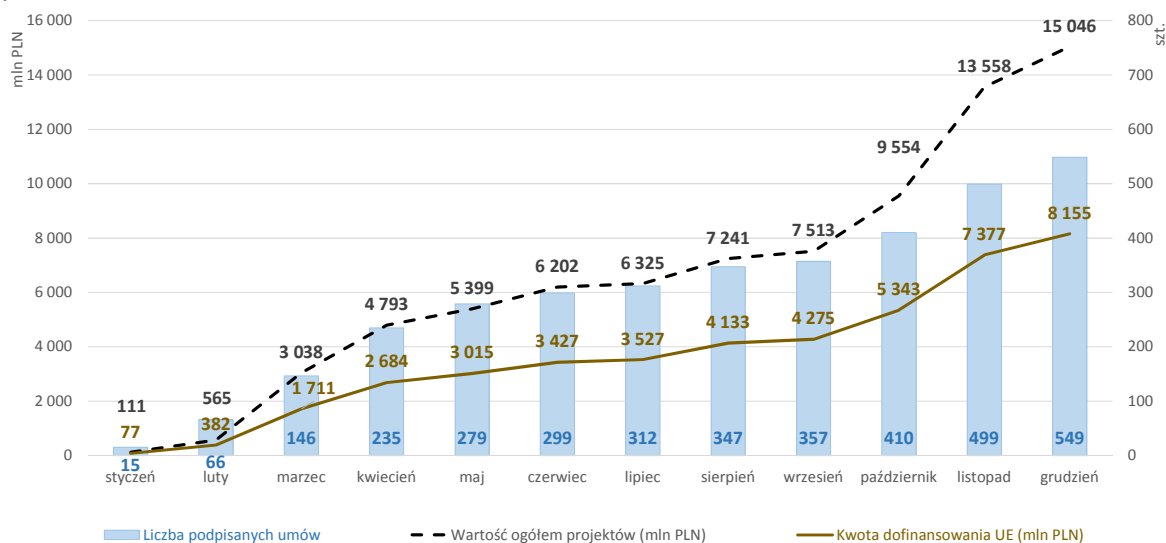
W 2017 r. z inicjatywy Narodowego Funduszu odbyło się 14 spotkań (łącznie w 2016 i 2017 r. były to 34 spotkania) przedstawicieli Instytucji Zarządzającej (Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju), Instytucji Pośredniczących (Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Energii), Instytucji Wdrażającej oraz w miarę potrzeby przedstawicieli innych Instytucji (np. Jaspers, beneficjentów – w tym np. Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dotyczących wdrażania PO liś 2014-2020. W wyniku tych spotkań, jak również innych inicjatyw Narodowego Funduszu, udało się wypracować szereg uproszczeń ułatwiających wybór projektów do dofinansowania, wdrażanie i rozliczanie projektów. Do najistotniejszych rozwiązań uzgodnionych w 2017 r. należą:

- możliwość weryfikacji wydatków beneficjenta na wynagrodzenia na podstawie zestawień poniesionych kosztów (bez konieczności przekazywania i weryfikacji pełnej dokumentacji dotyczącej wynagrodzeń w projekcie);
- możliwość zatwierdzania wniosków o płatność bez konieczności oczekiwania na formalne zatwierdzenie zmian w projekcie (zawarcie aneksu do umowy o dofinansowanie).

Z wybranych rozwiązań może korzystać nie tylko Narodowy Fundusz, ale również inne instytucje wdrażające PO liś 2014-2020. Stanowią one istotną pomoc i wytyczną dla wnioskodawców i beneficjentów tego Programu, ułatwiając rozliczenia projektów oraz wpływając na przyspieszenie realizacji założonych celów w zakresie certyfikacji środków PO liś 2014-2020.

Pomimo istniejących jeszcze w 2017 r. barier we wdrażaniu PO liś 2014-2020 w Narodowym Funduszu podpisano w tym roku 549 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE przekraczającą **8.155** mln zł dla inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej **15.046** mln zł.

Rysunek 1 Zawieranie umów w ramach PO IiŚ 2014-2020 w 2017 r.

Dodatkowo w 2017 r. do Narodowego Funduszu złożono 503 wnioski o środki PO IiŚ 2014-2020 na kwotę ponad **8.456** mln zł. Biorąc pod uwagę wnioski złożone w 2015 r. i 2016 r., od początku wdrażania programu złożono do Narodowego Funduszu 1.621 wniosków na kwotę wnioskowanego dofinansowania UE wynoszącą **26.046** mln zł.

Kolejnym obszarem w ramach którego skupiła się działalność Narodowego Funduszu w 2017 r. była absorpcja środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014. Rok 2017 był ostatnim rokiem wdrażania projektów finansowanych z tego źródła. Wszystkie działania koncentrowały się na rozliczeniu dofinansowanych przedsięwzięć, w tym weryfikacji wniosków o płatność oraz raportów końcowych z realizacji projektów, rozszerzeniu zakresu rzeczowego realizowanych projektów oraz identyfikacji nowych projektów bilateralnych w celu wykorzystania oszczędności finansowych. Weryfikacji podlegało w 2017 r. m.in. 31 wniosków o zwiększenie dofinansowania w ramach MF EOG i NMF na kwotę **22** mln zł. Do końca 2017 r. zakończono wdrażanie wszystkich, realizowanych w ramach tej perspektywy finansowej, 219. projektów na łączną kwotę dofinansowania **686,5** mln zł, a także zweryfikowano i zatwierdzono wszystkie wnioski o płatność i raporty końcowe dla realizowanych projektów (w 2017 r. zweryfikowano łącznie blisko 450 wniosków o płatność oraz 188 raportów końcowych).

Intensywne prace prowadzone były również przy rozliczaniu umów w ramach których Narodowy Fundusz pozyskał środki ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych. W 2017 r. zakończona została umowa zawarta w dniu 09.11.2009 r. z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działającym na rzecz Rządu Hiszpanii. W trakcie realizacji pozostały dwie umowy zawarte z Ministrem Środowiska, Łądu i Morza reprezentującym Rząd Włoch i Ministerstwem Rolnictwa, Żywności i Środowiska Hiszpanii reprezentujące Rząd Hiszpanii. W roku 2017, w ramach tych umów odpowiednio: zawarto 4 umowy o dofinansowanie przedsięwzięć w zakresie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej w łącznej kwocie **3,1** mln zł oraz ogłoszono i przeprowadzono nabór wniosków w ramach programu priorytetowego „System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) Część 2) GEPARD – Bezemisyjny transport publiczny”.

Narodowy Fundusz kontynuował także udzielanie dofinansowania ze środków własnych (m.in. na współfinansowanie przedsięwzięć PO IiŚ 2014-2020), w ramach którego wpłynęły 1.622 wnioski na kwotę **8.769** mln zł. Tak więc łączne wnioskowane w 2017 r. dofinansowanie ze środków własnych i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz środków europejskich sięgnęło **17.249** mln zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięć wynoszącym **33.851** mln zł.

łącznie w 2017 r. w ramach środków własnych i europejskich podpisano 1.206 umów, realizujących przedsięwzięcia o wartości kosztorysowej przekraczającej **20.961** mln zł, przy kwocie udzielonego dofinansowania **9.998** mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do 2016 r. o 91% (w którym zawarto umowy na **5.239** mln zł), oraz wzrost w stosunku do 2015 r. aż o 363% (zawarte umowy na kwotę **2.157** mln zł).

W tabeli 1 przedstawiono syntetyczną informację o liczbie i kwotach zawartych przez Narodowy Fundusz w latach 2015-2017 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z wyszczególnieniem:

- dotacji ze środków europejskich, obsługiwanych przez rachunki Narodowego Funduszu lub na podstawie zleceń płatności do Banku Gospodarstwa Krajowego (głównie środki PO IiŚ oraz MF EOG i NMF);
- finansowania ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Tabela 1 Liczba i kwoty zawartych w latach 2015-2017 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł)

Poz.	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu	Wykonanie 2015 r.		Wykonanie 2016 r.		Wykonanie 2017 r.		Wskaźnik kwoty zawartych umów	
		liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	2017 r. vs. 2015 r. 8/4 (%)	2017 r. vs. 2016 r. 8/6 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków europejskich obsługiwanych przez NFOŚiGW (I.1+I.2), z tego:	118	127 933	235	3 719 947	584	8 188 184	6 400%	220%
I.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	-	-	180	3 678 022	549	8 154 954	-	222%
I.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	64	17 616	-	-	-	-	-	-
I.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014	50	110 184	55	41 925	35	33 230	30%	79%
I.4	Powierzone środki europejskie (EFP PHARE; EFP SIDA)	4	133	-	-	-	-	-	-
II	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych NFOŚiGW (II.1+II.2+II.3), z tego:	1 562	2 029 346	1 562	1 519 089	622	1 810 103	89%	119%
II.1	Finansowanie pożyczkowe	101	935 075	58	497 765	92	1 052 387	113%	211%
II.2	Finansowanie dotacyjne	1 461	1 094 271	1 503	821 324	529	691 930	63%	84%
II.3	Finansowanie kapitałowe	-	-	1	200 000	1	65 786	-	33%
III	Razem finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków obsługiwanych i w dyspozycji (I+II)	1 680	2 157 279	1 797	5 239 036	1 206	9 998 287	463%	191%
IV	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć realizowanych w wyniku zawarcia umów o współfinansowanie ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu		10 937 917		12 176 272		20 961 428	192%	172%

Ze środków własnych, jak również środków europejskich wypłaconych przez BGK i będących w dyspozycji Narodowego Funduszu środków europejskich beneficjentom dofinansowania wypłacono w 2017 r. łącznie ponad **2.143** mln zł.

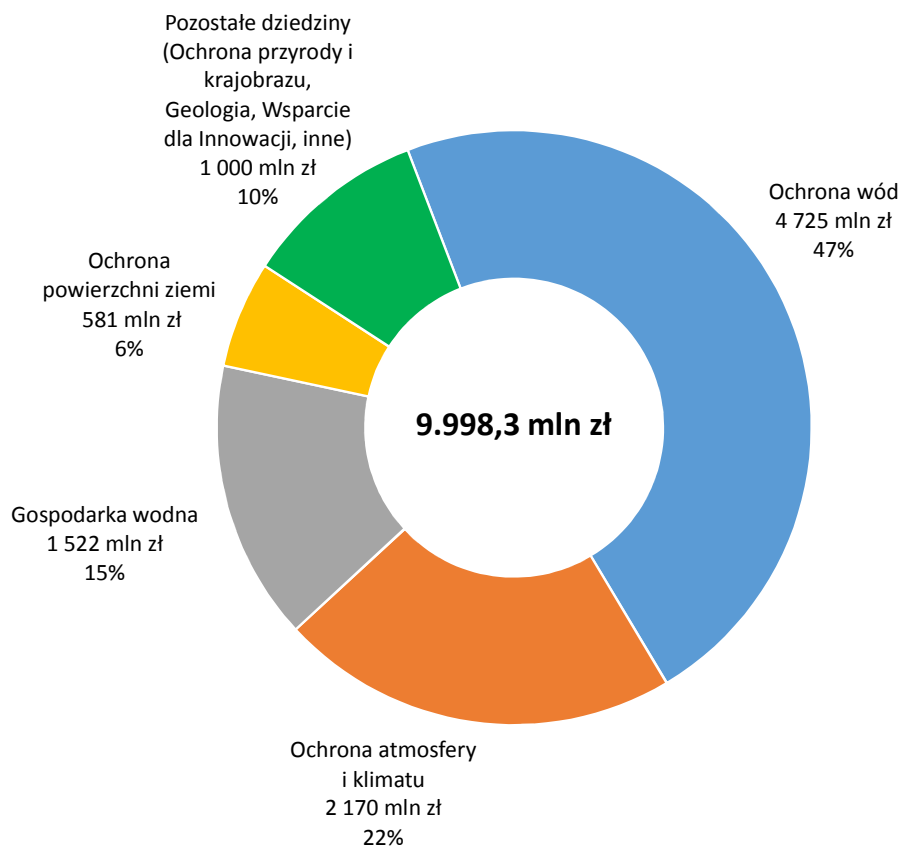
W ujęciu wypłat na finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków europejskich wydatkowano w 2017 r. **1.106** mln zł, tj. 52% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Narodowy Fundusz wspierał również inne przedsięwzięcia, których realizacja nie angażuje środków europejskich, ale są one niezbędne dla realizacji polityki zrównoważonego rozwoju i wynikają m.in. ze Strategii działania Narodowego Funduszu. Na ten rodzaj przedsięwzięć wydatkowano łącznie **1.037** mln zł, tj. 48% ogółu środków.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na znaczący wzrost kwoty udzielanego dofinansowania, przy ograniczeniu liczby zawieranych umów, co świadczy o postępującej koncentracji działań Narodowego Funduszu na wdrażaniu dużych projektów infrastrukturalnych, których okres realizacji wynosi kilka lat, a wypłaty środków są dokonywane na podstawie udokumentowanych kosztów poniesionych przez beneficjentów (faktury). Mając na uwadze fakt, że wypłaty środków podążają za realizacją inwestycji, a największe umowy zostały podpisane w 2016 i 2017 r., planuje się, że kumulacja wypłat z PO liŚ 2014-2020, następująca po 2018 r., wpłynie na zwiększenie ogólnej kwoty wypłat po tym roku. Wynika to z cyklu realizacji i rozliczania realizowanych przedsięwzięć w ramach którego, po podpisaniu umowy następuje realizacja inwestycji, a następnie wypłata pieniędzy.

Zawieranie umów z zakresu PO liŚ 2014-2020 to również czynnik determinujący strukturę finansowania ochrony środowiska w ujęciu dziedzinowym.

Rysunek 2 Struktura dziedzinowa finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2017 r.

Największe środki zostały zakontraktowane w umowach z zakresu ochrony wód, co jest bezpośrednim skutkiem znacznej alokacji środków w działaniu 2.3 PO liŚ 2014-2020 (**7.830** mln zł), w ramach której Narodowy Fundusz zawarł w 2017 r. 146 umów na dofinansowanie ze środków europejskich na kwotę **4.041** mln zł (poz. 2.3 tabeli 8).

Zawieranie umów z zakresu ochrony atmosfery i klimatu wpisujące się w cele Krajowego Pakietu Czystego Powietrza przygotowywanego do realizacji przez Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze, a tym samym rekomendacji programu „Czyste Powietrze” pozwoliło alokować kwotę **2.170** mln zł, w tym zakontraktowano prawie **700** mln zł na zadania z zakresu dystrybucji ciepła systemowego.

Kolejne obszary działalności, w których zaalokowano znaczne środki to finansowanie adaptacji do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska w działaniu 2.1 PO liŚ 2014-2020 w kwocie **1.522** mln zł (33 umowy) oraz ochrona powierzchni ziemi **581** mln zł (351 umów).

W 2017 r. Narodowy Fundusz w dalszym ciągu prowadził działania zmierzające do poprawy i optymalizacji funkcjonowania kontroli zarządczej, a także realizowanych procesów. W tym celu kontynuowano porządkowanie procesów związanych z kwalifikowaniem kosztów Narodowego Funduszu, a zwłaszcza występowaniem o refundację kosztów ponoszonych w związku z obsługą środków zagranicznych. Modyfikacji i dostosowaniu uległ system informatyczny wspomagający refundację kosztów i wydatków na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu. W wyniku podjętych działań z kwoty **96,4** mln zł kosztów funkcjonowania Narodowego Funduszu wraz z wydatkami inwestycyjnymi własnymi organów i Biura Narodowego Funduszu refundacji ze środków zagranicznych oraz ze środków zobowiązań wieloletnich podlegała w 2017 r. kwota **57,2** mln zł (59,3%).

Na koniec 2017 r. stan środków pieniężnych, uwzględniający wycenę niezapadłych odsetek, wyniósł **6.486** mln zł i był wyższy o **1.484** mln zł, tj. o 30%, od stanu środków pieniężnych na koniec 2016 r. Na obserwowane zwiększenie wpłynęły głównie łączne zmiany podnoszące stan środków ewidencjonowanych w ramach zobowiązań wieloletnich o **1.062** mln zł (m.in. OZE i efektywność energetyczna – wzrost o **958** mln zł; górnictwo – wzrost o **100** mln zł) oraz zwiększenie tzw. funduszu podstawowego o **490** mln zł do kwoty **1.100** mln zł i zmniejszenie stanu środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji (AAU) o **70** mln zł.

Ekologiczny aspekt działalności Narodowego Funduszu w 2017 r. zaprezentowano w tabeli 2, w której przedstawiono wybrane efekty ekologiczne i rzeczowe, reprezentatywne dla trzech głównych obszarów ochrony środowiska, tj. ochrony klimatu i atmosfery, ochrony wód i gospodarki wodnej oraz ochrony powierzchni ziemi. Efekty zaprezentowano w podziale na planowane do osiągnięcia, tj. wynikające z umów zawartych w 2017 r. oraz uzyskane, tj. wynikające z umów zakończonych (potwierdzonych) ekologicznie lub rzeczowo w 2017 r.

Tabela 2 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2017 r. w porównaniu do 2016 r.

Poz.	Dziedzina	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu			
				z umów zawartych		z umów zakończonych	
				2016	2017	2016	2017
1				5	6	7	8
1	Ochrona klimatu i atmosfery	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej	tys. MWh/rok	11,3	654,0	58,5	316,3 *
		Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	101,3	225,6	653,2	462,8
		Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	474,5	3 965,2	344,8	406,2
		Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	56,3	1 037,6	727	895,5 **
		Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	0,2	0,5	1,1	48,6
		Zmniejszenie emisji tlenków azotu	tys. Mg/rok	1,9	0,2	6,1	6,1
		Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	0,6	0,11	0,09	1,85
		Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	276	391	296	389
2	Ochrona powierzchni ziemi	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	43,8	25,3	158,3	362,1
		Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub	tys. Mg/rok	15,5	-	49,5	37,2
		Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji	ha	93	62	338	451
3	Ochrona wód i gospodarka wodna	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	tys. RLM	349	1 987,3	559	762,9
		Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji	tys. RLM	202	1 079,1	3 135	706,9
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km	1 287	2 419	3 908	124
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	196	609	953	48
		Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	-	77	140	777

* - w tym wprowadzenie do Krajowego Systemu Energetycznego energii elektrycznej wytworzonej przez przyłączone elektrownie wiatrowe (237,3 tys. MWh/rok)

** - w tym uniknięcie emisji dwutlenku węgla w wyniku pracy przyłączanych elektrowni wiatrowych (181,5 tys. Mg/rok)

W zakresie niektórych, większych pod względem wartości, wskaźników wykazywanych w tabeli 2 należy wskazać, że:

- 1) W zakresie ochrony klimatu i atmosfery wartość wskaźnika „Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej” osiągnięto przede wszystkim poprzez potwierdzanie efektów dla przedsięwzięć realizowanych w ramach 1. oraz 5. części programu priorytetowego „System zielonych inwestycji” („GIS – Green Investment Scheme”). Na wartość „Ilości ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla” największy wpływ miały efekty osiągane w ramach 4. oraz 5. części ww. programu. Istotną część stanowiły również efekty osiągnięte w obszarze MF EOG i NMF. W przypadku efektów wynikających z umów zawartych, wartości dla obydwu wskaźników wynikają w zdecydowanej większości z umów podpisywanych w ramach I osi priorytetowej PO IIŚ 2014-2020.
- 2) W zakresie ochrony powierzchni ziemi prezentowaną wartość „Powierzchni gruntów poddanych rekultywacji/remediacji” uzyskano głównie dzięki potwierdzeniu efektu dla przedsięwzięcia

dotyczącego rekultywacji terenów pogórnich Kopalni Siarki "Machów" S.A. w Tarnobrzegu w ramach programu priorytetowego „Geologia i górnictwo”. Z kolei wartość planowana do osiągnięcia wynika przede wszystkim z umów podpisywanych w ramach działania 2.5 PO IiŚ 2014-2020.

- 3) W zakresie ochrony wód wartości osiągnięte dla „Liczby dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków” oraz „Przepustowości urządzeń/obiektów poddanych modernizacji” są przede wszystkim rezultatem potwierdzenia efektu dla przedsięwzięć I osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013, współfinansowanych w ramach programu priorytetowego „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”. Natomiast wartości efektu dla umów zawartych wynikają głównie z ich podpisywania w ramach działania 2.3 PO IiŚ 2014-2020.
- 4) Wartość efektu „Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową”, wpisującego się w dziedzinę gospodarki wodnej, związana jest głównie z jego potwierdzeniem dla umów realizowanych w ramach III osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013. Najbardziej istotnymi projektami były w tym zakresie modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego oraz kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław. Efekt realizowany był również poprzez finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych. Największą rolę odegrało potwierdzenie efektu ekologicznego dla budowy zbiornika wodnego Świnna Poręba.

W dalszej części Sprawozdania przedstawiono działalność Narodowego Funduszu w 2017 r., prezentując wykonanie za 2017 r. Planu finansowego (rozdział III) i Planu finansowego w ujęciu zadaniowym (rozdział IV). Pokazano dotychczasowe postępy we wdrażaniu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich (rozdział V). W rozdziale VI zaprezentowano informację o wypłacie środków oraz o głównych efektach ekologicznych i rzeczowych uzyskanych z prowadzonej działalności w ujęciu poszczególnych obszarów (dziedzin) funkcjonowania Narodowego Funduszu. Informacja o wdrażaniu strategii działania Narodowego Funduszu, polityce przeciwdziałania nadużyciom finansowym, kadrze Narodowego Funduszu zamieszczona została w rozdziale VII. W rozdziale VIII przedstawiono informację dotyczącą dotychczasowego stanu realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji.

Dodatkowo w załącznikach do Sprawozdania zawarty jest wyciąg podstawowych danych finansowych prezentowanych w Sprawozdaniu finansowym Narodowego Funduszu za 2017 r. (załącznik 1), wydatkowanie środków i kwoty podpisanych umów w 2017 r. w układzie programów priorytetowych (odpowiednio załącznik 2 i załącznik 3), zestawienia złożonych wniosków o dofinansowanie i zawartych umów w 2017 r. (załącznik 4).

III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2017 r.

III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2017 r.

Projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu został uchwalony przez Radę Nadzorczą w dniu 22 lipca 2016 r. Projekt Planu opracowano na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2017 (Dz. U. z 2016 r. poz. 735), na formularzu PF-OSPR określonym w załączniku nr 41.

W części A tabeli projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także informacje o kwotach planowanych dotacji z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom. W części B zaprezentowano tabelę Planu finansowego w ujęciu

kasowym, w tym planowany stan środków pieniężnych na początek i koniec roku oraz zaplanowane dochody i wydatki. W części C zaprezentowany został Plan finansowy w układzie zadaniowym. W częściach D i E, o charakterze danych uzupełniających, przedstawiono zobowiązania według wartości nominalnej oraz wolne środki finansowe przekazane w zarządzenie lub depozyt u Ministra Finansów. W części F zawarte zostały informacje dotyczące nakładów na aktywa trwałe oraz środków na wydatki majątkowe. W części G projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zamieszczono dane o charakterze statystycznym, w ujęciu memoriałowym i kasowym, obejmujące bezzwrotne wydatki na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w układzie form dofinansowania oraz jednostek, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.).

Na tabelę Planu finansowego Narodowego Funduszu, zamieszczoną w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2017, składały się części A i E. Część E oznaczono w załączniku do ustawy budżetowej literą B.

Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2017 r. nie podlegał zmianom w trakcie roku obrotowego.

III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego

Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – części A oraz B przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2017 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Część A Plan finansowy w układzie memoriałowym

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2016 r.	na 2017 r.	w 2017 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
I	STAN NA POZATEK ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	4 994 880	5 449 008	5 817 114	107%	116%
1.1	Środki pieniężne	4 199 014	4 528 782	5 002 431	110%	119%
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	793 800	918 160	814 683	89%	103%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	767 366	897 050	790 738	88%	103%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych *	374 960	0	271 576	--	72%
1.3	Zapasy	1	1	0	0%	0%
2	Należności długoterminowe, w tym:	5 396 324	5 215 233	5 048 428	97%	94%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	5 396 324	5 215 233	5 048 428	97%	94%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych *	3 137 109	0	1 273 783	--	41%
3	Zobowiązania, w tym:	70 381	50 607	39 077	77%	56%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	0	0	0	--	--
3.2	wymagalne	0	0	0	--	--
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	1 877 097	1 483 688	1 862 677	126%	99%
1	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	1 571 203	1 165 230	1 535 415	132%	98%
1.1	Przychody netto ze sprzedaży produktów sprzedanych NFZ	0	0	0	--	--
1.2	Przychody z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne	0	0	0	--	--
1.3	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	326 637	348 300	296 720	85%	91%
1.4	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	270 371	265 000	272 677	103%	101%
1.5	Oplaty wynikające z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	-19 847	3 500	-16 332	-467%	82%
1.6	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne **	402 176	385 000	518 997	135%	129%
1.7	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej	538 500	150 000	416 374	278%	77%
1.8	Pozostałe opłaty i składki	53 366	13 430	46 979	350%	88%
2	Dotacje z budżetu państwa	71 353	81 534	70 510	86%	99%
3	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	249	1 020	421	41%	169%
4	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	0	0	0	--	--
5	Pozostałe przychody, w tym:	234 292	235 904	256 331	109%	109%
5.1	Odsetki (np. z tytułu udzielonych pożyczek), w tym:	224 029	225 700	236 365	105%	106%
5.1.1	Odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych	68 473	67 300	87 017	129%	127%
5.2	Środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych	0	0	0	--	--
5.3	Równowartość odpisów amortyzacyjnych	164	164	151	92%	92%
III	KOSZTY OGÓŁEM	1 223 962	1 270 006	833 637	66%	68%
1	Koszty funkcjonowania	83 386	101 800	92 992	91%	112%
1.1	Amortyzacja	4 261	4 930	3 880	79%	91%
1.2	Materiały i energia	1 239	1 483	1 421	96%	115%
1.3	Usługi obce	4 837	8 847	4 828	55%	100%
1.4	Wynagrodzenia, z tego:	58 330	66 300	65 762	99%	113%
1.4.1	osobowe	57 398	64 900	64 896	100%	113%
1.4.2	bezosobowe	932	1 400	866	62%	93%
1.4.3	pozostałe	0	0	0	--	--
1.5	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	210	540	60	11%	29%
1.6	Składki, z tego na:	9 754	12 690	10 978	87%	113%
1.6.1	ubezpieczenie społeczne	8 697	11 230	9 801	87%	113%
1.6.2	Fundusz Pracy	1 057	1 460	1 177	81%	111%
1.6.3	Fundusz Emerytur Pomostowych	0	0	0	--	--
1.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	0	0	0	--	--
1.8	Podatki i opłaty, w tym:	1 466	1 676	1 512	90%	103%
1.8.1	podatek akcyzowy	0	0	0	--	--
1.8.2	podatek od towarów i usług (VAT)	0	0	0	--	--
1.8.3	opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	622	650	622	96%	100%
1.8.4	podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	253	270	251	93%	99%
1.8.5	opłaty na rzecz budżetu państwa	48	96	57	59%	118%
1.8.6	pozostałe podatki i opłaty	543	660	582	88%	107%
1.9	Pozostałe koszty funkcjonowania	3 289	5 334	4 551	85%	138%

** - w wykonaniu tej pozycji w 2016 r. zaprezentowano również przychody z tytułu opłat zastępczych z ustawy o odnawialnych źródłach energii w kwocie 3.806 tys. zł.

Część A cd)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2016 r.	na 2017 r.	w 2017 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
2	Koszty realizacji zadań, w tym:	1 089 851	1 046 633	641 532	61%	59%
2.1	- środki przekazane innym podmiotom	1 089 552	1 046 053	641 532	61%	59%
3	Pozostałe koszty, w tym:	50 725	121 573	99 113	82%	195%
3.1	Środki na wydatki majątkowe	0	0	0	--	--
IV	WYNIK BRUTTO (poz. II - III)	653 135	213 682	1 029 040	482%	158%
V	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	0	0	0	--	--
1	Podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	--	--
2	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego	0	0	0	--	--
VI	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	653 135	213 682	1 029 040	482%	158%
VII	DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA	x	x	x	x	x
1	Dotacje ogółem, z tego:	71 353	81 534	70 510	86%	99%
1.1	- podmiotowa	0	0	0	--	--
1.2	- przedmiotowa	0	0	0	--	--
1.3	- celowa	0	0	0	--	--
1.4	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	36 670	61 878	46 710	75%	127%
1.4.1	w tym: na współfinansowanie	0	9 282	8 926	96%	--
1.5	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	34 683	19 656	23 800	121%	69%
1.5.1	w tym: na współfinansowanie	0	2 948	145	5%	--
1.6	- na inwestycje i zakupy inwestycyjne	0	0	0	--	--
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE (nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne)	3 088	6 326	3 422	54%	111%
IX	ŚRODKI PRZYZNANE INNYM PODMIOTOM	1 089 552	1 046 053	641 532	61%	59%
X	STAN NA KONIEC ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	5 817 114	5 114 723	7 308 637	143%	126%
1.1	Środki pieniężne	5 002 431	4 237 102	6 486 014	153%	130%
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	814 683	876 289	822 622	94%	101%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	790 738	868 300	796 988	92%	101%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych *	271 576	0	284 529	--	105%
1.3	Zapasy	0	1	0	0%	--
2	Należności długoterminowe, w tym:	5 048 428	5 615 422	4 601 250	82%	91%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	5 048 428	5 615 422	4 601 250	82%	91%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych *	1 273 783	0	1 049 391	--	82%
3	Zobowiązania, w tym:	39 077	53 630	36 106	67%	92%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	0	0	0	--	--
3.2	wymagalne	0	0	0	--	--

* - w wykonaniu tych pozycji, podobnie jak w Sprawozdaniu z działalności Narodowego Funduszu za 2016 r. zaprezentowano stan należności pożyczkowych

Część B. Dane uzupełniające

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2016 r.	na 2017 r.	w 2017 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzenie lub depozyt u Ministra Finansów	4 996 137	4 236 103	6 472 907	153%	130%
1.1	- depozyty overnight (O/N)	590 237	635 373	457 807	72%	78%
1.2	- depozyty terminowe	4 405 900	3 600 730	6 015 100	167%	137%

Przeptywy środków pieniężnych w układzie zobowiązań wieloletnich w 2017 r. przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4 Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2017 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Stan środków na początek 2017 r.	Zwiększenia *	Zmniejszenia	Stan środków na koniec 2017 r. (3+4-5)
1	2	3	4	5	6
1	Geologia - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	265 365	136 339	110 061	291 643
2	Górnictwo - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	289 360	139 560	39 677	389 243
3	Pozwolenia zintegrowane - opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	19 344	1 568	402	20 510
4	Gospodarka wodna - opłaty, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	25 447	10 212	4 015	31 644
5	OZE i efektywność energetyczna - opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o efektywności energetycznej oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii	3 158 511	1 134 063	176 330	4 116 244
6	Substancje kontrolowane - opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	9 273	8	602	8 679
7	Biokomponenty i biopaliwa - kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	458	2	1	459
8	Handel uprawnieniami do emisji - opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	19 714	25 497	22 953	22 258
9	Kary wynikające z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	20	62	0	82
10	Gospodarowanie odpadami	492 260	112 322	143 957	460 625
11	Razem zobowiązania wieloletnie	4 279 752	1 559 633	497 998	5 341 387
12	Powierzone środki europejskie, w tym LIFE	661	2	424	239
13	Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	105 531	849	71 028	35 352
14	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	367	24	0	391
15	Fundusz podstawowy	616 120	1 178 434	685 909	1 108 645
16	RAZEM (11+12+13+14+15)	5 002 431	2 738 942	1 255 359	6 486 014

* - wykazane łącznie z niezapadłymi odsetkami (poz.11-15)

Wpływy i wydatki środków finansowych w ujęciu pozycji szczegółowych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5 Wpływy i wydatki środków finansowych w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2016 r.	Wykonanie w 2017 r.	Wskaźnik 4/3
1	2	3	4	5
1	Stan środków pieniężnych na początek roku	4 199 014	5 002 431	119,1%
2	Wpływy	2 848 565	2 738 942	96,2%
2.1	Wpływy dotacji z budżetu państwa	73 799	69 761	94,5%
2.2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	759	0	0,0%
2.3	Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	326 637	296 720	90,8%
2.4	Wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych	270 371	272 677	100,9%
2.5	Wpływy z tytułu opłat produktowych	8 713	9 630	110,5%
2.6	Wpływy z opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 769	1 448	81,9%
2.7	Wpływy z opłat o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	10 332	10 180	98,5%
2.8	Wpływy z opłat i kar z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz przypadające NFOŚiGW opłaty za NO _x i SO ₂	28 019	21 453	76,6%
2.9	Wpływy z opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	-19 847	-16 332	82,3%
2.10	Wpływy z opłat za substancje zubożające warstwę ozonową	0	0	
2.11	Wpływy z kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach	-15	2	-13,3%
2.12	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne	398 370	518 997	130,3%
2.13	Wpływy z opłat zastępczych z ustawy o odnawialnych źródłach energii	3 806	464	12,2%
2.14	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej	538 500	416 374	77,3%
2.15	Wpływy z kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	1 098	500	45,5%
2.16	Wpływy z opłat i kar wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	209	185	88,5%
2.17	Wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	0	0	
2.18	Wpływy z tytułu kar wynikających z ustawy o odpadach	3 046	3 034	99,6%
2.19	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	185	22	11,9%
2.20	Wpływy z kar wynikających z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	10	62	620,0%
2.21	Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży banków)	156 782	149 389	95,3%
2.22	Wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów	904 144	818 868	90,6%
2.23	Wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	70 975	87 032	122,6%
2.24	Wpływy środków pochodzących z UE (rozliczanych bilansowo)	6	0	0,0%
2.25	Spadek salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej (kapitał)	21 220	37 010	174,4%
2.26	Zwroty niewykorzystanych pożyczek	36 282	10 248	28,2%
2.27	Zwroty nierozliczonych zaliczek z tytułu dofinansowania państwowych jednostek budżetowych	11 000	11 580	105,3%
2.28	Pozostałe wpływy	2 395	19 638	820,0%
3	Wydatki	2 045 148	1 255 359	61,4%
3.1	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek	654 788	465 977	71,2%
3.2	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń)	884 342	467 738	52,9%
3.3	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie kapitałowej	200 000	65 786	32,9%
3.4	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	185 228	157 520	85,0%
3.5	Wydatki na finansowanie zadań Krajowego operatora systemu zielonych inwestycji finansowane bezpośrednio z Rachunku klimatycznego	299	0	0,0%
3.6	Wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności	78 070	78 864	101,0%
3.7	Wydatki środków europejskich (rozliczanych bilansowo)	143	3	2,1%
3.8	Wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne	3 088	3 422	110,8%
3.9	Wypłacone i nierozliczone zaliczki na dofinansowanie państwowych jednostek budżetowych	11 580	14 878	128,5%
3.10	Pozostałe wydatki	27 610	1 171	4,2%
4	Stan środków pieniężnych na koniec roku	5 002 431	6 486 014	129,7%

Część A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

W części A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także dotacje z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom.

III.1.1.1. Stan na początek i koniec roku

W pozycjach Stan na początek roku (poz. I części A tabeli 3) oraz Stan na koniec roku (poz. X części A tabeli 3) zaplanowano, zgodnie z formularzem PF-OSPR, stan środków obrotowych, środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań.

Zakres pozycji Środki obrotowe (poz. I.1 i X.1 części A tabeli 3) odpowiada pozycji Aktywa obrotowe, wykazywanej w bilansie Narodowego Funduszu. W 2017 r. kwota środków obrotowych uległa zwiększeniu z kwoty **5.817.114** tys. zł do **7.308.637** tys. zł, tj. o **1.491.523** tys. zł. W wyniku realizacji wyższego, niż prognozowano, stanu środków pieniężnych na początek 2017 r., wzrostu przychodów z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz niższych niż planowano wydatków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz z tytułu niższych kosztów funkcjonowania, stan środków pieniężnych na koniec 2017 r. był wyższy, w porównaniu do stanu na początek roku, o **1.483.583** tys. zł i wyniósł **6.486.014** tys. zł. Stan należności krótkoterminowych na koniec 2017 r. był wyższy w stosunku do stanu na początek roku o **7.939** tys. zł i wyniósł **822.622** tys. zł. Zobowiązania (poz. I.3 i X.3 części A tabeli 3), uległy zmniejszeniu z kwoty **39.077** tys. zł do **36.106** tys. zł, tj. o **2.971** tys. zł.

III.1.1.2. Przychody

Na pozycję Przychody ogółem (poz. II części A tabeli 3) składały się przychody z prowadzonej działalności, dotacje z budżetu państwa oraz pozostałe przychody. Przychody ogółem w Planie finansowym zaplanowano w kwocie **1.483.688** tys. zł. W 2017 r. zrealizowano przychody w wysokości **1.862.677** tys. zł, tj. o **378.989** tys. zł więcej niż zaplanowano. Poziom przychodów z 2017 r. był niższy od wielkości uzyskanej w 2016 r. o **14.420** tys. zł. Przychody z prowadzonej działalności (poz. II.1 części A tabeli 3), przy bardzo ograniczonym wpływie Narodowego Funduszu na ich wykonanie, wyniosły **1.535.415** tys. zł, tj. 132% wielkości planowanej. Na przychody z prowadzonej działalności składają się przychody z tytułu: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o odnawialnych źródłach energii i ustawy o efektywności energetycznej oraz pozostałych opłat i kar.

W 2017 r. przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, o których mowa w art. 284 i 298 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, wyniosły **296.720** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **348.300** tys. zł. Niższe niż zaplanowano wykonanie wynika z uwzględnienia w planowanej kwocie opłat związanych z emisją do powietrza dwutlenku siarki i tlenków azotu. Wykonanie tych opłat w 2017 r. wyniosło **20.719** tys. zł, jednak w sprawozdaniu zostały one ujęte w pozycji przychodów z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłat za NO_x i SO₂.

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w 2017 r. wyniosły **272.677** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **265.000** tys. zł. Przychody te są wynikiem wnoszenia opłat, ustalanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2126, z późn. zm.).

W zakresie przychodów wynikających z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (t.j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 803, z późn. zm.), Narodowy Fundusz wykazuje na koniec 2017 r. kwotę ujemną, w wysokości **-16.332** tys. zł. Ujemne wykonanie przychodów wynikających z ww. ustawy jest związane z podjęciem uchwały przez Naczelny Sąd Administracyjny w sprawie stosowania przepisów tej ustawy w odniesieniu do opłat za 2006 r. za brak sieci zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji u dystrybutorów pojazdów. Skutkiem tego, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) został zobowiązany do wydania nowych decyzji dotyczących wysokości zobowiązań z tytułu opłat za brak sieci za 2006 r., a Narodowy Fundusz po stwierdzeniu przez GIOŚ nadpłat z tytułu tych opłat, po zastosowaniu procedury przekazania równowartości kwot nadpłat (bez oprocentowania), przekazał środki na dochody budżetu państwa. Na etapie tworzenia planu finansowego na 2017 r. zakładano, że wszystkie decyzje GIOŚ będą skutkowały pomniejszeniem tej pozycji jedynie w 2016 r. Kwota zwrotów w 2017 r. wyniosła jednak **19.776** tys. zł., przy wpływach z tytułu opłat w kwocie **3.444** tys. zł.

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220, z późn. zm.) wyniosły **518.997** tys. zł wobec wielkości zaplanowanej na 2017 r. w wysokości **385.000** tys. zł. Do realizacji wyższego wykonania przychodów przyczyniło się występowanie łagodnych warunków atmosferycznych na przełomie 2016 i 2017 r., wpływających na ograniczenie podaży świadectw pochodzenia energii z kogeneracji. W następstwie realizacji niższej liczby świadectw pochodzenia energii znaczna część podmiotów została zobowiązana ustawą Prawo energetyczne do uiszczenia opłaty zastępczej na rachunek Narodowego Funduszu.

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 831) wyniosły **416.374** tys. zł przy wielkości zaplanowanej na 2017 r. w kwocie **150.000** tys. zł. Główną przyczyną wyższego wykonania przychodów była konieczność zachowania zasady ostrożności przy planowaniu przychodów dla tej pozycji. W dniu 5 lipca 2016 r. został rozstrzygnięty czwarty przetarg na wybór przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Spośród 1.120 ofert zgłoszonych do przetargu wybrano 983. Uczestnicy przetargu zadeklarowali w wybranych ofertach rekordowy wolumen świadectw efektywności energetycznej na poziomie 495.023 ton oleju ekwiwalentnego (toe), który w przybliżeniu odpowiadał dwukrotności dotychczas wydanych świadectw efektywności energetycznej z trzech wcześniej rozstrzygniętych przetargów. Przyznane świadectwa mogły zostać umorzone celem realizacji obowiązku wynikającego z ustawy, co wpłynęłoby na bardzo istotne obniżenie przychodów Narodowego Funduszu w stosunku do roku poprzedniego. Nie bez znaczenia był również fakt, że jednostkowa opłata zastępcza za toe za 2016 r. wynosiła 1 tys. zł, a za 2017 r. już 1,5 tys. zł, co dodatkowo utrudniało zaplanowanie sposobu realizacji obowiązku ustawy o efektywności energetycznej przez podmioty zobowiązane (możliwość utrzymania certyfikatu przez rok i spekulacyjnej odsprzedaży po wyższej cenie). Biorąc pod uwagę wysoki stopień niepewności przy dokonywaniu szacunków przychody Narodowego Funduszu z ustawy o efektywności energetycznej na 2017 r. zostały zaplanowane na bezpiecznym poziomie względem 2016 r.

Pozostałe przychody z tytułu opłat i kar zaplanowano na **13.430** tys. zł. Ich realizacja wyniosła łącznie **46.979** tys. zł. Do tej grupy przychodów zaliczono w 2017 r. przychody z tytułu:

- opłat i kar z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłat za NO_x i SO₂: **21.453** tys. zł
- opłat, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne: **10.180** tys. zł
- opłat produktowych: **9.630** tys. zł
- kar z ustawy o odpadach: **3.034** tys. zł
- opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego: **1.448** tys. zł
- kar z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów: **500** tys. zł
- opłat zastępczych z tytułu ustawy o odnawialnych źródłach energii: **463** tys. zł

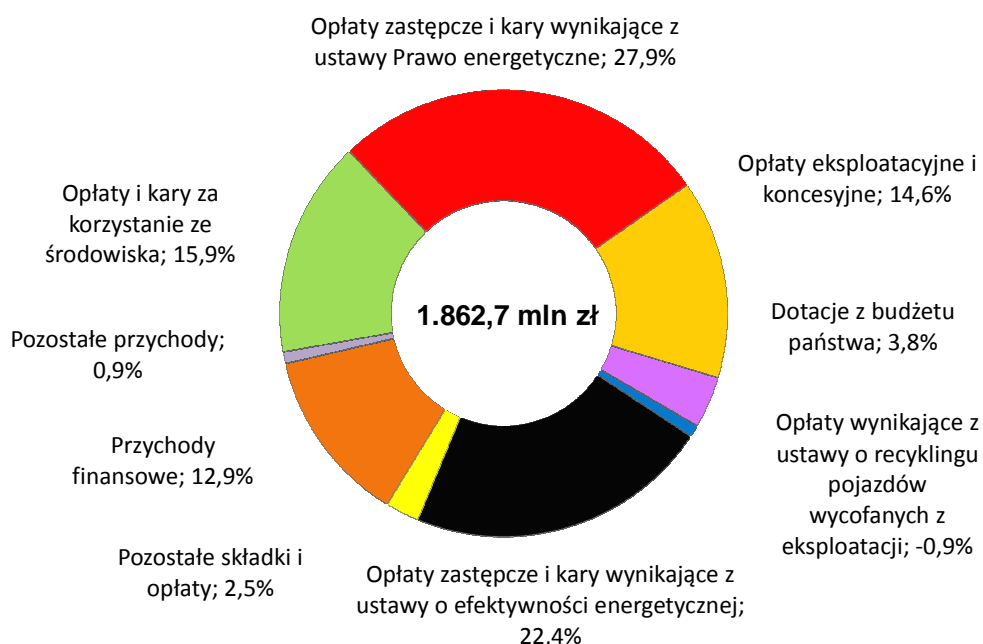
• opłat i kar z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym:	185 tys. zł
• kar wynikających z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska:	62 tys. zł
• nawiązek wymierzanych na podstawie art. 47 Kodeksu karnego:	22 tys. zł
• kar z ustawy o biokomponentach i biopaliwach:	2 tys. zł

Wyższe niż planowano wykonanie pozostałych przychodów z tytułu opłat i kar wynika z uwzględnienia w tej pozycji opłat i kar z ustawy o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji oraz w przychodach wynikających z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych opłat związanych z emisją do powietrza dwutlenku siarki i tlenków azotu, które w Planie finansowym były ujęte w opłatach i karach za korzystanie ze środowiska. Ponadto zgodnie z założeniami do nowelizacji ustawy Prawo wodne w Planie finansowym na 2017 r. nie uwzględniono przychodów, o których mowa w art. 142 tej ustawy. Wydłużające się prace nad powyższą ustawą spowodowały jednak, że Narodowy Fundusz w 2017 r. osiągnął przychód w tej pozycji w kwocie **10.180** tys. zł.

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **81.534** tys. zł. Wykonanie przychodów z dotacji z budżetu państwa wyniosło **70.510** tys. zł. Uzasadnienie odchylenia przedstawione zostało w rozdziale III.1.1.5 Na pozostałe przychody (poz. II.5 części A tabeli 3) składały się przychody finansowe oraz pozostałe przychody operacyjne. W 2017 r. przychody wykazywane w tej pozycji wyniosły **256.331** tys. zł, przy wielkości planowanej na **235.904** tys. zł. Na wykonanie tej pozycji planistycznej składały się:

• przychody z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów:	149.348 tys. zł
• przychody z oprocentowania lokat i rachunków bankowych wraz z niezapadłymi odsetkami:	87.017 tys. zł
• pozostałe przychody operacyjne:	16.149 tys. zł
• pozostałe przychody finansowe:	3.802 tys. zł
• przychody z papierów wartościowych:	15 tys. zł

Rysunek 3 Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2017 r.

III.1.1.3. Koszty

Kategoria Koszty ogółem (poz. III części A tabeli 3) obejmuje:

- koszty funkcjonowania (amortyzacja, materiały i energia, usługi obce, wynagrodzenia z wyodrębnieniem wynagrodzeń osobowych, bezosobowych i pozostałych, składki na: ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Emerytur Pomostowych, płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań oraz pozostałe koszty funkcjonowania);
- koszty realizacji zadań z wyodrębnieniem środków przekazanych innym podmiotom;
- pozostałe koszty, w których zaplanowano pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

W 2017 r. koszty funkcjonowania zrealizowano w kwocie **92.992** tys. zł (poz. III.1 części A tabeli 3), tj. 91% wielkości ujętej w Planie finansowym. W pozycji kosztów funkcjonowania wykazywane są koszty utrzymania organów i Biura Narodowego Funduszu, wśród których dominują wynagrodzenia w wysokości **65.762** tys. zł (poz. III.1.4 części A tabeli 3) oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy w łącznej kwocie **10.978** tys. zł. Zwiększenie funduszu wynagrodzeń, w porównaniu do lat ubiegłych, wynika ze wzrostu zatrudnienia niezbędnego do obsługi PO liś 2014-2020.

W planowanych kosztach utrzymania organów i Biura znaczący udział stanowiły usługi obce w kwocie **8.847** tys. zł. W związku m.in. z wystąpieniem braku konieczności najmu powierzchni w planowanym pierwotnie wymiarze oraz niższego poziomu kosztów obsługi eksploatowanych systemów informatycznych, koszty usług obcych Narodowego Funduszu wyniosły **4.828** tys. zł.

W tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu prezentowana jest pozycja Koszty realizacji zadań (poz. III.2 części A tabeli 3) i pozycja szczegółowa Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3), w których zaplanowano koszty dotacyjnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Narodowego Funduszu. W ramach pozycji „Środki przekazane innym podmiotom”, w której wykazywany jest poziom udzielonego bezzwrotnego dofinansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w 2017 r. zrealizowano kwotę **641.532** tys. zł, tj. 61% wielkości planowanej. Kwota ta odpowiada w 2017 r. sumie prezentowanej w pozycji „Koszty realizacji zadań”.

Niższe od zaplanowanych koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej wynikają głównie z wystąpień beneficjentów o zmiany warunków wypłat związanych, przede wszystkim, z obniżeniem wartości kontraktów zawartych przez beneficjentów z wykonawcami w wyniku rozstrzygnięć postępowań przetargowych, obniżeniami kosztów kwalifikowanych realizowanych przedsięwzięć na etapie weryfikacji i rozliczania środków przekazywanych w formie zaliczek oraz przesunięciami wypłat na kolejne lata, w związku z opóźnieniami w realizacji przedsięwzięć.

Stopniowe zmniejszanie przez Narodowy Fundusz dotacyjnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w 2015 r. plan zakładał wydatkowanie **2.100** mln zł, w 2016 r. **1.450** mln zł, a w 2017 r. **1.046** mln zł) jest wynikiem działań ukierunkowanych na realizację celów środowiskowych w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków zagranicznych w zakresie priorytetów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (jeden z celów strategicznych Strategii Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2017-2020). Ograniczanie dotacyjnego wsparcia przedsięwzięć ze środków krajowych, daje możliwość realizacji przedsięwzięć współfinansowanych środkami zagranicznymi.

Narodowy Fundusz w 2017 r. zawarł 549 umów w ramach PO liś 2014-2020 z rekordowym dofinansowaniem UE na poziomie około **8,2** mld zł. Największą kwotę dofinansowania ze środków UE uzyskały projekty dotyczące gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach – ponad **4** mld zł. (por. Tabela 8). Ponadto, należy zwrócić uwagę, że niższe koszty realizacji zadań w 2017 r. są zbieżne

z realizacją zapisów Strategii – Narodowy Fundusz dąży do zwiększenia udziału finansowania zwrotnego ze środków własnych w stosunku do finansowania bezzwrotnego.

W ramach pozycji Pozostałe koszty (poz. III.3 części A tabeli 3), w której zaplanowano kwotę **121.573** tys. zł, ujmowane są głównie odpisy aktualizujące wartość inwestycji, pożyczek i kredytów. Plan w zakresie powyższej pozycji w 2017 r. wynosił **111.052** tys. zł, przy czym faktycznie odpisy wyniosły **98.816** tys. zł.

III.1.1.4. Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto (poz. IV części A tabeli 3) stanowi różnicę pomiędzy zrealizowanymi przychodami i sumą kosztów ogółem. Narodowy Fundusz, którego celem jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, korzysta ze zwolnienia podmiotowego w podatku dochodowym od osób prawnych. W związku z tym wynik finansowy netto (poz. VI części A tabeli 3) odpowiada, co do wartości, wielkości wyniku finansowego brutto.

Narodowy Fundusz osiągnął w 2017 r. dodatni wynik finansowy w wysokości **1.029.040** tys. zł (poz. IV części A tabeli 3). Należy podkreślić, że z uwagi na statutowe zadania Narodowego Funduszu, wynik finansowy nie pełni podstawowego miernika efektywności działania.

III.1.1.5. Dotacje z budżetu

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **81.534** tys. zł. Niepełne wykonanie przychodów z dotacji z budżetu państwa, w kwocie **70.510** tys. zł, było wynikiem, przede wszystkim, niższych niż planowano przychodów z dotacji z budżetu państwa na pokrycie kosztów w ramach projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. W 2017 r. zrealizowano z tego tytułu przychody w kwocie **8.328** tys. zł, przekazane do Partnerów realizujących projekt, wobec planu na poziomie **24.591** tys. zł. Przyczyną niższego wykonania w ww. pozycji było przesunięcie postępowań przetargowych na 2018 r. oraz przesunięcia w refundacji wniosków o płatność częściową.

III.1.1.6. Środki na wydatki majątkowe

W pozycji Środki na wydatki majątkowe (poz. VIII części A tabeli 3) uwzględniono nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne. Wykonanie pozycji w 2017 r. wyniosło **3.422** tys. zł wobec planu na poziomie **6.326** tys. zł. Niskie wykonanie spowodowane jest głównie brakiem planowanych pierwotnie inwestycji w modernizację siedziby Narodowego Funduszu oraz przesunięciami w zakresie wymiany komputerów, wdrożenia nowych i rozbudowy istniejących systemów informatycznych.

III.1.1.7. Środki przyznane innym podmiotom

W pozycji Środki przyznane innym podmiotom (poz. IX części A tabeli 3) zaplanowano koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych Narodowego Funduszu. Zarówno planowane, jak i zrealizowane wielkości, odpowiadają, co do wartości, pozycji Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3).

III.1.1.8. Część B tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

Narodowy Fundusz, jako jednostka sektora finansów publicznych, utrzymuje środki pieniężne na rachunkach Banku Gospodarstwa Krajowego. W części B tabeli Planu finansowego przedstawiono wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów (poz. 1 części B tabeli 3).

W Planie finansowym na 2017 r. przewidywano stan środków przekazanych w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów na poziomie **4.236.103** tys. zł. W rzeczywistości wolne środki finansowe wykazywane w tej pozycji wyniosły **6.472.907** tys. zł.

IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2017 r.

W 2017 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował następujące zadania i podzadania w ramach jednej funkcji państwa (podane poniżej kwoty dotyczą wypłaconego dofinansowania bezwrotnego).

W funkcji 12 Środowisko – 5 zadań na kwotę **833.637** tys. zł., z tego:

- Zadanie 12.1.W. System ochrony środowiska i informacji o środowisku (5 podzadań 12.1.1, 12.1.2.W, 12.1.3.W, 12.1.4.W, 12.1.6.W) na kwotę **320.800** tys. zł (74% planu) z wykorzystaniem miernika „Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [miliony osób]”. Realizacja zadania polegała na wspieraniu:
 - Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa (wykonywanie ekspertyz, opracowań, realizacji zobowiązań międzynarodowych),
 - prowadzenia edukacji ekologicznej,
 - prowadzenia monitoringu środowiska,
 - przeciwdziałania zagrożeniom środowiska i likwidacji ich skutków,
 - działań realizowanych przez służbę hydrologiczno-meteorologiczną.

Miernik zasięgu zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych, z zakładanej w planie wartości 71 mln osób, został zrealizowany w 108% (77 mln osób). Przekroczenie o 8% w stosunku do planu wynika z potwierdzonego większego zasięgu realizowanych działań beneficjentów, niż zakładano w planie. Łączny zasięg przedsięwzięć był większy niż zakładano, co przełożyło się również na większą efektywność zrealizowanych przedsięwzięć.

- Zadanie 12.2.W. Kształtowanie bioróżnorodności (3 podzadania – 12.2.1.W, 12.2.2.W, 12.2.3) na kwotę **101.362** tys. zł (52% planu), z wykorzystaniem miernika „Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha]”. Realizacja zadania polegała na wspieraniu realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzeniu i wzbogaceniu zasobów przyrody oraz ograniczeniu degradacji środowiska naturalnego, jak i powstrzymaniu utraty różnorodności biologicznej. Miernik, z zakładanej w planie wartości 5 tys. ha, został zrealizowany w 621% (31 tys. ha). Wykonanie miernika wynika głównie z realizacji wskaźnika o wartości 23 tys. ha w ramach umowy pn. „Ochrona przeciwpożarowa ekosystemów nieleśnych w Biebrzańskim Parku Narodowym” zawartej w lutym 2017 r., dla której potwierdzenie osiągnięcia efektu rzeczowego i ekologicznego nastąpiło w grudniu 2017 r. Na etapie sporządzania planu na 2017 r. nie dysponowano danymi pozwalającymi uwzględnić wartość wskaźnika z tej umowy w planowanej wartości miernika.

- Zadanie 12.3.W. Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu (1 podzadanie 12.3.1.W) na kwotę **177.569** tys. zł (58% planu), z wykorzystaniem miernika „Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla [Mg/rok]”. Realizacja zadania polegała na obniżeniu poziomu zanieczyszczenia powietrza oraz ograniczeniu emisji substancji powodujących efekt cieplarniany. Miernik z zakładanej w planie wartości 268 tys. Mg/rok został zrealizowany w 227% (608 tys. Mg/rok). Miernik został przekroczony głównie z powodu przesunięcia wykonania wartości miernika z umów pierwotnie planowanych do zakończenia w 2016 roku. Ponadto osiągnięto lepsze wyniki realizacji umów w pozycjach wcześniej nieplanowanych tj. program REGION – dodatkowo 171,5 tys. Mg/rok, GIS 4) Budowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu podłączenia odnawialnych źródeł energii wiatrowej - 181,4 tys. Mg/rok.
- Zadanie 12.4.W. Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi (1 podzadanie 12.4.1.W) na kwotę **102.587** tys. zł (50% planu) z wykorzystaniem miernika Liczba wykonanych opracowań geologicznych [szt.]. Realizacja zadania polegała na wsparciu adaptacji przedsięwzięć służących rozpoznaniu budowy geologicznej kraju oraz gospodarce zasobami złóż kopalin i wód podziemnych. Wykonanie miernika zostało zrealizowane w 17% (plan 1.688 sztuk, wykonanie 287 sztuk). Wartość miernika nie została wykonana. Na etapie sporządzania planu przyjęto wartość o ponad 1.000 szt. wyższą dla roku 2017, zakładając, że umowy zostaną zrealizowane w tymże roku. Jednakże z uwagi na przyspieszony odbiór prac, opracowania te zostały wykonane w roku 2016. Ponadto niezrealizowanie wskaźnika o 402 szt. wynika z przedłużenia realizacji na 2018 r. 5. umów o dofinansowanie przedsięwzięć.
- Zadanie 12.5.W. Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi (4 podzadania – 12.5.1.W, 12.5.2.W, 12.5.3, 12.5.4) na kwotę **131.319** tys. zł (101% planu), z wykorzystaniem miernika „Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków[RLM]”. Realizacja zadania polegała na finansowaniu przedsięwzięć z zakresu infrastruktury i urządzeń wodnych, wspieraniu infrastruktury przeciwpowodziowej a także gospodarki wodno-ściekowej. Miernik z zakładanej w planie wartości 3,5 tys. RLM został zrealizowany w 9.107% (315 tys. RLM). Znaczne przekroczenie wartości zaplanowanej wynika z potwierdzenia ekologicznego w 2017 r. z umów realizujących miernik na poziomie 135 tys. RLM, pierwotnie planowanego do wykazania w 2016 r. Ponadto uzyskano efekty nieplanowane do potwierdzenia w 2017 r. na poziomie 177 tys. RLM z zadań, które Narodowy Fundusz współfinansował przy udziale wojewódzkich funduszy, które jednocześnie uzyskiwały wsparcie ze środków UE.

Tabela 6 Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2017 r.

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty				Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2017 r. (tys. zł)	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	3/2 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2017 r.	Wykonanie	9/8 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12. Środowisko	1 270 006	833 637	36 106	66					
12.1.W System ochrony środowiska i informacji o środowisku	434 826	320 800	36 106	74	Zwiększenie liczby osób objętych działaniami edukacyjnymi w zakresie ochrony środowiska	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (miliony osób)	71	77	108
12.1.1. Tworzenie i koordynacja regulacji w zakresie ochrony środowiska oraz informacja o środowisku	297 213	163 658	36 106	55	Zapewnienie odpowiedniej ilości informacji o środowisku	Liczba wykonanych opracowań (szt.)	43	25	58
12.1.2.W Promocja zachowań proekologicznych i edukacja środowiskowa	38 761	19 416		50	Prowadzenie edukacji w zakresie ochrony środowiska	Liczba realizowanych przedsięwzięć służących prowadzeniu edukacji prośrodowiskowej (seminaria, konferencje, konkursy, działania realizowane w Internecie, kampanie informacyjne, w tym telewizyjne i radiowe itp.) (szt.)	121	96	79
12.1.3.W Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska	55 336	100 536		182	Uzyskanie pełnej informacji o bieżącym stanie środowiska i kierunkach jego zmian	Liczba utrzymywanych stacji sieci pomiarowo - obserwacyjnej (szt.)	62	62	100
12.1.4.W Ochrona przed skutkami zagrożeń	19 104	18 136		95	Zwiększenie ochrony ludności przed zagrożeniami	Liczba ludności objętej środkami ochrony przed zagrożeniami (tys. osób)	5	7	122
12.1.6.W Gospodarka odpadami	24 412	19 054		78	Zwiększenie masy odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (Mg/rok)	352 118	388 400	110
12.2.W Kształtowanie bioróżnorodności	195 830	101 362		52	Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody oraz skuteczne zarządzanie gatunkami i siedliskami	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (ha)	5 000	31 056	621
12.2.1.W Ochrona przyrody i krajobrazu	82 327	52 762		64	Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej oraz skuteczne zarządzanie gatunkami zagrożonymi	Liczba zagrożonych wyginięciem gatunków umieszczonych w „Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych”, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony (szt.)	39	50	128
12.2.2.W Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	0	1 553		-	Wsparcie rozwoju zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz ochrona ekosystemów leśnych	Liczba realizowanych przedsięwzięć (szt.)	-	4	-
12.2.3. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych	113 503	47 047		41	Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych i zdewastowanych	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji i zabiegom ochronnym (ha)	423	451	107
12.3.W Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	304 190	177 569		58	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla (Mg/rok)	267 863	607 779	227
12.3.1.W Systemy ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu	304 190	177 569		58	Wzrost efektywności wykorzystania energii	Ilość zaoszczędzonej energii (MWh/rok)	105 542	348 145	330
12.4.W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi	205 510	102 587		50	Rozpoznawanie budowy geologicznej kraju pod kątem możliwości zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody podziemne wraz z ich ochroną	Liczba wykonanych opracowań geologicznych (szt.)	1 688	287	17
12.4.1.W Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne	205 510	102 587		50	Zapewnienie odpowiedniej ilości informacji na potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami i strukturami geologicznymi	Liczba realizowanych przedsięwzięć z zakresu wykonywania opracowań, atlasów, map, dokumentacji, ocen i bilansu baz zasobów, projektów robót itp. (szt.)	67	71	106

cd tabeli 6

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty				Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2017 r. (tys. zł)	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	3/2 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2017 r.	Wykonanie	9/8 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12.5.W Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi	129 650	131 319		101	Zwiększenie liczby osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (RLM)	3 459	315 013	9 107
12.5.1.W Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych	0	3 503		-	Zapewnienie realizacji Ramowej Dyrektywy Wodnej	Liczba realizowanych przedsięwzięć (szt.)	-	21	-
12.5.2.W Utrzymanie wód i urządzeń wodnych wraz z infrastrukturą związaną z gospodarowaniem zasobami wodnymi	0	18 288		-	Zapewnienie właściwych warunków korzystania z wód i urządzeń wodnych	Liczba beneficjentów objętych wsparciem (szt.)	-	4	-
12.5.3. Ochrona przeciwpowodziowa	63 648	38 427		60	Zwiększenie ochrony ludności przed powodzią	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (tys. osób)	221	151	68
12.5.4. Wsparcie przedsięwzięć infrastrukturalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	66 002	71 101		108	Zwiększenie ilości ścieków oczyszczanych zgodnie z normami	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji (RLM)	872 938	706 907	81

V. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

V.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono przepływy środków finansowych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną pochodzących z funduszy europejskich, które stanowiły główny obszar działalności Narodowego Funduszu w 2017 r.

W strukturze łącznej kwoty wydatkowanych środków, będących w dyspozycji lub obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, 52% ogółu środków, przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to przekazywane beneficjentom środki pochodzenia europejskiego (transfery środków europejskich) oraz różne formy współfinansowania tych przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu.

W kolejnych rozdziałach przedstawione zostały:

- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków ISPA/Funduszu 2000-2006;
- finansowanie przedsięwzięć z innych środków europejskich, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu, przez niego obsługiwanych lub prowadzącego ich współfinansowanie;
- refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych.

W tabeli 7 przedstawiono wypłaty dla beneficjentów środków europejskich obsługiwanych przez Narodowy Fundusz i będących w jego dyspozycji.

Tabela 7 Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2017 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie*	Wykonanie 2016 r.	Plan 2017 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje z budżetu państwa	994 896	1 050 672	936 438	89,1%	94,1%
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	770 982	66 427	65 972	99,3%	8,6%
	z tego:					
1.1.1	I oś priorytetowa - Gospodarka wodno-ściekowa	356 810	42 155	40 886	97,0%	11,5%
1.1.2	II oś priorytetowa - Gospodarka odpadami	208 144	24 272	25 466	104,9%	12,2%
1.1.3	III oś priorytetowa	57 315		-141	---	-0,2%
	z tego:					
1.1.3.1	Gospodarka wodna	55 020				
1.1.3.2	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	2 295		-141	---	-6,1%
1.1.4	IV oś priorytetowa	40 371		-239	---	-0,6%
	z tego:					
1.1.4.1	Ochrona klimatu i atmosfery	12 178				
1.1.4.2	Ochrona wód			-239	---	---
1.1.4.3	Gospodarka odpadami	28 193				
1.1.5	IX oś priorytetowa - Ochrona klimatu i atmosfery	108 342				
1.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	55 000	791 047	646 164	81,7%	1 174,8%
	z tego:					
1.2.1	I oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki		105 569	177 099	167,8%	---
	z tego:					
1.2.1.1	Poddziałanie 1.1.1			9 058	---	---
1.2.1.2	Działanie 1.2		2 671			
1.2.1.3	Poddziałanie 1.3.1		45 331	30 848	68,1%	---
1.2.1.4	Poddziałanie 1.3.2		14 466			
1.2.1.5	Działanie 1.5		23 692	101 394	428,0%	---
1.2.1.6	Poddziałanie 1.6.1		16 498	17 899	108,5%	---
1.2.1.7	Poddziałanie 1.6.2		2 911	17 900	614,9%	---
1.2.2	II oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	55 000	685 478	469 065	68,4%	852,8%
	z tego:					
1.2.2.1	Działanie 2.1		5 469	75 997	1 389,6%	---
1.2.2.2	Działanie 2.2		1 876	2 961	157,8%	---
1.2.2.3	Działanie 2.3	55 000	640 000	358 587	56,0%	652,0%
1.2.2.4	Działanie 2.4		25 233	12 102	48,0%	---
1.2.2.5	Działanie 2.5		12 900	19 418	150,5%	---
1.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy	168 914	193 198	224 302	116,1%	132,8%
	z tego:					
1.3.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	6 718		6 652	---	99,0%
1.3.2	Ochrona klimatu i atmosfery	141 337		203 514	---	144,0%
1.3.3	Monitoring środowiska	1 289		4 295	---	333,2%
1.3.4	Edukacja ekologiczna	19 570		9 841	---	50,3%
2	Środki europejskie - ewidencja pozabilansowa	7 015	17 503	43 941	251,0%	626,4%
2.1	ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	7 015	17 503	43 941	251,0%	626,4%
	z tego:					
2.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa	7 015		43 941	---	626,4%
3	Pozostałe środki europejskie - ewidencja bilansowa	114	125	3	2,4%	2,6%
3.1	EFP PHARE	114		3	---	2,6%
3.2	EFP SIDA		125			---
4	Razem środki europejskie będące w dyspozycji i obsługiwane przez Narodowy Fundusz (1+2+3)	1 002 025	1 068 300	980 382	91,8%	97,8%

* - plan dotyczy kwot zleceń płatności NFOŚiGW do BGK, wykonanie uwzględni zwroty niewykorzystanych przez beneficjentów kwot do BGK

V.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

V.2.1. Wstęp

Narodowy Fundusz zaangażowany jest we wdrażanie I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Zakres realizowanych zadań obejmuje głównie prowadzenie spraw dotyczących przygotowania oraz dokonywania oceny i wyboru projektów do dofinansowania ze środków Programu, zawieranie umów o dofinansowanie projektów, zarządzanie finansowe i rozliczanie projektów, prowadzenie kontroli projektów, przeciwdziałanie występowaniu i wykrywanie nieprawidłowości. Narodowy Fundusz realizuje też zadania informacyjne, promocyjne i edukacyjne oraz współpracuje w zakresie działań ewaluacyjnych.

W ramach PO IiŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla I osi priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” w zakresie:

- poddziałania 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej;
- działania 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;
- poddziałania 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej;
- poddziałania 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym;
- działania 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu;
- poddziałania 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji;
- poddziałania 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji.

Dodatkowo Narodowy Fundusz jest beneficjentem działania 1.3.3 w ramach którego realizowany jest Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.

Poza tym, pełni funkcję Instytucji Wdrażającej również dla II osi priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”, w zakresie:

- działania 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska;
- działania 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi;
- działania 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach;
- działania 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna (wspólnie z Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych – CKPŚ);
- działania 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego.

W celu pozyskania odpowiedniej liczby poprawnie przygotowanych wniosków o dofinansowanie i zapewnienia sprawnego wdrażania poszczególnych działań, Narodowy Fundusz prowadził w 2017 r. intensywne działania szkoleniowe i edukacyjne skierowane do wnioskodawców i beneficjentów PO IiŚ 2014-2020. Koncentrowały się one m.in. na zapewnieniu dostępu do informacji na stronie internetowej Narodowego Funduszu, organizowaniu dedykowanych poszczególnym poddziałaniom i działaniom konferencji i szkoleń, których zakres obejmował m.in. omówienie procedury i kryteriów wyboru przedsięwzięć, procedurę zawierania umów z wykonawcami, sposób wypełniania wniosku o dofinansowanie, działania mające na celu sprawną realizację i rozliczenie projektów. W 2017 r. Narodowy Fundusz zorganizował 36 szkoleń z tego zakresu, w których uczestniczyło 2.262. uczestników. Efektem tych działań było złożenie przez wnioskodawców 503. wniosków na kwotę dofinansowania ze środków Unii Europejskiej sięgającą **8.457** mln zł.

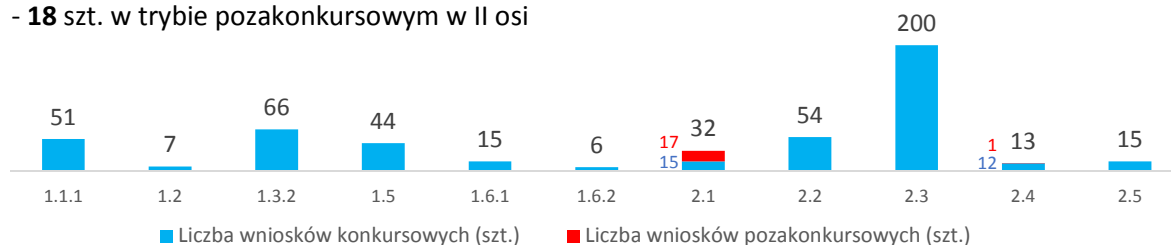

Rysunek 4 Złożone w 2017 r wnioski o dofinansowanie w ramach PO IiŚ 2014-2020 w układzie działań lub poddziałań programu.

Łącznie wpłynęło: **503** szt. wniosków z tego:

- **485** szt. w trybie konkursowym (296 szt. dla II osi);

- **18** szt. w trybie pozakonkursowym w II osi

W tabeli 8 przedstawiono dane dotyczące zawartych umów w ramach PO IiŚ 2014-2020, wskazujące na stan wykorzystania dostępnych środków (alokacji) z tego instrumentu finansowego, natomiast szerszą charakterystykę poszczególnych działań i poddziałań zawarto w rozdziałach V.2.2 – V.2.12.

Tabela 8 Umowy zawarte w ramach PO IiŚ 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2017 r.).

Poz.	Działanie/ Poddziałanie	Alokacja środków UE*		Liczba zawartych umów (szt.)		Kwota dofinansowania UE z umów zawartych (tys. zł)		Wykorzystanie alokacji środków UE na 31.12.2017 r. 8/4 (%)	Kwota wypłat środków UE z umów zawartych (tys. zł)		Koszt całkowity przedsięwzięć z umów zawartych (tys. zł)	
		tys. euro	tys. zł	w 2017 r.	narastająco na koniec 2017 r.	w 2017 r.	narastająco na koniec 2017 r.		w 2017 r.	narastająco na koniec 2017 r.	w 2017 r.	narastająco na koniec 2017 r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	I oś priorytetowa PO IiŚ 2014-2020 „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”											
1.1	1.1.1	150 000	621 735	9	9	122 016	122 017	19,6%	9 058	9 058	305 496	305 496
1.2	1.2	150 323	623 074	3	3	1 524	1 524	0,2%			2 519	2 519
1.3	1.3.1	205 523	851 872	146	164	586 170	1 112 737	130,6%	30 848	30 848	867 830	1 527 234
1.4	1.3.2	225 579	935 002									
1.5	1.5	311 462	1 290 979	42	42	697 603	697 603	54,0%	101 394	101 394	1 651 532	1 651 532
1.6	1.6.1	152 222	630 945	23	23	213 798	213 798	33,9%	17 899	17 899	479 423	479 423
1.7	1.6.2	110 408	457 630	22	22	237 518	237 518	51,9%	17 900	17 900	576 884	576 884
1.8	Razem I oś	1 305 517	5 411 237	245	263	1 858 629	2 385 197	44,1%	177 099	177 099	3 883 684	4 543 088
2	II oś priorytetowa PO IiŚ 2014-2020 „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”											
2.1	2.1	700 000	2 901 430	34	47	1 539 010	2 657 535	91,6%	75 997	75 997	2 311 874	5 270 202
2.2	2.2	521 493	2 161 535	13	13	105 084	105 084	4,9%	2 961	2 961	178 168	178 168
2.3	2.3	1 889 148	7 830 330	146	245	4 041 019	6 092 984	77,8%	358 587	413 587	7 880 192	11 818 439
2.4	2.4 **	146 000	605 155	33	48	157 432	221 612	36,6%	12 102	12 102	198 533	285 982
2.5	2.5	251 534	1 042 583	78	112	453 780	600 361	57,6%	19 418	19 418	593 787	806 076
2.6	Razem II oś	3 508 175	14 541 033	304	465	6 296 325	9 677 576	66,6%	469 065	524 065	11 162 554	18 358 867
3	Razem I i II oś	4 813 692	19 952 270	549	728	8 154 954	12 062 773	60,5%	646 164	701 164	15 046 238	22 901 955

* - Dane na podstawie kursu EUR/PLN Komisji Europejskiej na koniec lutego 2018 r. 1 euro = 4,1449 zł

** - Alokacja środków UE dotyczy łącznie Narodowego Funduszu i Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. W wykonaniu przedstawiono tylko kwoty umów i wypłat przedsięwzięć prowadzonych przez Narodowy Fundusz.

W tabeli nie zaprezentowano umów które do końca 2017 r. uległy rozwiązaniu.

V.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

V.2.2.1. Poddziałanie 1.1.1 – Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej

W ramach poddziałania wsparcie skierowane jest na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych skutkujących zwiększeniem wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Rodzaje projektów w obszarze odnawialnych źródeł energii, wynikają z Krajowego planu działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Efektem poddziałania ma być wypełnienie zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Poddziałanie objęte jest zasadami pomocy publicznej.

Dla poddziałania 1.1.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2017 r. w ramach trwających 3. naborów wniosków o budżecie 610 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 51 wniosków na kwotę dofinansowania UE **729.814** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **1.560.750** tys. zł.

W 2017 r. w ramach poddziałania 1.1.1 zawarto 9 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **122.016** tys. zł. i wartości kosztorysowej **305.496** tys. zł. (poz. 1.1 tabeli 8). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Wykonanie odwiertów geotermalnych w Stargardzie” – **40.113** tys. zł;
- „Zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w MPEC Sp. z o.o. w Olsztynie poprzez budowę instalacji wykorzystującej biomasę” – **21.644** tys. zł.

W 2017 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **6.978** tys. zł oraz wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **9.058** tys. zł (poz. 1.2.1.1 tabeli 7). Na wykonanie wypłat wpłynęło przyspieszenie realizacji projektów umożliwiające wypłatę środków.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.1.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	116	-
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	9	-
3	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	11	-
4	Produkcja energii cieplnej z nowowytbudowanych / nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	tys. MWh/rok	512,9	-
5	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	191	-

V.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

Celem działania jest przebudowa lub wymiana urządzeń i instalacji technologicznych, energetycznych oraz oświetlenia budynków, hal produkcyjnych i terenu przedsiębiorstw, a także elementów (lub całych) ciągów transportowych mediów (ciepło, chłód, woda, gaz ziemny, sprężone powietrze, powietrze wentylacyjne, energia elektryczna) oraz ciągów transportowych linii produkcyjnych skutkujących oszczędnością w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną, ciepło lub chłód). Wsparcie kierowane jest do dużych przedsiębiorstw w zakresie zastosowania rozwiązań przyczyniających się do optymalizacji gospodarowania energią oraz zwiększenia efektywności energetycznej, w tym wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dodatkowym efektem realizacji działania będzie poprawa bezpieczeństwa dostaw energii oraz środowiskowego wizerunku przedsiębiorstw.

Dla działania 1.2 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów.

W 2017 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 300 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 7 wniosków na kwotę dofinansowania UE **12.965** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **32.859** tys. zł.

W 2017 r. w ramach działania 1.2 zawarto 3 umowy o łącznej kwocie dofinansowania UE **1.524** tys. zł i wartości kosztorysowej **2.519** tys. zł (poz. 1.2 tabeli 8). Projektem, który uzyskał największe dofinansowanie ze środków UE jest „Termomodernizacja budynku stacji kontroli pojazdów i budynku administracyjnego Kaliskiego Przedsiębiorstwa Transportowego Spółka z o.o. w Kaliszu” – **686** tys. zł.

W 2017 r. w ramach działania 1.2 nie dokonywano wypłat środków UE (poz. 1.2.1.2 tabeli 7). Brak wypłat w działaniu wynika z niskiego zainteresowania beneficjentów dofinansowaniem zwrotnym w działaniu.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 1.2 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	3	-
2	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	0,6	-
3	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	4,2	-
4	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	9	-

V.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach

V.2.4.1. Poddziałanie 1.3.1 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej

Wsparcie w poddziałaniu skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi oraz wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji, w wyniku którego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną. Przez instalacje rozumie się instalacje: ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia.

Dla poddziałania 1.3.1 przewidziano tryb konkursowy, jak i nabór organizowany w trybie pozakonkursowym.

W 2017 r. w ramach poddziałania 1.3.1 zawarto 146 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **586.170** tys. zł. i wartości kosztorysowej **867.830** tys. zł (poz. 1.3 tabeli 8). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Zmniejszenie energochłonności obiektów jednostki penitencjarnej – Zakładu Karnego w Potulicach” – **33.953** tys. zł;
- „Termomodernizacja budynku Uniwersytetu Jagiellońskiego przy ul. Reymonta 4” – **21.792** tys. zł;
- „Termomodernizacja budynków Ochotniczych Hufców Pracy” – **20.336** tys. zł.

W 2017 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **68.187** tys. zł. Wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **30.848** tys. zł z planowanych **45.331** tys. zł, co stanowi 68% planu (poz. 1.2.1.3 tabeli 7). Na wykonanie planu wypłat wpłynęły zmiany harmonogramów realizacji projektów wynikające m.in. z przedłużającej się procedury przetargowej, unieważnienia przetargów z powodu przekroczeń kosztów w stosunku do kosztorysów inwestorskich.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 11 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO LiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	3	-
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	1	-
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	366	-
4	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.	98	-
5	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	1 000,4	-
6	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	60,2	-
7	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	614,1	-
8	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	730,2	-
9	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	366	-

V.2.4.2. Poddziałanie 1.3.2 – Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym

W poddziałaniu 1.3.2 wsparcie skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na:

- ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi;
- wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji (ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia);

w wyniku czego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną.

Dla poddziałania 1.3.2 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2017 r. w ramach ogłoszonych 2. naborów wniosków o budżecie 600 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 66 wniosków na kwotę dofinansowania UE **310.527** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **492.996** tys. zł.

Do końca 2017 r. w ramach poddziałania 1.3.2 nie zawarto umów o dofinansowanie.

V.2.4.3. Poddziałanie 1.3.3 – Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE

W ramach poddziałania, z alokacją środków wynoszącą 30 mln euro, Narodowy Fundusz wraz z Partnerami do których należy 14 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urząd Marszałkowski w Lublinie tworzą Ogólnopolski systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE tzw. „Doradztwo Energetyczne”. Oparte jest ono o strukturę doradców świadczących usługi z poziomu regionalnego.

Celem Projektu jest promocja gospodarki niskoemisyjnej w Polsce. Zadanie realizowane jest poprzez prace nad zwiększeniem świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu planów gospodarki niskoemisyjnej lub planów działań na rzecz zrównoważonej energii (PGN/SEAP), wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i OZE, w tym stymulowanie przygotowania projektów w ramach: poddziałania 1.1.1, działania 1.2, oraz poddziałań 1.3.1 i 1.3.2. W ramach Projektu utworzono sieć doświadczonych doradców, którzy realizują działania doradcze w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, w tym efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii (OZE) i poprawy jakości powietrza na terenie całego kraju.

W ramach realizacji Projektu odbywają się przepływy środków dla Partnerów Projektu dotyczące refundacji poniesionych kosztów jego realizacji. W 2017 r. wypłacono na ten cel **8.328** tys. zł, co stanowi 87% wielkości planowanej na **9.600** tys. zł (poz. 1.1.13 tabeli 28). Występujące odchylenie od wielkości planowanej jest efektem urealnienia harmonogramu realizacji Projektu wynikającego ze zgłaszanych potrzeb refundacji poniesionych kosztów i przesunięcia części płatności uzyskanych środków z dotacji budżetu państwa na 2018 r. (przesunięto wypłatę **1.290** tys. zł).

W ramach wykonania rzeczowego umowy o dofinansowanie podpisanej w dniu 3 marca 2016 r. w 2017 r. roku:

- zweryfikowano pozytywnie 306 planów gospodarki niskoemisyjnej, dla których wydano zaświadczenia o zaopiniowaniu planu gospodarki niskoemisyjnej;
- objęto wsparciem doradczym 508 przyjaznych środowisku nowoczesnych inwestycji, efektywnych energetycznie, ekonomicznie i ekologicznie;
- zrealizowano 1.281 działań informacyjno-promocyjnych, którymi objęto ponad 16 tys. osób w całym kraju;
- udzielono 6.619 konsultacji, zorganizowano także 27 ogólnokrajowych i regionalnych konferencji promujących rozwój gospodarki niskoemisyjnej.

Konferencje organizowane przez Narodowy Fundusz pn. „Efektywność energetyczna i OZE – oferta finansowa i wsparcie doradcze” to cykl debat i spotkań, których tematyka obejmuje najbardziej istotne zagadnienia związane z efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii. Głównym celem tych konferencji było zaprezentowanie Projektu Doradztwa oraz przedstawienie informacji o aktualnych źródłach finansowania przedsięwzięć z obszaru m.in. efektywności energetycznej i OZE. Stałą częścią konferencji, były indywidualne spotkania z doradcami energetycznymi, mające na celu przedstawienie zakresu usług doradczych i nawiązanie współpracy w tym obszarze. Konferencje funkcjonują, jako platforma wymiany aktualnej wiedzy oraz istotne narzędzie w zakresie informacji o nowych technologiach i innowacjach.

W 2017 r., z rekomendacji Ministerstwa Środowiska, została nawiązana współpraca z Ministerstwem Rodziny Pracy i Polityki Społecznej dotycząca przyjętego w dniu 17 stycznia 2017 r. przez Radę Ministrów Programu „Czyste Powietrze”.

W ramach tego programu jednym z realizowanych działań jest włączenie pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej w działania informacyjne w zakresie efektywnego wykorzystywania energii w domu/mieszkanie, możliwości pozyskania środków na wymianę kotłów, uzyskanie dodatków energetycznych, środków pieniężnych na dofinansowanie ogrzania domów/mieszkań.

W wyniku uzgodnień z Ministerstwem Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, doradcy energetyczni Narodowego Funduszu oraz Partnerów zrealizowali w listopadzie i grudniu 2017 r. cykl 16. szkoleń (po jednym w województwie) dla pracowników socjalnych. W szkoleniach tych uczestniczyło 321. pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej. W szkoleniach, które będą kontynuowane również w 2018 r., uczestniczyli również pracownicy wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich i wydziałów edukacji wojewódzkich funduszy. Zakres tematyczny przeprowadzonych szkoleń obejmował takie zagadnienia jak poprawa jakości powietrza, termomodernizacja budynków mieszkalnych, ciepło systemowe, odnawialne źródła energii w sektorze mieszkaniowym, zasady prawidłowego użytkowania mieszkań i domów w zakresie mikroklimatu, racjonalne wykorzystanie energii cieplnej i elektrycznej (zaprezentowano przykłady prawidłowego i nieprawidłowego użytkowania energii), możliwości dofinansowania przedsięwzięć w zakresie EE i OZE w budownictwie indywidualnym.

V.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu

W ramach niniejszego działania wspierana jest poprawa efektywności przesyłu i dystrybucji ciepła do istniejących odbiorców w szczególności poprzez modernizację i przebudowę sieci ciepłowniczych oraz likwidację zbiorowych i indywidualnych źródeł tzw. niskiej emisji, w tym w budynkach mieszkalnych poprzez podłączenie ich do efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych. Celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi, czyli zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia pyłu PM10.

Dla działania 1.5 przewidziano wybór projektów w trybie konkursowym, jak i w trybie pozakonkursowym. W trybie pozakonkursowym w 2017 r. nie składano wniosków.

W 2017 r. w ramach ogłoszonych 2 naborów wniosków o budżecie 297 mln zł wpłynęły do Narodowego Funduszu 44 wnioski na kwotę dofinansowania UE **182.247** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **583.983** tys. zł.

W 2017 r. w ramach działania 1.5 zawarto 42. umowy o łącznej kwocie dofinansowania UE **697.603** tys. zł. i wartości kosztorysowej **1.651.532** tys. zł (poz. 1.5 tabeli 8). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Likwidacja węzłów grupowych wraz z budową przyłączy do istniejących budynków i instalacją węzłów dwufunkcyjnych (ciepła woda użytkowa) w Krakowie i Skawinie - etap I” – **82.000** tys. zł;
- „Efektywna dystrybucja ciepła w Poznaniu - Etap 1” – **43.303** tys. zł;
- „Budowa nowych odcinków sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłowniczymi w celu likwidacji istniejących lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym w Krakowie i Skawinie - etap I” – **39.307** tys. zł.

W 2017 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **101.645** tys. zł. Wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **101.394** tys. zł z planowanych **23.692** tys. zł, co stanowi 428% planu (poz. 1.2.1.5 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika z odmiennych niż zakładano terminów

wnioskowania o zaliczki w poddziałaniu (na etapie tworzenia Planu działalności na 2017 r. nie były znane harmonogramy realizacji przedsięwzięć i wnioski o środki).

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 1.5 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	177	-
2	Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	345	-
3	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	27	-
4	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	136,4	-
5	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	908,1	-

V.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

V.2.6.1. Poddziałanie 1.6.1 – Źródła wysokosprawnej kogeneracji

W ramach poddziałania 1.6.1. związanego z wysokosprawnym wytwarzaniem energii wsparcie skierowane jest na budowę nowych lub zwiększenie mocy (w wyniku rozbudowy lub przebudowy) istniejących jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji w jednostkach kogeneracji o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej powyżej 1 MW.

W ramach poddziałania 1.6.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2017 r. w ramach ogłoszonych 2. naborów wniosków o budżecie 330 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 15 wniosków na kwotę dofinansowania UE **274.085** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **656.883** tys. zł.

W 2017 r. w ramach poddziałania 1.6.1 zawarto 23 umowy o łącznej kwocie dofinansowania UE **213.798** tys. zł i wartości kosztorysowej **479.423** tys. zł (poz. 1.6 tabeli 8). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Budowa elektrociepłowni opalanej odpadami z płyt drewnopochodnych” – **30.941** tys. zł;
- „Budowa nowych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji w miejscowościach: Wojkowice, Myszków, Lubliniec, Dąbrowa Górnicza, Bytom” – **26.167** tys. zł;
- „Rozbudowa kompleksu gorzelnianego przy ulicy Brunatnej w Koninie, obręb Maliniec” – **22.556** tys. zł

W 2017 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **19.856** tys. zł. Wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **17.899** tys. zł z planowanych **16.498** tys. zł, co stanowi 108% planu (poz. 1.2.1.6 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika z odmiennych niż zakładano terminów

wnioskowania o zaliczki w poddziałaniu (na etapie tworzenia Planu działalności na 2017 r. nie były znane harmonogramy realizacji przedsięwzięć i wnioski o środki).

W okresie sprawozdawczym rozliczono (zatwierdzono wnioski o płatność końcową) 1 projekt „Instalacja kogeneracji wysokosprawnej na terenie zakładu ESV Wisłosan w Nowej Dębie” na kwotę dofinansowania UE **729** tys. zł. przy koszcie przedsięwzięcia **2.882** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane oraz planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 13.

Tabela 13 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	93	1,2
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	68	1,2
3	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	21	1
4	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji	szt.	5	-
5	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji	szt.	33	1
6	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	618,9	-
7	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	2 075,6	-

V.2.7. Poddziałanie 1.6.2 – Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji

W ramach tego poddziałania wsparcie skierowane jest na budowę sieci ciepłowniczej lub sieci chłodu (oraz przyłączy) głównie na cele komunalno-bytowe.

W ramach poddziałania 1.6.2 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy. W trybie pozakonkursowym w 2017 r. nie składano wniosków.

W 2017 r. w ramach ogłoszonych 2. konkursowych naborów wniosków o budżecie 205 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 6 wniosków na kwotę dofinansowania UE **42.420** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **65.364** tys. zł.

W 2017 r. w ramach poddziałania 1.6.2 zawarto 22 umowy o łącznej kwocie dofinansowania UE **237.518** tys. zł i wartości kosztorysowej **576.884** tys. zł. (poz. 1.7 tabeli 8). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Wykorzystanie wysokosprawnej kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe w Poznaniu - ETAP I” – **39.490** tys. zł;

- „Budowa sieci ciepłych umożliwiających wykorzystanie energii ciepłej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji w Krakowie i Skawinie - etap I” – **30.844** tys. zł;
- „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii ciepłej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji” – **29.801** tys. zł.

W 2017 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **17.900** tys. zł. Wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **17.900** tys. zł z planowanych **2.911** tys. zł, co stanowi 615% planu (poz. 1.2.1.7 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika z odmiennych niż zakładano terminów wnioskowania o zaliczki w poddziałaniu (na etapie tworzenia Planu działalności na 2017 r. nie były znane harmonogramy realizacji przedsięwzięć i wnioskowania o środki).

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.6.2 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	159	-
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	17	-
3	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	3,5	-
4	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	68,4	-

V.2.8. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Celem tego działania jest zwiększenie ilości retencjonowanej wody oraz poprawa sprawności przeprowadzania rozpoznania i reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii. Realizowane zadania nakierowane są na wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona, tj. powodzi i suszy oraz reagowania na nie.

W ramach działania 2.1 PO IiŚ 2014-2020 stosowany jest głównie pozakonkursowy tryb wyboru projektów, jedynie dla projektów dotyczących systemu gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich obowiązuje tryb konkursowy.

W 2017 r. w ramach 1. naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym prowadzonym od stycznia do marca (budżet 300 mln zł) wpłynęło 15 wniosków na kwotę dofinansowania UE **439.716** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **569.565** tys. zł. W trybie pozakonkursowym złożono w Narodowym Funduszu 17 wniosków na kwotę dofinansowania ze środków UE przekraczającą **1.035.810** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **1.484.258** tys. zł.

W 2017 r. zawarto 34 umowy w ramach działania 2.1 PO Liś 2014-2020 o wartości dofinansowania ze środków UE **1.539.010** tys. zł. i wartości kosztorysowej **2.311.874** tys. zł (poz. 2.1 tabeli 8).

Najistotniejsze dofinansowanie ze środków UE otrzymały następujące projekty:

- "Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony miasta Kłodzka" – **317.038** tys. zł;
- "Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza" – **153.534** tys. zł;
- "Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy" – **129.967** tys. zł.

W 2017 r. certyfikacja w części wydatków kwalifikowalnych wyniosła **413.610** tys. zł. W 2017 r. wypłacono **75.997** tys. zł. ze środków UE na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi z planowanych **5.469** tys. zł (poz. 1.2.2.1 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika z dokonania wypłat w ramach projektów, dla których zawarto umowy o dofinansowanie w 2017 r., a nie były one ujęte w planie.

W 2017 r. rozliczono (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) dla projektu budowy kanalizacji deszczowej na os. Czarkowo w Zielonej Górze na kwotę dofinansowania UE **770** tys. zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięcia **1.252** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 15.

Tabela 15 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2017 r. w zakresie działania 2.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	107	0,6
2	Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	101	-
3	Długość wyremontowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	8	-
4	Długość przebudowanych wałów przeciwpowodziowych	km	38	-
5	Długość wybudowanych wałów przeciwpowodziowych	km	6	-
6	Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	22	-
7	Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	11	-
8	Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	tys. osób	77	-
9	Liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów	szt.	44	-
10	Liczba wybudowanych jednostek (lodołamaczy)	szt.	6	-
11	Objętość retencjonowanej wody	tys. m ³	504	0,3
12	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych	mln osób	0,4	-
13	Długość linii brzegowej, na której prowadzone są działania z zakresu ochrony brzegów morskich	km	20	-

V.2.9. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi

Celem działania jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych podlegających składowaniu. Zostaje to osiągnięte dzięki racjonalizacji systemu gospodarki odpadami (w tym m.in. dzięki zapewnieniu właściwej infrastruktury do zagospodarowywania odpadów). W ramach działania wspierany jest, przede wszystkim, rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi mający na celu zastąpienie zagospodarowania odpadów przez składowanie, metodami sprzyjającymi praktycznemu zastosowaniu hierarchii sposobu postępowania z odpadami.

W ramach działania 2.2 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym.

W 2017 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 300 mln zł wpłynęły 54 wnioski na kwotę dofinansowania UE sięgającą **575.258** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **1.018.335** tys. zł.

W 2017 r. w ramach działania 2.2 zawarto 13 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **105.084** tys. zł i wartości kosztorysowej **178.168** tys. zł (poz. 2.2 tabeli 8). Przedsięwzięcia, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Zintegrowany system gospodarki odpadowo-energetycznej w regionie południowym województwa podkarpackiego – I etap” – **35.348** tys. zł;
- „Optymalizacja oraz wdrożenie nowych procesów przetwarzania i odzysku odpadów w środkowo sądeckim regionie gospodarki odpadami w celu zwiększenia poziomu recyklingu” – **29.068** tys. zł;
- „Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty” – **11.502** tys. zł.

W 2017 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **2.436** tys. zł. oraz wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **2.961** tys. zł z planowanego **1.876** tys. zł (poz. 1.2.2.2 tabeli 7). Wykonanie planu w 158 % związane jest z usunięciem części barier we wdrażaniu działania, blokujących możliwość wypłaty środków PO liŚ 2014-2020. Przede wszystkim dotyczy to potwierdzenia przez KE spełnienia przez Polskę warunkowości ex-ante w sektorze odpadów z wyjątkiem przedsięwzięć zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego, co umożliwia uruchomienie finansowania przedsięwzięć w zakresie gospodarowania odpadami ze środków UE dla 15. województw.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 16.

Tabela 16 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.2 PO liŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	tys. Mg/rok	19,6	-
2	Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami	szt.	14	-
3	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	tys.osób	277,3	-
4	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów	tys.osób	1 367,1	-
5	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	38	-
6	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	tys. Mg/rok	109,3	-

V.2.10. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach

Celem działania jest zwiększenie liczby ludności korzystającej z ulepszonych systemu oczyszczania ścieków komunalnych, zapewniającego podwyższone usuwanie biogenów. Zostanie to osiągnięte dzięki dokończeniu budowy systemów gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach. Realizacja działania pozwoli tym samym na wypełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki

ściekowej oraz przyczyni się do ochrony i zachowania stanu ekologicznego wód Bałtyku i zapobiegania zanieczyszczeniu wód powierzchniowych w Polsce.

W ramach działania 2.3 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym.

W 2017 r. kontynuowano nabór wniosków ogłoszony w 2016 r. o budżecie 3.895 mln zł, w ramach którego wpłynęło do Narodowego Funduszu 200 wniosków na kwotę dofinansowania UE **4.494.653** tys. zł, przy wartości kosztorysowej przedsięwzięć w kwocie **8.497.554** tys. zł.

W 2017 r. podpisano 146 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości **4.041.019** tys. zł i wartości kosztorysowej przedsięwzięć **7.880.192** tys. zł (poz. 2.3 tabeli 8). Projekty, które uzyskały największą kwotę wsparcia ze środków UE to:

- „Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Warszawie – Faza VI” – **637.500** tys. zł;
- „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolicach - Etap VI” – **241.238** tys. zł;
- „Modernizacja i rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Radom – III etap” – **192.325** tys. zł.

Certyfikacja wydatków w części wydatków kwalifikowalnych w 2017 r. wyniosła **299.592** tys. zł, a wypłaty dofinansowania UE sięgnęły **358.587** tys. zł z planowanych **640.000** tys. zł, - co stanowi 56% planu (poz. 1.2.2.3 tabeli 7). Na wykonanie planu wypłat wpłynęły zmiany harmonogramów realizacji projektów wynikające m.in. z przedłużającej się procedury przetargowej, unieważnienia przetargów z powodu przekroczeń kosztów w stosunku do kosztorysów inwestorskich. W okresie sprawozdawczym rozliczono (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) 2. projektów o łącznej wartości dofinansowania UE **2.204** tys. zł i koszcie **3.237** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 17.

Tabela 17 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.3 PO liŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej	km	367	-
2	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	1 970	4
3	Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej	km	63	-
4	Długość przebudowanej sieci wodociągowej	km	256	-
5	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	307	-
6	Długość wyremontowanej sieci wodociągowej	km	34	-
7	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	tys. RLM	1 967,8	-
8	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	tys. osób	51,7	-
9	Liczba oczyszczalni ścieków komunalnych wspartych w zakresie przeróbki/zagospodarowania osadów ściekowych	szt.	48	-
10	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	74	1
11	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	6	-
12	Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	7	-
13	Liczba wybudowanych ujęć wody	szt.	11	-
14	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody [szt.]	szt.	36	-

V.2.11. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów służących ochronie przyrody. Jest to osiągnięte m.in. poprzez zwiększenie odsetka obszarów Natura 2000 objętych planami zarządzania oraz zwiększenie powierzchni siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony.

Narodowy Fundusz jest Instytucją Wdrażającą dla wszystkich typów projektów, poza działaniami o charakterze dobrych praktyk, związanymi z ochroną zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych (podtyp projektu 2.4.1a) i działaniami skierowanymi na zwiększanie drożności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych o zasięgu lokalnym i regionalnym mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i adaptacji do zmian klimatu (podtyp projektu 2.4.2a) – dla których Instytucją Wdrażającą jest Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.

W ramach działania 2.4 PO liŚ 2014-2020 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy.

W 2017 r. prowadzono 3 nabory (w tym jeden ogłoszony w 2016 r.) o łącznym budżecie 90 mln zł, w ramach których wpłynęło do Narodowego Funduszu 12 wniosków na kwotę dofinansowania UE **113.095** tys. zł. i wartości kosztorysowej projektów **162.924** tys. zł.

W trybie pozakonkursowym w 2017 r. złożono 1 wniosek na kwotę dofinansowania ze środków UE **5.168** tys. zł. o wartości kosztorysowej **6.080** tys. zł.

W 2017 r. zawarto 33 umowy o wartości dofinansowania ze środków UE **157.432** tys. zł. i wartości kosztorysowej **198.533** tys. zł (poz. 2.4 tabeli 8).

Największe dofinansowanie ze środków UE w 2017 r. otrzymały następujące projekty:

- „Ochrona siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód” – **36.960** tys. zł;
- „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych” – **32.774** tys. zł;
- „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” – **23.702** tys. zł.

W 2017 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **5.893** tys. zł. W ramach działania 2.4 wypłacono **12.102** tys. zł na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi, z planowanych **25.233** tys. zł (poz. 1.2.2.4 tabeli 7). Wykonanie planu wypłat w 48 % wynika z mniejszego niż zakładano zainteresowaniem uzyskania wsparcia, zawierania umów na kwoty niższe niż zakładano pierwotnie i zmian w harmonogramach realizowanych projektów.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.4 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	242	-
2	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną	szt.	25	-
3	Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony	tys. ha	17,2	-
4	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych	mln osób	27,8	-

V.2.12. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego

Celem działania jest zahamowanie spadku powierzchni terenów zieleni w miastach. Jest to osiągnięte dzięki zwiększeniu powierzchni terenów zieleni w miastach (w tym parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej), powstałych głównie dzięki rekultywacji bądź remediacji terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych

działalnością człowieka. Dofinansowanie skierowane jest na wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz na inwentaryzację terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych.

Projekty w ramach działania 2.5 wybierane są tylko w trybie konkursowym.

W 2017 r. prowadzony był nabór wniosków, którego budżet wyniósł 200 mln zł. We wskazanym okresie do Narodowego Funduszu wpłynęło 15 wniosków na kwotę dofinansowania UE **241.147** tys. zł. i wartości kosztorysowej projektów **275.788** tys. zł.

W 2017 r. podpisano 78 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE **453.780** tys. zł i wartości kosztorysowej **593.787** tys. zł (poz. 2.5 tabeli 8). Najwyższe dofinansowanie ze środków UE uzyskały następujące projekty:

- „Poprawa, jakości środowiska miejskiego Gminy Świętochłowice – remediacja terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych w rejonie stawu Kalina wraz z przywróceniem jego biologicznej aktywności” – **59.259** tys. zł;
- „Utworzenie terenów zieleni o symbolice historycznej na obszarze m.st. Warszawy” – **21.613** tys. zł;
- „Przywrócenie wartości przyrodniczych i użytkowych poprzez rekultywację miejskiego akwenu Sosina w Jaworznie” – **20.574** tys. zł.

W 2017 r. w ramach poddziałania 2.5 dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **14.252** tys. zł. Wypłaty dofinansowania UE wyniosły **19.418** tys. zł, z planowanych **12.900** tys. zł (poz. 1.2.2.5 tabeli 7). Wykonanie planu w 151% wynika z większego niż zakładano pierwotnie zainteresowania uzyskaniem wsparcia ze środków UE, a także zwiększeniem alokacji dla tego działania.

W 2017 r. rozliczono projekt inwentaryzacji terenów zdegradowanych w zakresie jakości środowiska realizowany przez miasto Opole (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **33.320** tys. zł i koszcie całkowitym **39.200** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 19.

Tabela 19 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.5 PO liś 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna uzyskana w wyniku realizacji projektów	ha	436	-
2	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	35	-
3	Liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów	szt.	9	1
4	Liczba obiektów, na których przeprowadzono rekultywację	szt.	3	-
5	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	ha	50	-

V.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy

Środowiskowe programy operacyjne w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 obejmują:

- Program Operacyjny PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” – alokacja **20.315** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 372 tys. euro);
- Program Operacyjny PL03 „Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych” – alokacja **14.282** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 264 tys. euro);
- Program Operacyjny PL04 „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii” – alokacja **142.292** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 6.932 tys. euro).¹

Zakres Programu PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” koncentruje się, przede wszystkim, na:

- wzroście efektywności zarządzania oraz monitorowania obszarów Natura 2000;
- wzroście odporności rodzimych ekosystemów na presję inwazyjnych gatunków obcych;
- wzroście świadomości społecznej nt. różnorodności biologicznej oraz edukacji w tym zakresie, w powiązaniu ze zmianami klimatycznymi i ekonomiczną wartością ekosystemów.

Program PL03 „Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych” nakierowany jest głównie na poprawę jakości i wiarygodności danych oraz informacji o środowisku, a także na poprawę przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska w Polsce, poprzez wsparcie pracy organów administracji publicznej odpowiedzialnych za monitoring środowiska i działania kontrolne.

Program PL04 „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii” to, przede wszystkim, finansowe wsparcie zadań z zakresu:

- poprawy efektywności energetycznej w budynkach;
- wzrostu poziomu świadomości społecznej i edukacji w zakresie efektywności energetycznej;
- wzrostu produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;

¹ alokacje dla rezultatów środowiskowych i Funduszu Współpracy Dwustronnej

- zmniejszenia produkcji odpadów i emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i ziemi.

Rok 2017 był ostatnim rokiem wdrażania projektów finansowanych ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014. Wszystkie działania koncentrowały się na rozliczeniu dofinansowanych przedsięwzięć, w tym weryfikacji wniosków o płatność oraz raportów końcowy z realizacji projektów, rozszerzeniu zakresu rzeczowego realizowanych projektów oraz identyfikacji nowych projektów bilateralnych w celu wykorzystania oszczędności finansowych.

Do końca 2017 r. zakończono realizację wszystkich 219. projektów na łączną kwotę dofinansowania **686,5** mln zł, a także zweryfikowano i zatwierdzono wszystkie wnioski o płatność i raporty końcowe dla realizowanych projektów (w 2017 r. zweryfikowano łącznie blisko 450 wniosków o płatność oraz 188 raportów końcowych).

W 2017 r. wypłata środków w ramach projektów dofinansowanych z MF EOG i NMF wyniosła **224.302** tys. zł, co wobec zaplanowanej kwoty **193.198** tys. zł oznacza realizację planu w 116% (poz. 1.3 tabeli 7).

W ramach tej kwoty wypłacono:

- **16.493** tys. zł - z Programu PL02 (w tym w ramach FWD **880** tys. zł);
- **4.295** tys. zł - z Programu PL03 (w tym w ramach FWD **292** tys. zł);
- **129.416** tys. zł - z Programu PL04 EOG (w tym w ramach FWD **12.525** tys. zł);
- **74.098** tys. zł - z Programu PL04 NMF (w tym w ramach FWD **7.407** tys. zł).

Natomiast wypłata środków z budżetu państwa współfinansujących realizację programów wyniosła **4.680** tys. zł z planowanych **2.732** tys. zł, co stanowi 171 % wielkości planowanej (poz. 2 tabeli 32). W zakresie wypłat środków z budżetu państwa odnotowano wypłaty wyższe niż planowane. Znaczne przekroczenie wykonania planu w zakresie środków z budżetu państwa wynika z podpisania umów ws. dofinansowania w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej, które na etapie przygotowania planu nie miały pozytywnej zgody Operatora Programu.

Środki z Budżetu Państwa zostały wydatkowane w wysokości:

- **804** tys. zł - z Programu PL02 EOG w ramach Funduszu Małych Grantów;
- **159** tys. zł - z Programu PL02 EOG w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej;
- **52** tys. zł - z Programu PL03 EOG w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej;
- **2.210** tys. zł - z Programu PL04 EOG w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej;
- **1.455** tys. zł - z Programu PL04 NMF w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej.

W celu wykorzystania oszczędności finansowych, powstałych w poszczególnych programach w 2017 r. Narodowy Fundusz zawarł 35 umów i aneksów do umów na kwotę **33.230** tys. zł. W ramach rozszerzonych zakresów projektów dofinansowano m.in. zadanie dotyczące podniesienia efektywności energetycznej placówek oświatowych na terenie gminy Brzeszcze (**4** mln zł), termomodernizację i poprawę efektywności energetycznej i ekologicznej budynków użyteczności publicznej w Powiecie Zwoleńskim (**1,9** mln zł), termomodernizację budynków użyteczności publicznej w Sanoku (**1,3** mln zł), poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Rzeszowie (**1,3** mln zł) oraz podniesienie efektywności energetycznej budynku Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Głubczycach (**1,3** mln zł).

W ramach działań bilateralnych finansowanych ze środków Funduszu Współpracy Dwustronnej finansowane były m.in. inicjatywy beneficjentów: Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego w ramach projektu „Efektywność energetyczna przez rozwój elektromobilności w Polsce” (**3,6** mln zł), Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk

w projekcie „Energia geotermalna – podstawa niskoemisyjnego ciepłownictwa, poprawy warunków życia i zrównoważonego rozwoju – wstępne studia dla wybranych obszarów w Polsce” (3,5 mln zł), czy też Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego w projekcie „Climate change adaptation in small and medium size Cities” (3,3 mln zł).

W ramach działań bilateralnych realizowane były również inicjatywy Operatora Programu, jak m.in.: wizyta studyjna w Norwegii dotycząca elektromobilności, międzynarodowa konferencja szkoleniowa dotycząca ochrony obszarów podmokłych oraz posiedzenia Komitetu Sterującego. Dodatkowo podczas konferencji POL-ECO SYSTEM zorganizowano „Dzień Norweski” dedykowany prezentacji innowacyjnych technologii z Norwegii i instrumentów finansowych wspierających realizację przedsięwzięć ochrony środowiska.

W tabeli 20 przedstawiono planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów podpisanych w 2017 r. i uzyskane efekty ekologiczne z umów zakończonych w tym roku.

Tabela 20 Efekty ekologiczne w zakresie MF EOG i NMF z umów podpisanych i umów zakończonych w 2017 r.

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba gatunków objętych ochroną w ramach projektu	szt.	-	19
2	Liczba sieci monitoringu jakości powietrza wzmocnionych i dostosowanych do nowych wymogów	szt.	-	17
3	Zwiększenie produkcji energii elektrycznej	tys. MWh	4,8	28,5
4	Ograniczenie emisji lub uniknięta emisja dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	0,3	156
5	Ograniczenie emisji lub uniknięta emisja dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	-	8,1
6	Zmniejszenie emisji tlenków azotu	tys. Mg/rok	-	1,8
7	Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	-	0,7
8	Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	-	317

V.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

V.4.1. Wstęp

Narodowy Fundusz pełni rolę Instytucji Wdrażającej (IW) w ramach PO IiŚ 2007-2013 dla:

- I osi priorytetowej – Gospodarka wodno-ściekowa;
- II osi priorytetowej – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- III osi priorytetowej – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
- IV osi priorytetowej – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;

- działań 9.1, 9.2 i 9.3 osi priorytetowej IX – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna.

W przypadku I i II osi priorytetowej Narodowy Fundusz jest jedną z 17. instytucji wdrażających. Zadania IW zostały również powierzone wojewódzkim funduszom ochrony środowiska.

W ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 Narodowy Fundusz nadzorował 1.142 zrealizowane projekty, o wartości całkowitej wynoszącej **32.849.600** tys. zł., przy dofinansowaniu UE w kwocie **15.385.440** tys. zł (szczegóły tabela 21).

Tabela 21 Umowy zrealizowane w ramach PO liś 2007-2013 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2017 r.) – kwoty w tys. zł

Poz.	Priorytet	Liczba umów zawartych przez NFOŚiGW	Wartość całkowita projektów	Wartość wydatków kwalifikowanych	Kwota dofinansowania UE umów
1	2	3	4	5	6
1	I Gospodarka wodno-ściekowa	91	14 560 200	8 887 962	7 554 760
2	II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	24	4 808 687	3 268 869	2 762 206
3	III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowisk	25	3 540 466	3 004 475	2 589 612
4	IV Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowisk	231	6 890 117	4 672 135	1 000 125
5	IX Wysokosprawne wytwarzanie energii, efektywna dystrybucja energii, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	771	3 050 130	1 947 407	1 478 737
6	Razem	1 142	32 849 600	21 780 848	15 385 440

Wartość całkowita projektów na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową, pozostałe dane na podstawie potwierdzeń kwalifikowalności wydatków.

Okres kwalifikowania wydatków w ramach PO liś 2007-2013 trwał od 1.01.2007 r. do 31.12.2015 r. Tylko w tym czasie mogły być ponoszone wydatki podlegające refundacji ze środków Unii Europejskiej. Do 31 grudnia 2017 r. Narodowy Fundusz wypłacił beneficjentom, których obsługę w zakresie wypłat prowadził (jednostki inne niż państwowe jednostki budżetowe), kwotę **13.746.427** tys. zł., z czego w 2017 r. kwotę **65.972** tys. zł.

W całym okresie realizacji Programu Narodowy Fundusz certyfikował (potwierdził prawidłowość poniesionych wydatków kwalifikowanych oraz dofinansowania UE) kwotę **15.385.440** tys. zł. w części dofinansowania UE.

Instytucja Zarządzająca PO liś uzgodniła z Komisją Europejską warunki zamknięcia Programu, które pozwoliły na ostateczne rozliczenie finansowe i przekazanie stronie polskiej płatności końcowej w dniu 22 grudnia 2017 r. (część dotycząca środków Funduszu Spójności) i 28 grudnia 2017 r. (część dotycząca środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

V.4.2. I oś priorytetowa – Gospodarka wodno-ściekowa

W ramach I osi priorytetowej realizowane jest jedno działanie 1.1 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM.

W zakresie tej osi priorytetowej wsparcie uzyskały głównie przedsięwzięcia zmierzające do zapewnienia skutecznych i efektywnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM (budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej). Dodatkowo istniała możliwość włączenia w zakres projektu zadań dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz budowy kanalizacji deszczowej pod warunkiem, że przyczynią się one do realizacji dyrektywy 91/271/EWG. W ramach osi priorytetowej nie przewidziano wsparcia indywidualnych projektów dotyczących systemów zaopatrzenia w wodę lub budowy kanalizacji deszczowej. Realizacja zadań w ramach I osi priorytetowej PO liś 2007-2013 przyczynia się do eliminacji ze ścieków niektórych substancji niebezpiecznych, bezpośrednio zagrażających życiu i zdrowiu ludzi oraz umożliwia dotrzymanie bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. I oś priorytetowa PO liś 2007-2013 jest jednym z narzędzi współfinansowania realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Projekty realizowane w ramach I osi priorytetowej PO liś 2007-2013 były wybierane w trybie indywidualnym (25 umów) i konkursowym (66 umów). W 2017 r. nie zawarto żadnej umowy o dofinansowanie.

W ramach I osi priorytetowej PO liś 2007-2013 w 2017 r. Bank Gospodarstwa Krajowego wypłacił beneficjentom ze środków UE kwotę **40.886** tys. zł, przy kwocie planowanej na **42.155** tys. zł – realizacja planu w 97% (poz. 1.1.1 tabeli 7).

Do końca 2017 r. rozliczono 91 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE **7.554.760** tys. zł.

W 2017 r. Narodowy Fundusz wypłacił ze środków własnych na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków I osi priorytetowej PO liś **25.197** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – plan **20.000** tys. zł – realizacja planu 126% (poz. 1.1.4.1 tabeli 32).

Efekty ekologiczne uzyskane z realizacji umów zakończonych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 22.

Tabela 22 Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie I osi priorytetowej PO liś 2007-2013

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób podłączonych do wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	tys. RLM	-	715,4
2	Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci wodociągowej	tys. osób	-	60,9

V.4.3. II oś priorytetowa – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Celem II osi priorytetowej jest zwiększenie korzyści gospodarczych poprzez zmniejszenie udziału odpadów komunalnych składowanych i rekultywację terenów zdegradowanych oraz ochronę brzegów morskich. W ramach tej osi priorytetowej realizowane były dwa działania:

- Działanie 2.1 – Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych;
- Działanie 2.2 – Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich.

W ramach II osi priorytetowej PO liś 2007-2013 wsparcie uzyskały m.in. projekty mające na celu budowę lub modernizację zakładów zagospodarowania odpadów, stworzenie kompleksowych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, budowę instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, prace przygotowawcze dotyczące kompleksowych zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych, rekultywację terenów powojennych oraz zdegradowanych przez przemysł i górnictwo.

Projekty realizowane w ramach II osi priorytetowej PO liś 2007-2013 wybierane były w trybie indywidualnym (14 umów) i konkursowym (10 umów). W 2017 r. nie zawarto żadnej umowy o dofinansowanie.

W zakresie II osi priorytetowej PO liś 2007-2013 w 2017 r. Bank Gospodarstwa Krajowego wypłacił beneficjentom dofinansowanie ze środków UE w kwocie **25.466** tys. zł, przy wielkości zaplanowanej na **24.272** tys. zł – realizacja planu w 105% (poz. 1.1.2 tabeli 7).

Do końca 2017 r. rozliczono 24 umowy na kwotę dofinansowania UE **2.762.206** tys. zł. W 2017 r. Narodowy Fundusz wypłacił ze środków własnych na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków II osi priorytetowej PO liś **3.107** tys. zł pożyczek (poz. 3.1 tabeli 27).

Efekty ekologiczne uzyskane z realizacji umów zakończonych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 23.

Tabela 23 Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie II osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Moc przerobowa nowych ponadregionalnych zakładów zagospodarowania odpadów	tys. Mg/rok	-	1 693,7
2	Moc przerobowa przebudowanych/wyremontowanych zakładów zagospodarowania odpadów	tys. Mg/rok	-	271,5
3	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów komunalnych (z wyłączeniem osób objętych selektywną zbiórką odpadów)	tys. osób	-	993,7

V.4.4. III oś priorytetowa – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

W ramach III osi priorytetowej realizowane były trzy działania:

- Działanie 3.1 – Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
- Działanie 3.2 – Zapobieganie oraz ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom;
- Działanie 3.3 – Monitoring środowiska.

Głównymi celami zadań podejmowanych w ramach III osi priorytetowej było:

- zwiększenie ilości zasobów dyspozycyjnych niezbędnych dla ludności i gospodarki kraju oraz stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy wraz ze zwiększeniem naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego;
- zwiększenie ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom, usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego oraz wzmocnienie wybranych elementów systemu zarządzania środowiskiem;
- wzmocnienie wytwarzania i udostępniania informacji o środowisku niezbędnych dla procesów decyzyjnych w ochronie środowiska poprzez usprawnienie monitoringu stanu środowiska.

W ramach III osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 wsparcie uzyskały m.in. projekty związane z bezpieczeństwem przeciwpowodziowym, budową i modernizacją systemu odprowadzania wód opadowych oraz małą retencją. Dofinansowano zakupy specjalistycznego sprzętu i wyposażenia niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych, poważnych awarii oraz monitoringu środowiska.

Projekty realizowane w ramach III osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 były wybierane tylko w trybie indywidualnym (25 umów). Do końca 2017 r. rozliczono 25 umów na kwotę dofinansowania UE **2.589.612** tys. zł. W 2017 r. nie zawarto żadnej umowy o dofinansowanie.

W 2017 r. Bank Gospodarstwa Krajowego nie wypłacał beneficjentom dofinansowania środków UE w ramach tej osi priorytetowej. Na rachunku odnotowano natomiast zwrot nienależnych środków od jednego z beneficjentów dofinansowania w kwocie **141** tys. zł (poz. 1.1.3 tabeli 7).

Efekty ekologiczne uzyskane w wyniku realizacji umów zakończonych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 24.

Tabela 24 Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie III osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objęta ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	-	626
2	Powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. ha	-	262
3	Objętość retencjonowanej wody w ramach małej i dużej retencji	mln m ³	-	44,4
4	Liczba wybudowanych urządzeń podczyszczających	szt.	-	25

V.4.5. IV oś priorytetowa – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska

Celem IV osi priorytetowej jest ograniczenie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko, wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego i ekoznaków. Działania te prowadzą do dostosowania przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego. W ramach IV osi priorytetowej realizowanych było sześć działań:

- Działanie 4.1 – Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego i ekoznaków;
- Działanie 4.2 – Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach;
- Działanie 4.3 – Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania Najlepszych Dostępnych Technik (BAT);
- Działanie 4.4 – Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- Działanie 4.5 – Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza;
- Działanie 4.6 – Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne.

Projekty realizowane w ramach IV osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 wybierane były tylko w trybie konkursowym. Do końca 2017 r. rozliczono 231 umów na kwotę dofinansowania UE **1.000.125** tys. zł. W 2017 r. nie zawarto żadnej umowy o dofinansowanie.

W 2017 r. na rachunku BGK, na którym ewidencjonowane były wypłaty ze środków UE, w 2017 r. odnotowano zwrot kwoty **239** tys. zł, wynikających z rozliczeń przedsięwzięcia realizowanego przez kopalnię węgla brunatnego „Turów” (poz. 1.1.4 tabeli 7).

Na współfinansowanie projektów realizowanych w ramach IV osi priorytetowej PO liŚ Narodowy Fundusz wypłacił w 2017 r. ze środków własnych **19** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, przy planie w kwocie **20** tys. zł – realizacja planu w 95% (poz. 1.1.4.2 tabeli 32).

Efekty ekologiczne uzyskane w wyniku realizacji umów zakończonych w 2017 r. przedstawiono w tabeli 25.

Tabela 25 Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie IV osi priorytetowej PO liŚ 2007-2013

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ilość zredukowanej emisji dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	-	40,1
2	Ilość zredukowanej emisji tlenków azotu	tys. Mg/rok	-	4,2
3	Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	-	30,4
4	Ilość zredukowanej emisji pyłu	tys. Mg/rok	-	0,8
5	Zwiększenie ilości odpadów odzyskiwanych	tys. Mg/rok	-	1 248,5
6	Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej	tys. MWh/rok	-	31,9

V.4.6. V oś priorytetowa – Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

Ważnym aspektem działań podejmowanych przez Narodowy Fundusz w zakresie ochrony przyrody jest wspieranie projektów realizowanych ze środków PO liŚ w ramach V osi priorytetowej – Ochrona Przyrody i Kształtowanie Postaw Ekologicznych.

W wyniku działań podejmowanych w 2017 r. beneficjenci przy wsparciu Narodowego Funduszu zrealizowali 9 projektów przyrodniczych PO liŚ przywracając lub zapewniając ochronę właściwego stanu ekosystemów na powierzchni 3.061 ha oraz ochronę zagrożonych gatunków, m.in. żubra, żółwia błotnego, niedźwiedzia brunatnego i susła moręgowanego.

Współfinansowanie V osi priorytetowej PO liŚ 2007-2013 dotacjami Narodowego Funduszu uzależnione było od realizacji projektów wdrażanych przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. Wypłaty dotacji Narodowego Funduszu w 2017 r. wiązały się z końcowym rozliczeniem zrealizowanych projektów.

W 2017 r. na współfinansowanie ze środków Narodowego Funduszu projektów V osi priorytetowej wypłacono **1.102** tys. zł dotacji (poz. 1.1.1 tabeli 32).

V.4.7. IX oś priorytetowa – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna

Celem IX osi priorytetowej jest zmniejszenie oddziaływania sektora energetyki na środowisko. W ramach wskazanej osi priorytetowej wsparcie uzyskały działania obejmujące zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej w sektorze energetycznym i obniżenie energochłonności sektora publicznego oraz zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla działań 9.1, 9.2 i 9.3 IX osi priorytetowej PO IiŚ:

- Działanie 9.1 – Wysokosprawne wytwarzanie energii;
- Działanie 9.2 – Efektywna dystrybucja energii;
- Działanie 9.3 – Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

W ramach działań 9.1-9.3 PO IiŚ 2007-2013 wsparcie uzyskały projekty dotyczące, m.in.:

- budowy lub przebudowy jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu, w wyniku której jednostki te będą spełniały wymogi dla wysokosprawnej kogeneracji określone w dyrektywie 2004/8/WE;
- budowy lub przebudowy jednostek wytwarzania ciepła, w wyniku której jednostki te zostały zastąpione takimi, które spełniają wymogi dla wysokosprawnej kogeneracji określone w dyrektywie 2004/8/WE;
- budowy (w miejsce istniejącego systemu) lub przebudowy sieci ciepłowniczych oraz węzłów cieplnych poprzez stosowanie energooszczędnych technologii i rozwiązań;
- budowy (w miejsce istniejącego systemu) lub przebudowy sieci dystrybucyjnych średniego, niskiego i wysokiego napięcia mających na celu ograniczenie strat sieciowych;
- przygotowania dokumentacji związanej z planami gospodarki niskoemisyjnej miast i gmin;
- termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej.

Projekty realizowane w ramach IX osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 były wybierane głównie w trybie konkursowym, jak również w ramach naboru projektów systemowych w zakresie przygotowania dokumentacji inwestycyjnej. Do końca 2017 r. rozliczono 771 umów na kwotę dofinansowania UE **1.478.737** tys. zł. W 2017 r. nie zawarto żadnej umowy o dofinansowanie, nie następowały również wypłaty, ani zwroty środków dofinansowania UE, korekt systemowych, ani współfinansowania Narodowego Funduszu.

W tabeli 26 przedstawiono uzyskane efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r.

Tabela 26 Efekty ekologiczne w zakresie IX osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 z umów zakończonych w 2017 r.

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ilość zaoszczędzonej energii	tys. MWh/rok	-	82,8
2	Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	-	101,3

V.5. ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)

Projekty ISPA/Fundusz Spójności to 90 projektów, z tego 88 inwestycyjnych i 2 dotyczące pomocy technicznej.

Projekty inwestycyjne dotyczą:

- gospodarki wodno-ściekowej – 79 szt.;
- gospodarki odpadami – 8 szt.;
- ochrony atmosfery – 1 szt.

Suma wydatków kwalifikowanych dla 90. projektów to **4.287.215** tys. euro, a łączna kwota przyznanego dofinansowania ze środków Unii Europejskiej to **2.850.517** tys. euro.

Na koniec 2017 r. stan realizacji projektów ISPA/Funduszu Spójności przedstawia się następująco:

- liczba projektów zakończonych – **90**;
- liczba projektów pozostająca do rozliczenia z budżetem państwa – **2**;
- w 2017 r. Komisja Europejska przekazała za pośrednictwem budżetu państwa **47.408** tys. zł na konta beneficjentów w ramach płatności końcowych. Beneficjenci zwrócili kwotę **3.467** tys. zł. Saldo wypłat środków wyniosło więc **43.941** tys. zł;
- współfinansowanie projektów ISPA/Funduszu Spójności ze środków Narodowego Funduszu wyniosło łącznie – **3.673.430** tys. zł, w tym w 2017 r. – **5.576** tys. zł, z tego:
 - pożyczki inwestycyjne: łącznie – **3.564.584** tys. zł, w 2017 r. nie było wypłat;
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych: łącznie – **96.543** tys. zł, w tym w 2017 r. – **5.576** tys. zł;
- w 2017 r. wypłacono beneficjentom ISPA/FS środki budżetu państwa na pokrycie kosztów poniesionych w związku z nałożeniem na projekty ISPA/FS 2% tzw. korekty systemowej (niedostosowanie prawa krajowego do Dyrektyw Unii Europejskiej). Dokonano wypłat dla 6 projektów, w wysokości **22.889** tys. zł. (jeden beneficjent dokonał zwrotu do budżetu państwa kwoty **59** tys. zł., zatem kwota korekt po uwzględnieniu tego zwrotu wyniosła **22.830** tys. zł). Łącznie kwota korekt wypłaconych przez Narodowy Fundusz ze środków budżetu państwa wyniosła **217.972** tys. zł.

Plan działalności Narodowego Funduszu na 2017 r. określony w tej pozycji na kwotę **17.256** tys. zł został zrealizowany w 132% (poz. 1.2.1 tabeli 32). Obserwowane wykonanie jest efektem rozliczenia projektów z Komisją Europejską i dokonania korekt systemowych dla 6 projektów.

V.6. Pozostałe środki europejskie i ich współfinansowanie

V.6.1. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE

Program LIFE to program poświęcony w całości współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu dla przedsięwzięć wdrażanych w ramach LIFE wypłacane było w ramach umów podpisanych w zakresie programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”. W 2017 r. wypłacono łącznie **22.739** tys. zł, z tego **3.385** tys. zł pożyczek z planowanej kwoty **5.931** tys. zł – realizacja planu w 57% (poz. 8 tabeli 27), **19.354** tys. zł dotacji z planowanej kwoty **25.821** tys. zł – realizacja planu w 75% (poz. 1.3 tabeli 32). Niepełne wykonanie planu wypłat środków bezzwrotnych to efekt przesunięć płatności środków w realizacji poszczególnych projektów, w dużej części przyrodniczych, uzależnionych od niezależnych uwarunkowań naturalnych. Niepełne wykonanie planu wypłat środków zwrotnych wynika z mniejszego, niż przewidywano zainteresowania tą formą dofinansowania projektów LIFE, co również jest uzależnione od ilości projektów, jakie uzyskują dofinansowanie ze środków KE.

Zadania realizowane w ramach Programu LIFE mają na celu poprawę jakości środowiska, w tym środowiska naturalnego.

Program LIFE składa się z:

- a) Podprogramu działań na rzecz środowiska, podzielonego na 3 obszary priorytetowe:

- ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami;
 - przyroda i różnorodność biologiczna;
 - zarządzanie i informacja w zakresie środowiska.
- b) Podprogramu działań na rzecz klimatu, podzielonego na 3 obszary priorytetowe:
- łagodzenie skutków zmiany klimatu;
 - dostosowanie się do skutków zmiany klimatu;
 - zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.

W 2017 r. podpisano 3 umowy dotacji na łączną kwotę **2.894** tys. zł, dotyczące współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów LIFE wybranych przez Komisję Europejską w naborze z 2016 r. Umowy na współfinansowanie projektów LIFE zawarto z Instytutem Ochrony Środowiska, który ma wykonać system dostarczania i wymiany informacji w celu strategicznego wspierania wdrażania polityki klimatyczno-energetycznej Polski, z Narodową Fundacją Ochrony Środowiska, która będzie kształtować zieloną infrastrukturę w Karpatach oraz z Fundacją Kupuj Odpowiedzialnie na realizację polskiej części międzynarodowej kampanii edukacyjnej, dotyczącej informowania o substancjach niebezpiecznych w dostępnych na rynku produktach. Dodatkowo Narodowy Fundusz przeprowadził w 2017 r. nabór wniosków o udzielenie pożyczki na wkład własny i zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć LIFE+/LIFE. W wyniku tego zawarto 2. umowy pożyczki na kwotę **1.468** tys. zł. Jeden wniosek o dofinansowanie procedowany w 2017 r. rozpatrzony został ostatecznie na początku 2018 r.

W lipcu 2017 r. przeprowadzono czwarty nabór wniosków o współfinansowanie przez Narodowy Fundusz projektów LIFE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 LIFE, w ramach którego złożono 14 wniosków. W wyniku oceny, na liście przedsięwzięć spełniających kryteria wyboru znalazło się 13 przedsięwzięć ubiegających się o łączną kwotę dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu w wysokości **45.588** tys. zł oraz dofinansowanie ze środków Komisji Europejskiej w kwocie **85.662** tys. zł.

W wyniku współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów zakwalifikowanych przez KE w ramach naborów projektów LIFE w latach 2014-2017, Polska wykorzystwała ok. 18,4 mln euro z ok. 51 mln euro (36%) z przysługującej jej alokacji w ramach Podprogramu działań na rzecz środowiska na lata 2014-2017.

W 2017 r. Narodowy Fundusz jako Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE w Polsce kontynuował zapoczątkowane w 2016 r. działania służące bardziej skutecznemu wykorzystaniu możliwości Programu LIFE, poprzez realizację finansowanego ze środków KE projektu budowania potencjału. Celem projektu jest upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE, a przez to efektywne wykorzystanie dostępnych środków Programu LIFE.

W ramach Projektu Budowy Potencjału w 2017 r. Narodowy Fundusz zorganizował serię szkoleń i konferencji, w których wiedzę na temat LIFE poszerzyło łącznie blisko 1.000 osób. Udzielono konsultacji ponad 200. zainteresowanym podmiotom, a pracownicy Narodowego Funduszu prezentowali Program LIFE podczas kilkunastu konferencji, szkoleń i warsztatów informując o dotychczasowych osiągnięciach LIFE w Polsce oraz zachęcając potencjalnych wnioskodawców do korzystania z Programu LIFE. W kwietniu 2017 r. miał miejsce Dzień Informacyjny LIFE 2017, który zgromadził ponad 300. uczestników, a dodatkowo 359 osób uczestniczyło w sesji ogólnej dzięki transmisji on-line. W lipcu oddano w ręce potencjalnych wnioskodawców Formularz Kojarzenia Wniosków „Find your partner for LIFE!”. Wykorzystując formularz, którego zadaniem była pomoc w znalezieniu podmiotów zainteresowanych współpracą w ramach projektów LIFE, nawiązana została współpraca kilkudziesięciu podmiotów, zarówno krajowych jak i zagranicznych. W ramach projektu

opublikowano również 5 artykułów sponsorowanych w dziennikach ogólnopolskich. W 2017 r. ukazało się ponad 2 tys. publikacji dotyczących Programu LIFE. Dodatkowo Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE nawiązał współpracę ze swoim odpowiednikiem na Węgrzech w zakresie prowadzonych działań informacyjnych ukierunkowanych m.in. na pozyskiwanie partnerów dla polskich wnioskodawców LIFE.

V.6.2. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE

W ramach działania ekspertyzy i prace naukowo-badawcze Narodowy Fundusz realizuje zadania finansowane ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE (EFP PHARE), zgodnie z umową, podpisaną z Ministrem Środowiska w sprawie przygotowania i realizacji przedsięwzięć w ramach V Programu Indykatorywnego EFP PHARE, z budżetem w wysokości **16** mln zł. Piąty Program Indykatorywny obejmuje pakiety przedsięwzięć, których realizacja winna przyczynić się do osiągnięcia celów wynikających ze zobowiązań Polski, jako Państwa Członkowskiego UE, w tym m.in. w zakresie:

- doradztwa i ekspertyz;
- wzmocnienia instytucjonalnego;
- działań promocyjnych, informacyjnych i publikacji.

Zgodnie z ww. umową Narodowy Fundusz jest odpowiedzialny za realizację przedsięwzięć przedstawianych i przygotowywanych przez Ministra Środowiska.

V Program Indykatorywny jest w końcowej fazie realizacji. W 2017 r. z tytułu zrealizowanych umów wypłacono **3** tys. zł (poz. 3.1 tabeli 7). Na koniec 2017 r. pozostało do rozdysponowania w latach kolejnych **13** tys. zł.

V.6.3. Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA

Przeptywy środków powierzonych w ramach Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA prezentowane są w ewidencji bilansowej Narodowego Funduszu. Środki SIDA pochodzą z przyznanej Polsce przez Szwecję dotacji na współfinansowanie w formie pożyczek preferencyjnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Ze spłat tych pożyczek powstał tzw. Szwedzki fundusz rewolwingowy. Dofinansowanie przedsięwzięć wskazanych przez Ministra Środowiska udzielane jest w ramach programu „Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny Królestwa Szwecji”. W 2017 r. w zakresie środków SIDA nie podpisano żadnej nowej umowy.

W 2017 r. nie zidentyfikowano również przedsięwzięć z dziedziny ochrony środowiska, możliwych do dofinansowania z dostępnych środków SIDA. W związku z tym z zaplanowanej do wydatkowania w 2017 r. kwoty **125** tys. zł nie wypłacono środków (poz. 3.2 tabeli 7). Na koniec 2017 r. pozostało do rozdysponowania w latach kolejnych **126** tys. zł.

V.7. Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych

W związku z wdrażaniem wielu programów realizujących polityki Unii Europejskiej (politykę spójności - PO IiŚ 2014-2020, MF EOG i NMF, politykę ochrony środowiska - LIFE), a także w związku z wdrażaniem Systemu Zielonych Inwestycji, Narodowy Fundusz jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów poniesionych w związku z tą działalnością.

W ramach kosztów i wydatków dotyczących funkcjonowania Narodowego Funduszu poniesionych w 2017 r. (łącznie **96.414** tys. zł) refundacji podlega kwota **37.133** tys. zł, co stanowi prawie 39% łącznych kosztów i wydatków inwestycyjnych Biura Narodowego Funduszu.

W najwyższym stopniu zrefundowane zostały wydatki na wynagrodzenia i pochodne. Kwota refundacji wyniosła **32.224** tys. zł i pokryła 42% poniesionych kosztów wynagrodzeń i naliczonych od nich pochodnych. Koszty amortyzacji zostały zrefundowane w kwocie **307** tys. zł, co stanowi ok. 8% całkowitych kosztów odpisów amortyzacyjnych. Refundacja objęła również poniesione wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w kwocie **662** tys. zł, które stanowią koszty w momencie naliczenia amortyzacji. Kwalifikowalne wydatki na zużycie materiałów i energii wyniosły **492** tys. zł, czyli 35% wszystkich poniesionych tego rodzaju kosztów. Koszty usług obcych zostały pokryte w części 48% kwotą wydatków kwalifikowalnych w wysokości **2.323** tys. zł. Wydatki na pozostałe koszty osobowe, głównie szkolenia pracowników, wyniosły **295** tys. zł, a podatki i opłaty oraz pozostałe koszty rodzajowe zostały zakwalifikowane do refundacji w kwocie **829** tys. zł.

Z uwagi na limity kwot, określonych w umowach dotacji, nie wszystkie koszty naliczone w ramach programów, zostały zrefundowane. Dotyczy to umów na finansowanie wynagrodzeń i pochodnych Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna dla sektorów środowisko i energetyka. Wydatki zakwalifikowane do refundacji w ramach przyznanych limitów etatów wyniosły dla obu sektorów (środowisk i energetyka) łącznie **26.474** tys. zł, natomiast umowy zostały zawarte łącznie na kwotę **26.000** tys. zł. Kwotę **474** tys. zł Narodowy Fundusz pokrył ze środków własnych. Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku MF EOG i NMF dla Programu PL02 – Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów. Kwota dotacji określona w umowie wyniosła **641** tys. zł, natomiast kwota wydatków naliczona do refundacji (85% wydatków kwalifikowanych) wyniosła **1.568** tys. zł. Kwotę **927** tys. zł. Narodowy Fundusz pokrył również ze środków własnych.

V.7.1. Refundacja kosztów pomocy technicznej w ramach PO IiŚ 2014-2020 oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna

Narodowy Fundusz, jako Instytucja Wdrażająca, jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów związanych z wdrażaniem PO IiŚ. Na podstawie umów na refundację wydatków organów i Biura Narodowego Funduszu, podpisanych z Ministrem Środowiska i Ministrem Energii, Narodowy Fundusz zaewidencjonował koszty w ramach X osi priorytetowej „Pomoc Techniczna” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz koszty wynagrodzeniowe pracowników w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w łącznej kwocie **29.226** tys. zł, co stanowi ponad 30% kosztów i wydatków inwestycyjnych własnych Biura Narodowego Funduszu.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w ramach podpisanych umów dotacji celowych zrefundowano 34% kosztów wynagrodzeń i pochodnych poniesionych w 2017 r. (**26.000** tys. zł) Dodatkowo w ramach programu Pomoc Techniczna PO IiŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz zakwalifikował w 2017 r. do refundacji w sektorze środowiska i energetyki wydatki i koszty Biura w kwocie **3.225** tys. zł, co stanowi 3,5 % wszystkich kosztów Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2017 r. W najwyższej kwocie zostały zrefundowane koszty usług obcych: **1.352** tys. zł. Refundacja kosztów materiałów i energii w kwocie **441** tys. zł stanowi ponad 31% kosztów tego rodzaju naliczonych w 2017 r. Program PT PO IiŚ zrefundował również wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w kwocie **643** tys. zł, a kwalifikowalne koszty amortyzacji budynków przy ul. Konstruktorskiej wyniosły **305** tys. zł. Refundacja pozostałych kosztów osiągnęła wartość **484** tys. zł.

V.7.2. Refundacja kosztów wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Narodowy Fundusz, wdrażając programy operacyjne, finansowane ze środków ww. mechanizmów (utworzone przez Norwegię, Islandię i Lichtenstein) jest beneficjentem środków z zakresu kosztów zarządzania tymi programami.

Na podstawie umowy dotacji celowej zawartej z Ministrem Środowiska na realizację działań z zakresu kosztów zarządzania związanych z wdrażaniem Programów Operacyjnych i Funduszu Współpracy Dwustronnej w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014, przyznano Narodowemu Funduszowi w 2017 r. dotację z budżetu państwa (stanowiącą nie więcej niż 85% wydatków kwalifikowalnych), ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, refundującą poniesione wydatki i koszty w kwocie **3.622** tys. zł, co stanowi prawie 4% wszystkich kosztów biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2017 r.

V.7.3. Refundacja kosztów Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w Polsce

Narodowy Fundusz w związku z pełnieniem funkcji Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE korzysta z wsparcia w ramach Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w celu bardziej skutecznego wykorzystania możliwości Programu LIFE.

Koszty i wydatki zakwalifikowane do refundacji w 2017 r. wyniosły **468** tys. zł, co stanowi 0,5% wszystkich kosztów Biura Narodowego Funduszu.

V.7.4. Refundacja kosztów doradztwa i zarządzania projektem „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”

Narodowy Fundusz jest Beneficjentem i Partnerem Wiodącym projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, który jest realizowany we współpracy z Partnerami (wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Urząd Marszałkowski w Lublinie). Projekt finansowany jest w ramach PO IiŚ 2014-2020, I oś priorytetowa „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”.

Wydatki i koszty Biura Narodowego Funduszu zakwalifikowane do refundacji w ramach projektu doradztwa energetycznego (dla obszaru doradztwa i zarządzania projektem), i przedstawione we wnioskach o płatność za 2017 r. wyniosły w sumie **2.467** tys. zł i pokryły 2,6% ogółu kosztów Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2017 r.

V.7.5. Refundacja kosztów obsługi Systemu Zielonych Inwestycji

Narodowy Fundusz jest Krajowym Operatorem Systemu Zielonych Inwestycji w ramach zobowiązań odnośnie redukcji emisji gazów cieplarnianych w tzw. Jednostkach Przyznanej Emisji (AAU). W myśl ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, koszty związane z wykonywaniem zadań Krajowego Operatora są pokrywane ze środków zgromadzonych na tzw. Rachunku klimatycznym. Wysokość kosztów możliwych do refundacji regulują zapisy w poszczególnych umowach sprzedaży jednostek AAU.

Koszty Biura podlegające refundacji w 2017 r. wyniosły **1.350** tys. zł, co stanowi 1,4% ogółu kosztów oraz wydatków na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu.

VI. Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2017 r.

VI.1. Wstęp

Narodowy Fundusz finansując ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2017 r., w ramach posiadanych i obsługiwanych przez niego środków finansowych, dążył do maksymalizacji efektu ekologicznego lub rzeczowego.

Dokonując w 2017 r. wyboru przedsięwzięć do dofinansowania kierowano się, przede wszystkim, zasadą prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków europejskich niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Efekty ekologiczne opisane w tym rozdziale, dotyczą wielkości uzyskanych z umów zakończonych w 2017 r., jak również planowanych do uzyskania z umów podpisanych w tym roku. W przypadku umów, dla których efekt ekologiczny jest równoważny efektowi rzeczowemu przedstawiono efekt rzeczowy. Prezentowane efekty odnoszą się do całego przedsięwzięcia, a nie jedynie do jego części finansowanej przez Narodowy Fundusz.

Podstawą do udzielania dofinansowania były programy priorytetowe, w których ustalono szczegółowe zasady oraz kryteria wyboru przedsięwzięć.

Zapotrzebowanie na środki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną do projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2017 r., wyznaczającego ramy finansowe działalności Narodowego Funduszu w 2017 r., zostało określone w II kwartale 2016 r., biorąc pod uwagę planowane wypłaty z umów podpisanych, wnioski o dofinansowanie będące na różnych etapach rozpatrywania, jak również zatwierdzone budżety programów priorytetowych.

W Planie działalności Narodowego Funduszu, uchwalonym przez Radę Nadzorczą 27 stycznia 2017 r., na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie środków własnych, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu lub obsługiwanych przez niego środków europejskich, przewidywano łączne wydatkowanie **3.374.300** tys. zł, a kwoty finansowania bezzwrotnego zawierały się w limitach określonych w Planie finansowym.

VI.2. Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

VI.2.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono wydatki Narodowego Funduszu na ochronę środowiska i gospodarkę wodną na finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich. Środkami tymi finansowane były, przede wszystkim, przedsięwzięcia służące realizacji polityki zrównoważonego rozwoju państwa.

W rozdziale VI.2.2 zamieszczono zestawienia tabelaryczne przedstawiające wydatki w dziedzinach, jak również na współfinansowanie ze środków własnych Narodowego Funduszu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2017 r., w podziale na finansowanie pożyczkowe i dotacyjne, a w kolejnych rozdziałach, tj. VI.2.3-VI.2.16 przedstawiono najbardziej istotne informacje

dotyczące kierunków rozdysponowania środków, planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2017 r.

W załączniku 2 przedstawiono realizację wydatkowania środków w 2017 r. w układzie programów priorytetowych, natomiast w załączniku 3 kwoty podpisanych w 2017 r. umów w układzie tych programów.

VI.2.2. Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2017 r.

Tabela 27 Pożyczkowe finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2017 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Plan 2017 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Ochrona wód	124 194	64 405	50 171	77,9%	40,4%
	w tym:					
1.1	współfinansowanie środków europejskich	64 211		38 764	---	60,4%
2	Ochrona klimatu i atmosfery	241 447	633 853	260 541	41,1%	107,9%
	w tym:					
2.1	współfinansowanie środków europejskich	5 000			---	
3	Ochrona powierzchni ziemi	244 337	186 429	127 988	68,7%	52,4%
	w tym:					
3.1	współfinansowanie środków europejskich	142 641		3 107	---	2,2%
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	252	462	1 053	227,9%	417,9%
	w tym:					
4.1	współfinansowanie środków europejskich			1 053	---	---
5	Monitoring Środowiska		1 000			---
6	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	4 561	1 000	3 150	315,0%	69,1%
	w tym:					
6.1	współfinansowanie środków europejskich	2 102			---	
7	Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW	243	201 820	9 441	4,7%	3 885,2%
8	Współfinansowanie LIFE	3 473	5 931	3 385	57,1%	97,5%
9	Edukacja ekologiczna		100			---
10	Geologia		11 000			---
11	Górnictwo		4 000			---
12	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska (wydatki na nabycie akcji i udziałów)	200 000	150 000	65 786	43,9%	32,9%
13	Razem NFOŚiGW - finansowanie zwrotne (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)	818 507	1 260 000	521 515	41,4%	63,7%

Tabela 28 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2017 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Plan 2017 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	995 460	973 142	562 244	57,8%	56,5%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	975 478	944 607	545 970	57,8%	56,0%
	z tego:					
1.1.1	Ochrona wód	13 421		320	---	2,4%
1.1.2	Gospodarka wodna	85 977	56 726	46 201	81,4%	53,7%
1.1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	263 291	255 046	124 432	48,8%	47,3%
1.1.4	Ochrona powierzchni ziemi	216 606	55 115	19 516	35,4%	9,0%
1.1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	28 009	17 809	18 348	103,0%	65,5%
1.1.6	Górnictwo	50 848	65 425	36 664	56,0%	72,1%
1.1.7	Geologia	94 812	210 342	99 047	47,1%	104,5%
1.1.8	Monitoring Środowiska	91 452	104 728	97 671	93,3%	106,8%
1.1.9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	20 334	17 690	13 995	79,1%	68,8%
1.1.10	Edukacja ekologiczna	24 846	25 252	12 795	50,7%	51,5%
1.1.11	Generator Koncepcji Ekologicznych	11 065	38 000	9	0,0%	0,1%
1.1.12	Ekologiczne formy transportu		1 500	1 500	100,0%	---
1.1.13	Doradztwo energetyczne	4 934	9 600	8 328	86,8%	168,8%
1.1.14	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	69 883	87 374	67 144	76,8%	96,1%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin	19 982	28 535	16 274	57,0%	81,4%
	z tego:					
1.2.1	Umorzenia pożyczek	19 982	24 736	16 274	65,8%	81,4%
1.2.2	Rezerwa		3 799			---
2	Finansowanie zadań krajowego operatora GIS	299			---	
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach – zestawienie zbiorcze (1+2)	995 759	973 142	562 244	57,8%	56,5%

Tabela 29 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	260 838	128 463	49,3%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	260 096	127 860	49,2%
	z tego:			
1.1.1	Ochrona wód	11 205	207	1,8%
	w tym:			
1.1.1.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	-4 *		
1.1.2	Gospodarka wodna	32 092	4 822	15,0%
	w tym:			
1.1.2.1	na finansowanie zadań „Programu Świnna Poręba”	32 092	4 822	15,0%
1.1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	163 767	85 374	52,1%
	w tym:			
1.1.3.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	92 443	65 995	71,4%
1.1.4	Ochrona powierzchni ziemi	2 343	1 709	72,9%
1.1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	22 244	15 433	69,4%
	w tym:			
1.1.5.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	-18 *		
1.1.6	Geologia	3 125	5 369	171,8%
1.1.7	Monitoring Środowiska	105		
1.1.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	9 545	1 700	17,8%
1.1.9	Edukacja ekologiczna	289		
1.1.10	Ekologiczne formy transportu		1 500	---
1.1.11	Górnictwo	15 381	11 746	76,4%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	742	603	81,3%
	z tego:			
1.2.1	Umorzenia pożyczek	742	603	81,3%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	36 039	31 967	88,7%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	1 117	581	52,0%
	w tym:			
2.1.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	723	379	52,4%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	22 664	15 246	67,3%
	w tym:			
2.2.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	16 055	10 681	66,5%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	3 320	1 031	31,1%
2.4	Górnictwo	168	5 590	3 327,4%
2.5	Geologia	3 586	775	21,6%
2.6	Monitoring Środowiska		98	
2.7	Edukacja ekologiczna	250	318	127,2%
2.8	Doradztwo energetyczne	4 934	8 328	168,8%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	296 877	160 430	54,0%

* - zwrot niewydatkowanych środków dotacyjnych

Tabela 30 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	128 978	53 015	41,1%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	109 738	37 344	34,0%
	z tego:			
1.1.1	Ochrona wód	2 216	113	5,1%
1.1.2	Ochrona klimatu i atmosfery	78 851	16 487	20,9%
	w tym:			
1.1.2.1	Dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych	8 128	4 579	56,3%
1.1.3	Ochrona powierzchni ziemi	837	1 524	182,1%
1.1.4	Ochrona przyrody i krajobrazu	546	112	20,5%
1.1.5	Górnictwo	5 094	6 994	137,3%
1.1.6	Geologia	4 905	1 951	39,8%
1.1.7	Monitoring Środowiska	36	1 214	3372,2%
1.1.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	4 533	8 419	185,7%
1.1.9	Edukacja ekologiczna	1 655	521	31,5%
1.1.10	Generator Koncepcji Ekologicznych	11 065	9	0,1%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	19 240	15 671	81,5%
1.2.1	z tego: Umorzenia pożyczek	19 240	15 671	81,5%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	390 247	193 185	49,5%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	19 556	21 990	112,4%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	190 639	567	0,3%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 082	582	53,8%
2.4	Górnictwo	29 168	12 176	41,7%
2.5	Geologia	82 033	90 464	110,3%
2.6	Monitoring Środowiska	46 750	58 993	126,2%
2.7	Edukacja ekologiczna	21 019	8 413	40,0%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	519 225	246 200	47,4%

Tabela 31 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2017 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	Środki przekazane do budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	53 648	37 464	69,8%
	z tego:			
1.1	Gospodarka wodna	34 466	30 965	89,8%
1.2	Górnictwo	558		
1.3	Monitoring Środowiska	12 338	2 623	21,3%
1.4	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	6 256	3 876	62,0%
1.5	Edukacja ekologiczna	30		
2	Środki przekazane do budżetu państwa na realizację zadań bieżących	125 710	118 150	94,0%
	z tego:			
2.1	Gospodarka wodna	19 419	10 414	53,6%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	123	470	382,1%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	816	1 189	145,7%
2.4	Górnictwo	479	158	33,0%
2.5	Geologia	1 164	489	42,0%
2.6	Monitoring Środowiska	32 223	34 743	107,8%
2.7	Edukacja ekologiczna	1 603	3 543	221,0%
2.8	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	69 883	67 144	96,1%
3	Razem NFOŚiGW - środki przekazane do budżetu państwa w dziedzinach (1+2)	179 358	155 614	86,8%

Tabela 32 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2017 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Plan 2017 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących na współfinansowanie środków europejskich oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	93 761	70 126	74 607	106,4%	79,6%
	z tego:					
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	49 533	20 049	26 318	131,3%	53,1%
	z tego:					
1.1.1	V oś priorytetowa	2 260		1 102	---	48,8%
1.1.2	Korekta systemowa - I oś priorytetowa PO liŚ	16 531			---	
1.1.3	Korekta systemowa - III oś priorytetowa PO liŚ	3 976			---	
1.1.4	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	26 766	20 049	25 216	125,8%	94,2%
	z tego:					
1.1.4.1	I oś priorytetowa	26 738	20 000	25 197	126,0%	94,2%
1.1.4.2	IV oś priorytetowa	25	20	19	95,0%	76,0%
1.1.4.3	IX oś priorytetowa	3	29			
1.2	ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	21 003	22 256	28 406	127,6%	135,2%
	z tego:					
1.2.1	Korekta systemowa - gospodarka wodno-ściekowa	14 177	17 256	22 830	132,3%	161,0%
1.2.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	6 826	5 000	5 576	111,5%	81,7%
	z tego:					
1.2.2.1	Gospodarka wodno-ściekowa	6 826		5 576	---	81,7%
1.3	Współfinansowanie LIFE	23 225	25 821	19 354	75,0%	83,3%
1.4	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej		2 000	529	26,5%	---
2	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Małych Grantów i Fundusz Współpracy Dwustronnej)	331	2 732	4 680	171,3%	1 413,9%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	94 092	72 858	79 287	108,8%	84,3%

Tabela 33 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	30 371	14 826	48,8%
	z tego:			
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	20 251	529	2,6%
	z tego:			
1.1.1	I oś priorytetowa			---
1.1.2	V oś priorytetowa	487	529	108,6%
1.1.3	Korekta systemowa PO IiŚ	19 764		
	z tego:			
1.1.3.1	I oś priorytetowa	15 788		
1.1.3.2	III oś priorytetowa	3 976		
1.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej		464	
1.3	Współfinansowanie LIFE	6 735	6 418	95,3%
1.4	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	3 385	7 415	219,1%
	z tego:			
1.4.1	Gospodarka wodno-ściekowa	3 385	7 415	219,1%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	2 341	3 049	130,2%
	z tego:			
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - V oś priorytetowa	431	352	81,7%
2.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej		23	
2.3	Współfinansowanie LIFE	1 910	1 487	77,9%
2.4	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Współpracy Dwustronnej)	168	1 187	706,5%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	32 712	17 875	54,6%

Tabela 34 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2017 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	LIFE - środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	5 870	1 905	32,5%
	z tego:			
1.1	na realizację zadań bieżących	4 179	770	18,4%
1.2	finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	1 691	1 135	67,1%

Tabela 35 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Wykonanie 2017 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	13 721	17 850	130,1%
	z tego:			
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	1 271		
	z tego:			
1.1.1	V oś priorytetowa	528	1	0,2%
1.1.2	Korekta systemowa PO IIŚ	743		
	z tego:			
1.1.2.1	I oś priorytetowa	743		
1.2	Współfinansowanie LIFE	1 659	2 434	146,7%
1.3	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	10 791	15 415	142,9%
	z tego:			
1.3.1	Gospodarka wodno-ściekowa	10 791	15 415	142,9%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	7 865	10 866	138,2%
	z tego:			
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - V oś priorytetowa	814	220	27,0%
2.2	Współfinansowanie LIFE	7 051	7 111	100,9%
2.3	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej		42	
2.4	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Małych Grantów i Fundusz Współpracy Dwustronnej)	163	3 493	
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	21 586	28 716	133,0%

VI.2.3. Ochrona wód

W zakresie ochrony wód w 2017 r. środki Narodowego Funduszu wydatkowane były w ramach 2. programów (części programów) priorytetowych, jak również w związku z rozliczeniami projektów realizowanych poza programami.

W ramach 2. programów priorytetowych:

- „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” – wypłacono **50.083** tys. zł pożyczek i **25.197** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych lub dopłat do ceny wykupu obligacji;
- „Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego – wypłacono **88** tys. zł pożyczek i **320** tys. zł dotacji.

W zakresie wypłat o charakterze dotacyjnym wypłaconych zostało również **5.576** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych dla projektów zrealizowanych w ramach ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 (poz. 1.2.2.1 tabeli 32).

Łączny bilans wypłat środków w zakresie ochrony wód to **81.264** tys. zł, z tego:

- pożyczki – **50.171** tys. zł (poz. 1 tabeli 27);
- dotacje – **320** tys. zł (poz. 1.1.1 tabeli 28);
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – **30.773** tys. zł (łącznie poz. 1.1.4.1 i 1.2.2.1 tabeli 32).

Plan w zakresie wypłat pożyczek został zrealizowany w 78% ze względu na przesunięcie terminu rozliczenia wniosków o płatność do czasu skompletowania wymaganej dokumentacji rozliczeniowej dla dwóch przedsięwzięć.

Plan wypłat środków bezzwrotnych (dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji) w kwocie **25.000** tys. zł (łącznie poz. 1.1.4.1 i 1.2.2 tabeli 32) został zrealizowany w kwocie **31.092** tys. zł – realizacja planu 124%. Wiąże się to głównie z wcześniejszym niż planowano terminem wykupu obligacji, a co za tym idzie wydatkowaniem środków Narodowego Funduszu w formie dopłat do ceny wykupu obligacji.

Planowane do uzyskania dla ochrony wód efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2017 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych przedstawione są w tabeli 36.

Tabela 36 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony wód

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków, w tym:	tys. RLM	492,2	315
1.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	472,7	267,5
2	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji, w tym:	tys. RLM	1 079,1	706,9
2.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	834,9	491,9
3	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej, w tym:	km	964	120
3.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	km	945	-
4	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej, w tym:	km	221	48
4.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	km	209	-

VI.2.4. Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej w 2017 r. Narodowy Fundusz wypłacił łącznie **46.201** tys. zł środków dotacyjnych, z tego dla programów priorytetowych:

- „Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych” – wypłacono **41.379** tys. zł w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym;
- „Zadania wskazane przez ustawodawcę. Budowa zbiornika wielozadaniowego Świnna Poręba” – wypłacono **4.822** tys. zł dotacji.

Plan wypłat finansowania dotacyjnego w tej dziedzinie został zrealizowany w 81% (poz. 1.1.2 tabeli 28). Środki przeznaczone zostały m.in. na budowę stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze (wypłacono **22.324** tys. zł), uporządkowanie gospodarki wodnej zespołu zbiorników Przeczyce, Kuźnica Warężyńska i Pogoria oraz modernizację obiektów przeciwpowodziowych doliny Przemszy w kwocie **6.590** tys. zł, a także

współfinansowanie budowy zbiornika wielozadaniowego „Świnna Poręba” (**4.822** tys. zł). Niepełna realizacja zaplanowanych wypłat wiąże się m.in. z odmiennymi niż planowano terminów rozstrzygnięcia przetargów na wykonanie robót oraz niepełną realizacją w 2017 r. zakładanego zakresu rzeczowego przedsięwzięć, wynikającego w części z niesprzyjających warunków pogodowych.

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2017 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2017 r., przedstawione są w tabeli 37.

Tabela 37 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie gospodarki wodnej

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	-	151
2	Powierzchnia terenów bezpośrednio objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. ha	-	0,8
3	Zaprojektowane wybudowane i przebudowane urządzenia służące gospodarowaniu wodami	szt.	-	2

VI.2.5. Ochrona atmosfery i klimatu

Programy priorytetowe i ich części realizowane w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu w 2017 r. to:

- „Poprawa jakości powietrza”:
 - Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie – wypłacono **565** tys. zł pożyczek;
 - Część 3) Bocian – Rozproszone, odnawialne źródła energii – wypłacono **6.284** tys. zł pożyczek;
 - Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej – wypłacono **15.380** tys. zł pożyczek i **408** tys. zł dotacji.
- „System zielonych inwestycji”:
 - część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej – wypłacono **5.005** tys. zł pożyczek i **10.591** tys. zł dotacji;

- część 4) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE) – wypłacono **2.766** tys. zł dotacji;
- część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych – wypłacono **208** tys. zł dotacji.
- „Poprawa efektywności energetycznej” – program rozliczany (nie są zawierane nowe umowy dofinansowania):
 - „Inteligentne sieci energetyczne” – wypłacono **7.235** tys. zł dotacji;
 - dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych – wypłacono **1.861** tys. zł dotacji;
 - inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach – wypłacono **2.736** tys. zł dotacji;
- „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Program dla przedsięwzięć dla odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji” – program rozliczany, w ramach którego wypłacono **2.500** tys. zł pożyczek;
- „Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki” – program rozliczany, w ramach którego wypłacono **42.766** tys. zł pożyczek i **340** tys. zł dotacji;
- „Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki Część 1) E-KUMULATOR – Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu” – w ramach tego programu wypłacono **141.451** tys. zł pożyczek;
- „Funkcjonowanie systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz działalność Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami” – wypłacono **22.283** tys. zł dotacji;
- „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych”:
 - Część 4) KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych, odnawialnych źródeł energii – wypłacono **46.996** tys. zł dotacji;
 - część 2) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii – wypłacono **42.585** tys. zł pożyczek i **27.404** tys. zł dotacji;
- „Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO liś 2007-2013 – przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska” – program rozliczany, w ramach którego wypłacono **19** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych;
- „Wsparcie dla innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych” – w ramach tego programu wypłacono **807** tys. zł dotacji;

Dodatkowo w 2017 r. wypłacono również środki wynikające z realizacji umowy dotacyjnej z Powiatem Sucha Beskidzka na program zwiększania wykorzystania odnawialnych źródeł energii i poprawy jakości powietrza w obrębie obszarów „Natura 2000” w kwocie **232** tys. zł

W zakresie dofinansowania przedsięwzięć MF EOG i NMF z zakresu ochrony atmosfery i klimatu wypłacono **3.665** tys. zł dotacji, otrzymanych uprzednio ze środków budżetu państwa.

Wydatki w zakresie ochrony atmosfery i klimatu były ponoszone głównie z przychodów wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o efektywności energetycznej oraz ze środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji.

Finansowane były przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości powietrza, odnawialnych źródeł energii i ich rozwoju oraz wysokosprawnej kogeneracji. Środki ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji przeznaczone były, przede wszystkim, na przedsięwzięcia termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej.

Narodowy Fundusz, jako Krajowy operator, zarządza Krajowym systemem zielonych inwestycji. W rozdziale VIII przedstawiono informację dotyczącą realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji.

W ramach tej dziedziny, w formie pożyczek, planowano wydatkowanie kwoty **633.853** tys. zł, wypłacono **260.541** tys. zł – plan zrealizowano w 41% (poz. 2 tabeli 27). Wypłata dotacji w kwocie **124.432** tys. zł oznacza realizację wielkości zaplanowanej na **255.095** tys. zł w 49% (poz. 1.1.3 tabeli 28 i poz. 1.1.4.2 oraz 1.1.4.3 tabeli 32).

Na niższe, niż plan, wykonanie wypłat pożyczek i dotacji wpływ miało przede wszystkim:

- niezrealizowanie planowanych wypłat w zakresie dofinansowania innowacyjnych przedsięwzięć sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce (wypłaty pożyczek niższe o **165** mln zł, wypłaty dotacji niższe o **23** mln zł), co wiąże się ze specyfiką tych projektów – wysokie ryzyko inwestycyjne, wymóg wydatkowania w pierwszej kolejności środków własnych, negatywna ocena merytoryczna wnioskowanych przedsięwzięć lub zła kondycja finansowa wnioskodawców wpływająca na możliwość zaangażowania finansowego Narodowego Funduszu;
- uruchomienie dofinansowania z środków europejskich PO IiŚ 2014-2020 w obszarach dla których w trybie rezerwowym planowano wypłaty środków Narodowego Funduszu m.in. w zakresie przedsięwzięć energetycznego wykorzystania zasobów geotermalnych, efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych (wypłaty pożyczek niższe o **109** mln zł);
- problemy beneficjentów dofinansowania ze środków uzyskanych ze sprzedaży przyznanych jednostek emisji (AAU) z realizacją przedsięwzięć z zakresu niskoemisyjnego transportu w technologii napędu zasilanego gazem CNG, skutkujące uzyskaniem zgody sprzedających AAU, na zmianę technologii na napęd elektryczny i wydłużeniem okresu wydatkowania środków (wypłaty pożyczek niższe o **54** mln zł, wypłaty dotacji niższe o **41** mln zł);

a także zmniejszenie kosztów realizacji przedsięwzięć i wartości dofinansowania projektów kończących realizację, rezygnacja beneficjentów dofinansowania z realizacji umów, wynikająca z utraty pełnego zbilansowania przedsięwzięć w wyniku zmian w systemie wsparcia OZE (system aukcyjny).

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2017 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2017 r., przedstawione są w tabeli 38.

Tabela 38 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej	tys. MWh/rok	136,3	287,8 *
2	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	53,8	348,1
3	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	173,9	406,2
4	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	26,7	607,8 **
5	Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki, w tym:	tys. Mg/rok	0,5	5,3
5.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2007-2013	tys. Mg/rok	-	4,8
6	Zmniejszenie emisji tlenków azotu	tys. Mg/rok	0,2	0,07
7	Zmniejszenie emisji pyłu, w tym:	tys. Mg/rok	0,1	0,27
7.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2007-2013	tys. Mg/rok	-	0,16
8	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)	tys. Mg/rok	-	0,24
9	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM2,5)	tys. Mg/rok	-	0,23
10	Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	25	72

* - w tym wprowadzenie do Krajowego Systemu Energetycznego energii elektrycznej wytworzonej przez przyłączone elektrownie wiatrowe (237,3 tys. MWh/rok)

** - w tym uniknięcie emisji dwutlenku węgla w wyniku pracy przyłączanych elektrowni wiatrowych (181,5 tys. Mg/rok)

VI.2.6. Ochrona powierzchni ziemi

Programy priorytetowe i ich części w ramach których nastąpiły wypłaty w 2017 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi to:

- „Racjonalna gospodarka odpadami” – wypłacono **127.988** tys. zł pożyczek, **4.140** tys. zł dotacji, a **348** tys. zł zostało przekazanych państwowym jednostkom budżetowym;
- „Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych” – wypłacono, **4.226** tys. zł dotacji i **122** tys. zł przekazano za pośrednictwem rezerwy celowej dla państwowych jednostek budżetowych;
- „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest” – nastąpiło udostępnienie wojewódzkim funduszom **10.680** tys. zł dotacji.

Plan pożyczkowy w tej dziedzinie został zrealizowany w 69%. Wobec planowanej kwoty **186.429** tys. zł wypłacono **127.988** tys. zł (poz. 3 tabeli 27), w tym **95.906** tys. zł na budowę instalacji termicznego przetwarzania odpadów z odzyskiem energii w Elektrociepłowni Rzeszów.

Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 35%. Z planowanej kwoty **55.115** tys. zł wypłacono **19.516** tys. zł (poz. 1.1.4 tabeli 28), w tym:

- **2.635** tys. zł z przychodów wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji na dofinansowanie zbierania porzuconych pojazdów (powiaty i gminy) i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (stacje demontażu pojazdów);
- **10.680** tys. zł na usuwanie wyrobów zawierających azbest;
- **4.226** tys. zł na likwidację tzw. „bomb ekologicznych”, w tym np. usunięcie odpadów niebezpiecznych znajdujących się na terenie byłego Zakładu Tworzyw Sztucznych „Pronit” S.A. w Pionkach, rekultywację stawów osadowych, znajdujących się na byłych terenach Huty Stalowa Wola.

Na niższe niż plan wypłaty pożyczek zdecydowany wpływ miała realizacja programu priorytetowego „Racjonalna gospodarka odpadami”, w wyniku zmiany harmonogramów realizacji dofinansowywanych przedsięwzięć, zmniejszenia kosztów realizacji przedsięwzięć a także braku możliwości wypłaty dla jednego z przedsięwzięć ze względu na niespełnienie warunku umownego (umieszczenie przedsięwzięcia w planie inwestycyjnym do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami).

Niższe od planowanych wypłaty dotacji to skutek m.in. odroczenia wykorzystania przez Miasto i Gminę Stalowa Wola środków w ramach przyznanego dofinansowania (konieczna zmiana decyzji środowiskowej) oraz wynik negatywnej oceny złożonych wniosków.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe w obszarze ochrony powierzchni ziemi z umów zawartych w 2017 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 39.

Tabela 39 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	25,3	362,1
2	Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	tys. Mg/rok	-	37,2
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji, w tym:	ha	5	64
3.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2007-2013	ha	-	60

VI.2.7. Ochrona przyrody i krajobrazu

W dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w 2017 r. następujące programy priorytetowe i ich części realizowały wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu:

- „Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej” – wypłacono **1.053** tys. zł pożyczek, **17.688** tys. zł dotacji i **1.189** tys. zł dofinansowania państwowych jednostek budżetowych;
- „Współfinansowanie V osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 – ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych” – program rozliczany w ramach którego wypłacono **1.102** tys. zł dotacji;

W zakresie dofinansowania przedsięwzięć MF EOG i NMF z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu wypłacono **226** tys. zł dotacji, otrzymanych uprzednio ze środków budżetu państwa.

W dziedzinie tej wypłacono **1.053** tys. zł pożyczek z kwoty planowanej na **462** tys. zł – realizacja planu 228% (poz. 4 tabeli 27). Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 100% – wypłacono **18.877** tys. zł z zaplanowanej kwoty **19.809** tys. zł (poz. 1.1.5 tabeli 28 oraz 1.4 tabeli 32).

Obserwowane odchylenie w zakresie finansowania pożyczkowego wynika, przede wszystkim, z dokonania płatności pożyczki na zachowanie płynności finansowej dla przedsięwzięcia współfinansowanego ze środków PO IiŚ 2014-2020 w zakresie edukacji społeczności nadmorskich obszarów chronionych.

W ramach ochrony przyrody i krajobrazu realizowane były działania:

- prowadzenie czynnej ochrony ekosystemów oraz występujących w nich siedlisk i gatunków;
- monitoring obszarów parków narodowych;
- poprawa efektywności zarządzania obszarami chronionymi poprzez opracowanie planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz tworzenie i aktualizację cyfrowych baz danych o zasobach przyrodniczych;
- prowadzenie hodowli zachowawczej zanikających pierwotnych ras zwierząt;
- ochrona przeciwpożarowa w parkach narodowych;
- ograniczenie antropopresji wynikającej z rozwoju turystyki na obszarach parków narodowych;
- kompleksowe ograniczenie emisji zanieczyszczeń z budynków parków narodowych;
- wykup gruntów w parkach narodowych;
- ochrona i rewaloryzacja zabytkowych parków i ogrodów.

W 2017 r. Narodowy Fundusz kontynuował dofinansowanie projektów, których celem było utrzymanie różnorodności biologicznej ekosystemów. Dofinansowanych zostało szereg zadań związanych z szeroko pojętą ochroną przyrody i dążeniem do zachowania w stanie niepogorszonym cennych obszarów przyrodniczych.

Największe wypłaty środków zostały dokonane na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez parki narodowe – przeznaczono dla nich prawie **16** mln zł tj. 76% wydatkowanych środków. Współfinansowane były głównie przedsięwzięcia służące rekonstrukcji krajobrazu przyrodniczego parków przez wykup gruntów (ponad **9,7** mln zł).

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2017 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu, przedstawione są w tabeli 40.

Tabela 40 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	tys. ha	31,1	31,1
2	Liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony	szt.	53	50
3	Wykupy gruntów	ha	180	387

VI.2.8. Górnictwo

W dziedzinie górnictwa w 2017 r. realizowany był program priorytetowy „Geologia i górnictwo Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin”, w ramach którego wypłacono **36.664** tys. zł w formie dotacyjnej, z zaplanowanej kwoty **65.425** tys. zł – realizacja planu 56% (poz. 1.1.6 tabeli 28). Pożyczki zaplanowane w kwocie **4.000** tys. zł nie zostały wypłacone ze względu na brak wniosków o dofinansowanie w tej formie (poz. 11 tabeli 27).

Niższe niż planowano wypłaty dotacyjne w 2017 r. to skutek przesunięć w harmonogramach realizacji przedsięwzięć, a także efekt niezłożenia wniosków o dofinansowanie przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A., w związku z brakiem odpowiedniego rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej.

W ramach górnictwa realizowane były zadania z zakresu:

- rekultywacji powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą;
- eliminowania zagrożeń wynikających z budowy i użytkowania obiektów budowlanych i wyrobisk zakładów górniczych;
- monitoringu stanu środowiska i przeciwdziałania poważnym awariom w górnictwie.

Kwotą **8.102** tys. zł dofinansowano zadania realizowane w Kopalni Soli „Wieliczka” S.A., w tym m.in. zabezpieczenie szybu „Paderewski” oraz ochronę powierzchni ziemi oraz zasobów wód przed negatywnymi skutkami zawału komór Geramb, Fryderyk August i Baum. Kwotą **10.352** tys. zł wypłacono na zadanie „Eliminacje zagrożeń i szkodliwych emisji generowanych przez historyczne wyrobisko górnicze Głównej Kluczowej Sztolni” w Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze.

Cała kwota dotacji wydatkowana w dziedzinie górnictwa pochodziła ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2017 r. dla górnictwa efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 41.

VI.2.9. Geologia

W dziedzinie geologii w 2017 r. realizowane był program priorytetowy Geologia i górnictwo. Część 1) „Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych”, w ramach którego wypłacono **98.558** tys. zł dotacji i **489** tys. zł środków dla państwowych jednostek budżetowych;

Plan wypłat dotacji w zakresie geologii został zrealizowany w 47%, wypłacono **99.047** tys. zł z zaplanowanej kwoty **210.342** tys. zł (poz. 1.1.7 tabeli 28). Nie zostały zrealizowane planowane wypłaty pożyczkowe w kwocie **11.000** tys. zł (poz. 10 tabeli 27) przeznaczone na przedsięwzięcia z zakresu przeciwdziałania osuwiskom ziemi i likwidowania ich skutków dla środowiska.

Niewykonanie planu wypłat to skutek, przede wszystkim, niezyskania akceptacji Ministra Środowiska dla niektórych wniosków o dofinansowanie, zmian w umowach wynikających z przesunięć w terminach realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć, a także zmian w ustawie Prawo ochrony środowiska wyłączających możliwość finansowania przedsięwzięć przeciwdziałających osuwiskom ziemi i likwidacji ich skutków dla środowiska.

Środki wypłacano głównie na realizację przedsięwzięć w zakresie poznania budowy geologicznej kraju, realizowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w łącznej kwocie **94.098** tys. zł.

Państwowa Służba Geologiczna została dofinansowana kwotą **57.586** tys. zł, a Państwowa Służba Hydrogeologiczna otrzymała **36.512** tys. zł.

Cała kwota dotacji wydatkowana została ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych dla górnictwa i geologii efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2017 r., przedstawione są w tabeli 41.

Tabela 41 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinach górnictwa i geologii

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba wykonanych egzemplarzy opracowań geologicznych (mapy, dokumentacje, projekty, metodyki, poradniki itp.)	szt.	499	287
2	Liczba wykonanych odwiertów/otworów wiertniczych	szt.	10	-
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym	ha	7	387
4	Liczba zakupionego sprzętu z obszaru górnictwa	szt.	-	84

VI.2.10. Monitoring Środowiska

W dziedzinie monitoring środowiska w 2017 r. realizowany był program priorytetowy pt. „Wspieranie działalności monitoringu środowiska”. W ramach niego wypłacono **97.671** tys. zł w formie dotacyjnej z zaplanowanej kwoty **104.728** tys. zł – realizacja planu wyniosła 93% (poz. 1.1.8 tabeli 28). Nie zostały zrealizowane planowane wypłaty w kwocie **1.000** tys. zł (poz. 5 tabeli 27).

W zakresie dofinansowania przedsięwzięć MF EOG i NMF z zakresu monitoringu środowiska wypłacono **52** tys. zł dotacji, otrzymanych uprzednio ze środków budżetu państwa.

Dofinansowywane w ramach monitoringu działania związane były m.in. z:

- wspieraniem działalności Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej, realizowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy;
- badaniami z zakresu Państwowego Monitoringu Środowiska;
- rozbudową zaplecza technicznego Państwowego Monitoringu Środowiska oraz zakupami wyposażenia laboratoriów wykonujących badania na rzecz tego programu;
- zakupami środków trwałych niezbędnych do wykonania pomiarów stanu środowiska.

Na realizację zadań Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej wypłacono w 2017 r. **59.500** tys. zł dotacji. Pozostałe **804** tys. zł wypłacone w formie dotacji przeznaczone zostało w głównej mierze na zakup specjalistycznej aparatury pomiarowej do długookresowych monitoringowych badań hałasu przez Instytut Ochrony środowiska (**707** tys. zł) oraz na przedsięwzięcie Miasta Krakowa dotyczące zintegrowanego systemu monitorowania danych przestrzennych dla poprawy jakości powietrza w Krakowie (**12** tys. zł).

W zakresie dofinansowania państwowych jednostek budżetowych wypłacono prawie **37.367** tys. zł. Największe kwoty otrzymał Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (**32.412** tys. zł) i wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, m.in. monitoring oraz ocenę stanu wód, powietrza.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2017 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 42.

Tabela 42 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie monitoringu środowiska

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu	szt.	130	158
2	Utrzymanie stacji sieci pomiarowo-obszerniczej	szt.	62	62

VI.2.11. Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

W dziedzinie tej w 2017 r. realizowany był program priorytetowy „Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków”. W ramach wydatkowanej w tej dziedzinie łącznej kwoty **17.145** tys. zł wypłacono **3.150** tys. zł pożyczek z zaplanowanej kwoty **1.000** tys. zł – realizacja planu w 315% (poz. 6 tabeli 27), **13.995** tys. zł finansowania dotacyjnego z zaplanowanej kwoty **17.690** tys. zł – realizacja planu 79% (poz. 1.1.9 tabeli 28).

Zadania realizowane w tej dziedzinie miały na celu podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz poważnych awarii, usprawnienie usuwania ich skutków, wsparcie adaptacji obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (SPA 2020) oraz wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem.

W ramach finansowania pożyczkowego i finansowania w formie dotacji głównymi beneficjentami dofinansowania były jednostki ratownicze (w tym państwowej i ochotniczej straży pożarnej), które otrzymały łącznie prawie **9.253** tys. zł, a przy uwzględnieniu pożyczek zaciągniętych przez gminy na finansowanie statutowej działalności ochotniczej straży pożarnej, kwota wypłaconych środków sięga **12.402** tys. zł.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2017 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 43.

Tabela 43 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	tys. osób	0,6	6,6
2	Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń	szt.	117	79

VI.2.12. Edukacja ekologiczna

W zakresie tej dziedziny w 2017 r. realizowane były programy priorytetowe:

- „Edukacja ekologiczna” – wypłacono **9.253** tys. zł dotacji i **3.543** tys. zł środków dla państwowych jednostek budżetowych;
- „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju” – wypłacono **2.685** tys. zł dotacji.

W zakresie dofinansowania przedsięwzięć MF EOG i NMF z zakresu edukacji ekologicznej wypłacono **737** tys. zł dotacji, otrzymanych uprzednio ze środków budżetu państwa.

Łączna realizacja wypłat dotacyjnych w ramach tej dziedziny wyniosła **12.795** tys. zł przy kwocie zaplanowanej w tej pozycji na **25.252** tys. zł – realizacja wyniosła 51% (poz. 1.1.10 tabeli 28). Nie nastąpiła w 2017 r. wypłata pożyczek, zaplanowana w kwocie **100** tys. zł (poz. 9 tabeli 27).

Niepełne wykonanie planowanych wypłat w dziedzinie edukacji ekologicznej wynika w części z modyfikacji zakresu realizowanych zadań przez beneficjentów dofinansowania (m.in. zwrot środków), a także przedkładania błędnej lub niepełnej dokumentacji rozliczeniowej, uniemożliwiającej wypłatę środków.

Finansowane w ramach tej dziedziny zadania miały na celu podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, w tym związane z:

- aktywizacją społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju kraju;
- kształceniem i wymianą najnowszej wiedzy oraz wsparciem systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;
- budową i wyposażeniem obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej, a więc budową, wyposażeniem i doposażeniem centrów edukacyjnych, poświęconych zagadnieniom ochrony środowiska i zrównoważonemu rozwojowi;
- wspieraniem działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Realizowane umowy obejmowały następującą tematykę:

- gospodarka odpadami komunalnymi;
- ochrona atmosfery i klimatu;
- ochrona przyrody, w tym różnorodności biologicznej lub gospodarowanie na obszarach chronionych prawem;
- ochrona środowiska w procesie gospodarowania zasobami;
- ochrona wód i gospodarka wodna.

Odrębnym aspektem edukacji ekologicznej jest wzmocnienie działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju, tj. tzw. inicjatywy obywatelskie. Z uwagi na duże zainteresowanie społeczeństwa działaniami realizowanymi w ramach tej inicjatywy, w 2015 r. powstał odrębny program „Wzmocnienie działań lokalnych dla zrównoważonego rozwoju”. Inicjatywy mają na celu edukację ekologiczną, poprawę środowiska naturalnego, zwiększenie świadomości ekologicznej oraz angażowanie społeczności w działania na poziomie lokalnym na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W 2017 r. odnotowane wypłaty w ramach ww. programu dotyczyły 13. przedsięwzięć, wśród których najistotniejsze to:

- projekt realizowany przez Fundację Bieszczadzką z Ustrzyk Dolnych, pt. „Ekomuzea Karpackie - Partnerstwo dla Ekorozwoju” – wypłacono **301** tys. zł;
- przedsięwzięcie dotyczące małej infrastruktury turystyczno-edukacyjnej i przyrodniczej realizowanej przez Fundację Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej – wypłacono **289** tys. zł.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2017 r. efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 44.

Tabela 44 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej

Poz.*	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych, w tym:	mln osób	6,2	77,1
1.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ	mln osób	1,2	-
2	Liczba lokalnych ekologicznych inicjatyw obywatelskich	szt.	30	305

* - w pozycji 1 uwzględniono również efekty związane ze współfinansowaniem programu LIFE w obszarze edukacji

VI.2.13. Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON

Program priorytetowy „GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych” to wspólne przedsięwzięcie Narodowego Funduszu oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). Celem programu jest dofinansowanie badań naukowych, prac rozwojowych i wdrożeniowych w obszarze innowacyjnych technologii proekologicznych.

Dofinansowanie w formie dotacji zapewnia wspólny z NCBR budżet, na który współpracujące strony przeznaczyły po 200 mln zł. Program skierowany jest do przedsiębiorców lub grup przedsiębiorców, a także konsorcjów naukowych z udziałem jednostek naukowych i przedsiębiorców. W 2017 r. wypłacono w ramach tego programu 9 tys. zł dotacji z planowanej kwoty **38.000** tys. zł (poz. 1.1.11 tabeli 28).

Wypłaty środków Narodowego Funduszu w Programie GEKON uzależnione są od dokonania przez NCBR wypłat na rzecz beneficjentów po zakończeniu przez tę instytucję weryfikacji raportów końcowych. Środki Narodowego Funduszu zaangażowane w 2017 r. wynikały z wykonania płatności dla wszystkich wystawionych przez NCBR not obciążeniowych dla Narodowego Funduszu, a także zwrotów niewykorzystanych środków.

VI.2.14. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej

Finansowanie zadań związanych z ekologicznymi formami transportu wynika z zapisów ustawy z dnia 28 października 2002 r. o Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym. W 2017 r. wypłacono na ten cel **1.500** tys. zł co stanowi 100% wielkości planowanej (poz. 1.1.12 tabeli 28).

VI.2.15. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

Program priorytetowy realizowany w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych w 2017 r. to „Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych”. W 2017 r. w ramach tego programu wypłacono **67.144** tys. zł dotacji w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym, wobec planowanej kwoty **87.374** tys. zł – realizacja planu w 77% (poz. 1.1.14 tabeli 28).

Główne przyczyny niepełnego wykorzystania przez państwowe jednostki budżetowe zarezerwowanych dla nich środków to oszczędności powstałe ze zmniejszenia kosztów realizacji zadań wynikające z rozstrzygnięć przetargowych i w ślad za tym zwroty części wypłaconych wcześniej środków w formie zaliczek, niższych kwot wymagalnych składek do Europejskiej Organizacji

Eksploatacji Satelitów Meteorologicznych (ustawa „okołobudżetowa” na 2017 r. zakładała wydatkowanie na rzecz tej organizacji **37.033** tys. zł, zaś realizacja wyniosła **21.421** tys. zł) oraz niewypłacenia dobrowolnej wpłaty na cele związane z polityką klimatyczną (Green Climate Fund) i Funduszu Adaptacyjnego ze względu na przedłużający się proces uzgadniania treści umowy z Funduszem Powierniczym Zielonego Funduszu Klimatycznego (zwrot **7.000** tys. zł).

Realizowane zadania dotyczyły, m.in.:

- wykonania opracowań, raportów, ekspertyz, opinii, prac studialnych i naukowo-badawczych służących wspieraniu i wypełnieniu zobowiązań Ministra Środowiska;
- opracowania planów gospodarowania wodami, odbudowy ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych, opracowania i wydania informacji oraz publikacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych;
- dofinansowania zadań wykonywanych przez Państwową Służbę do spraw Bezpieczeństwa Budowli Piętrzących;
- opracowania programów, planów i nadzoru nad realizacją zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz inwestycji w gospodarce wodnej;
- wsparcia systemu ocen oddziaływania na środowisko, poprzez finansowe wsparcie organów administracji publicznej, zaangażowanych w postępowania ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz ocen oddziaływania na obszary Natura 2000.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2017 r. dla ekspertyz i prac naukowo-badawczych efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 45.

Tabela 45 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba finansowanych porozumień, konwencji, programów	szt.	6	5
2	Liczba wykonanych opracowań/expertyz	szt.	85	25

VI.2.16. Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska

VI.2.16.1. Umorzenia pożyczek

W 2017 r. zostało rozpatrzonych 18 wniosków o umorzenie części wypłaconych kwot pożyczek. Zarząd podjął 16 uchwały o częściowym umorzeniu udzielonych pożyczek na kwotę **14.934** tys. zł, 2 uchwały o odmowie umorzenia, 4 wnioski złożone w 2017 r. ze względów formalnych zostaną rozpatrzone w kolejnych latach.

Z planowanej na 2017 r. kwoty umorzeń w wysokości **24.736** tys. zł, po uwzględnieniu zobowiązań z lat ubiegłych w kwocie **1.340** tys. zł, plan zrealizowano w 66%, dokonując umorzeń pożyczek na łączną kwotę **16.274** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 28), z tego:

- z zakresu ochrony wód – **1.340** tys. zł;
- z zakresu ochrony atmosfery i klimatu – **12.665** tys. zł;
- z zakresu ochrony ziemi – **2.269** tys. zł.

VI.2.16.2. Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006 i PO IiŚ 2007-2013

W 2010 r. Komisja Europejska nałożyła na część przedsięwzięć dofinansowywanych z ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 i PO IiŚ 2007-2013, tzw. korekty systemowe, w przypadku gdy w postępowaniach przetargowych stwierdzono uchybienia dotyczące zgodności z prawem unijnym, wynikające z niedostosowania przepisów krajowych.

W 2017 r. wypłaty korekty systemowej dotyczyły tylko beneficjentów projektów ISPA/Funduszu Spójności i wyniosły **22.830** tys. zł, co stanowi 132,3% planowanej na **17.256** tys. zł kwoty (poz. 1.2.1 tabeli 32). Przekroczenie planowanej kwoty wypłat jest efektem uzyskania wyższych niż planowano środków z budżetu państwa z tytułu korekty systemowej w zakresie projektów dofinansowywanych z ISPA/Funduszu Spójności.

Wypłaty dotacji na korekty systemowe refundowane są ze środków rezerwy celowej budżetu państwa.

VII. Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2017 r.

VII.1. Kadra pracownicza Narodowego Funduszu

VII.1.1. Zatrudnienie

W dniu 31 grudnia 2017 r. zatrudnienie w Biurze Narodowego Funduszu wyniosło 609 etatów przeliczeniowych (617 osób). W ciągu roku zatrudnienie podjęły 94 nowe osoby, natomiast 33 osoby zaprzestały wykonywania pracy na rzecz Narodowego Funduszu. Średnioroczne zatrudnienie w 2017 r. wyniosło 587,28 etatów przeliczeniowych i wzrosło w stosunku do 2016 r. o 5,67%. Strukturę zatrudnienia w 2017 r. przedstawiono w tabeli 46.

Tabela 46 Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2017 r.

Poz.	Staż pracy w Narodowym Funduszu		Wiek		Struktura		Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych	
	lata	liczba osób	lata	liczba osób	stanowisko	liczba osób	komórki organizacyjne	liczba osób
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	do 1	75	do 30	40	kadra kierownicza	58	Zarząd	4
2	1-3	92	31-40	225	ekspert	12	finansowe, ekonomiczne i planistyczne	112
					doradca, radca prawny	106		
3	4-6	39	41-50	186	główny specjalista	128		
4	7-10	148			starszy specjalista	101		
5	11-14	128	51-60	105	specjalista	111	ekologiczne, realizacyjne	276
					starszy inspektor	49		
6	15 i więcej	135	pow. 60	61	inspektor	24	horyzontalne, wspomagające	225
					pozostali	28		

W 2017 r. doskonalono proces sporządzania opisów stanowisk pracy i określania poziomu ich kwalifikowalności. W grudniu 2017 r. w obsługę przedsięwzięć i projektów finansowanych ze środków zagranicznych zaangażowanych było 395 pracowników Narodowego Funduszu, przy średnim poziomie kwalifikowalności 71%.

VII.1.2. Zarządzanie zasobami ludzkimi

Proces zarządzania zasobami ludzkimi w Biurze Narodowego Funduszu realizowany był w sposób przejrzysty uwzględniający wytyczne oraz standardy w zakresie profesjonalnego, etycznego i transparentnego zarządzania.

W 2017 r. doskonalono działania mające na celu zapewnienie profesjonalnej obsługi kadrowej pracowników na każdym etapie świadczenia stosunku pracy, począwszy od wprowadzenia do pracy i adaptację, poprzez rozwój, motywowanie i ocenę efektywności pracy. Nadal stosowane były elastyczne formy zatrudnienia i telepraca oraz inne projekty wspierające rodzicielstwo i rodzinę umożliwiające pracownikom zachowanie równowagi pomiędzy obszarem zawodowym i prywatnym.

Kontynuowano współpracę z Rzecznikiem ds. etyki w zakresie promowania postaw etycznych w miejscu pracy zarówno wśród kadry kierowniczej, jak i pracowników. Podejmowane były również działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej oraz zapewnienia ochrony danych osobowych.

W celu dbania o efektywną i skuteczną komunikację wewnętrzną z pracownikami Narodowego Funduszu, prowadzony i ustawicznie rozwijany był Portal HR, zawierający bieżące informacje i komunikaty pracownicze, poradniki, informatory i dane kadrowe.

VII.1.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników

Proces ponoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników realizowany był zgodnie z uchwalonym przez Zarząd Narodowego Funduszu Planem szkoleń na rok 2017. Odzwierciedlał on potrzeby szkoleniowe Narodowego Funduszu, w szczególności uwzględniał szkolenia wspomagające realizację zadań Narodowego Funduszu, w tym finansowanych ze środków zagranicznych.

Na podstawie uchwalonego planu, każdy kierujący daną komórką organizacyjną zobowiązany był do opracowania dla podwładnych pracowników formularza „Indywidualnych Rekomendacji Rozwojowych” (IRR). IRR powiązane były m.in. z poziomem refundowania przez pracodawcę kosztów szkoleń, na które kierowano pracowników, zgodnie z obowiązującym Regulaminem szkoleń. Szkolenia służyły niwelowaniu luk kompetencyjnych pracowników, a także budowaniu rezerwy kadrowej.

Zrealizowane w 2017 r., w wielu formach, szkolenia miały na celu przede wszystkim:

- podniesienie i doskonalenie kompetencji merytorycznych i zawodowych pracowników;
- podniesienie i doskonalenie kompetencji miękkich pracowników, w tym kompetencji kierowniczych kadry menedżerskiej;
- wsparcie pracowników w realizacji powierzonych im zadań;
- wsparcie realizacji Strategii działania Narodowego Funduszu na lata 2017-2020 oraz Planu finansowego i Planu działalności Narodowego Funduszu na 2017 r.

Dbając o efektywne i gospodarne wydatkowanie środków publicznych duży nacisk położono na realizację szkoleń grupowych, których program dostosowywany był do potrzeb pracowników i specyfiki działalności Narodowego Funduszu. W celu zapewnienia transparentności działania

wykonawcy projektów rozwojowych wyłaniani byli każdorazowo w ramach przeprowadzanych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego publikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej Narodowego Funduszu.

Działalność szkoleniowa w 2017 r. odpowiadała zdefiniowanym w badaniu i odzwierciedlonym w rocznym planie szkoleń potrzebom szkoleniowym. We wszystkich jej formach objęła blisko 100% przeciętnie zatrudnionych.

VII.2. Realizacja Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy na lata 2017-2020 oraz Strategii działania Narodowego Funduszu na lata 2017-2020

Rok 2017 jest pierwszym rokiem wdrażania Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020 (Wspólna Strategia) oraz Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2017-2020 (Strategia Narodowego Funduszu).

W zakresie działań realizowany w ramach Wspólnej Strategii na czoło wybijają się te, które koncentrują się na tworzeniu warunków do wsparcia wdrażania i pełnego wykorzystania dostępnych dla Polski środków europejskich na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Należały do nich czynności i uzgodnienia między Narodowym Funduszem, a wojewódzkimi funduszami ukierunkowane na:

- identyfikację przedsięwzięć do wsparcia ze środków europejskich (PO IiŚ, RPO, PROW), wsparcie potencjalnych beneficjentów w aplikowaniu o te środki oraz uzgodnienie obszarów, przedsięwzięć do współfinansowania przez Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze, w tym wykorzystanie możliwości wynikających z realizacji Projektu doradztwa energetycznego;
- upraszczanie procedur i stosowanie adekwatnych standardów aplikacyjnych w zakresie prefinansowania i współfinansowania przedsięwzięć.

Dalsze działania i uzgodnienia dotyczyły:

- zwiększenia wykorzystania dostępnych środków funduszy i zapewnienia wysokiej efektywności ekologicznej i finansowej ich wykorzystania, m.in. w ramach części „Region” programu priorytetowego „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych”;
- poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej systemu funduszy, zapewnienia sprawnej obsługi beneficjentów i adaptacji do zmian i wyzwań związanych z wdrażaniem polityki ekologicznej państwa i dostępnych instrumentów finansowych.

W 2017 r. rozpoczęły się również prace nad aktualizacją Wspólnej Strategii, w związku z koniecznością dostosowania jej do nowych dokumentów strategicznych, które nie obowiązywały w momencie jej przyjęcia takich jak: Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, Polityka Energetyczna Państwa, czy też zmian w otoczeniu prawnym systemu funduszy np. ustawa Prawo Wodne. Ponadto dokument ten powinien uwzględniać postanowienia wynikające z trwających prac nad Polityką Ekologiczną Państwa, jak również Krajowym Pakietem Czystego Powietrza.

Dokumenty te wymagają wspólnych działań ze strony systemu funduszy, przede wszystkim, w obszarach nowych wyzwań takich jak elektromobilność, działania antysmogowe, klastry energetyczne itp. W tym celu został powołany Zespół Roboczy ds. aktualizacji Wspólnej Strategii w skład którego wchodzi przedstawiciele poszczególnych wojewódzkich funduszy i Narodowego Funduszu. Zakłada się, że priorytety zaktualizowanej Strategii będą realizowane poprzez prace nad wspólnymi programami oraz optymalizację zasad i warunków dofinansowania przedsięwzięć. Przewiduje się również wspólne działania w obszarze identyfikacji przedsięwzięć przewidzianych do wspólnego finansowania przez system funduszy, przy udziale Banku BOŚ S.A.

W zakresie wdrażania Strategii działania Narodowego Funduszu na lata 2017-2020 prowadzone były działania ukierunkowane na realizację celów środowiskowych w sposób zapewniający pełne, efektywne i skuteczne angażowanie zasobów Narodowego Funduszu dla wykorzystania środków zagranicznych w zakresie priorytetów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz oraz rozwój organizacyjny skoncentrowany na utrzymaniu wiodącej roli Narodowego Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska.

VII.3. Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym w Narodowym Funduszu

W celu efektywnego i skutecznego wspierania działań na rzecz ochrony środowiska, poza działaniami ukierunkowanymi na podniesienie sprawności organizacyjnej oraz kwalifikacji merytorycznych pracowników, Narodowy Fundusz prowadzi działania ograniczające możliwość występowania konfliktów interesów, korupcji, fałszerstw dokumentów, zmów przetargowych, w tym cenowych oraz wszelkich innych zdarzeń stanowiących naruszenie powszechnie obowiązujących zasad oraz norm postępowania opisanych w Kodeksie etyki, dzięki wprowadzonej do stosowania od 2016 r. Polityce przeciwdziałania nadużyciom finansowym w Narodowym Funduszu.

Przeciwdziałanie nadużyciom finansowym jest w ramach Narodowego Funduszu procesem realizowanym przez czynności służące zapobieganiu nadużyciom finansowym, ich rozpoznawaniu i postępowaniu z nimi w przypadku ich wystąpienia. Doskonalone są również mechanizmy mające na celu przeciwdziałanie nadużyciom finansowym. Częścią postępowania z nadużyciami finansowymi jest funkcjonujący w Narodowym Funduszu mechanizm sygnalizacyjny, za pomocą którego każdy interesariusz może zgłosić podejrzenie nadużycia. W uzasadnionych przypadkach mogą nastąpić zgłoszenia podejrzeń nadużyć finansowych do odpowiednich organów ścigania.

Etap doskonalenia mechanizmów mających na celu przeciwdziałanie nadużyciom finansowym jest realizowany poprzez coroczną analizę ryzyka nadużyć finansowych. Jej wyniki na lata 2017 i 2018 r., uwzględniające w szczególności dane odnośnie stwierdzonych przypadków prawomocnych wyroków skazujących, wykazały wysoką skuteczność mechanizmów kontrolnych stosowanych przez Narodowy Fundusz w przedmiotowym obszarze. W ramach działań w obszarze związanym z ryzykiem wystąpienia nadużyć finansowych prowadzone były w 2017 r. szkolenia dla pracowników i beneficjentów Narodowego Funduszu. Udostępniane i aktualizowane były publikacje w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym na stronie internetowej Narodowego Funduszu. Narodowy Fundusz utrzymywał również robocze kontakty z Komendą Rejonową Policji w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej i przestępstw korupcyjnych.

VIII. Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji

Rozdział niniejszy przedstawia krótkie podsumowanie realizacji przedsięwzięć ze środków uzyskanych z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) w ujęciu finansowym i ekologicznym (dane te prezentowane były już w ujęciu dziedzinowym w poprzednich rozdziałach, niniejsze podsumowanie grupuje je jedynie, biorąc po uwagę efekty wykorzystania środków uzyskanych ze sprzedaży AAU).

W ramach handlu emisjami i obrotu przewidzianymi w Protokole z Kioto jednostkami przyznanej emisji podpisano łącznie 11 umów sprzedaży jednostek AAU pomiędzy Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanym przez ministra ds. środowiska jako Sprzedawcą, a kontrahentami zagranicznymi.

Z tytułu zawartych umów AAU na Rachunek klimatyczny (wyodrębniony rachunek bankowy Narodowego Funduszu) w latach 2009-2017 wpłynęło **796.492** tys. zł. Wpływy te, lokowane na rachunkach bankowych i powiększone o naliczone odsetki, przeznaczone są na dofinansowanie przedsięwzięć w zakresie: efektywności energetycznej w budownictwie (termomodernizacja), odnawialnych źródeł energii (biogazownie rolnicze, elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę, przyłącza do źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej) oraz energooszczędnego oświetlenia ulicznego i niskoemisyjnego transportu miejskiego.

Po opracowaniu przez Narodowy Fundusz programów priorytetowych i ogłoszeniu w ich ramach konkursów, w latach 2011-2017 zawarto 419 umów o dofinansowanie przedsięwzięć w formie dotacji ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym w łącznej kwocie **815.076** tys. zł, z tego 4 umowy na kwotę **3.086** tys. zł zawarto w 2017 r. Planowana do osiągnięcia wartość ograniczenia lub uniknięcia emisji CO₂ dla powyższych umów wynosi 894,3 tys. Mg/rok. Łącznie we wskazanym okresie wydatkowano na rzecz beneficjentów **810.237** tys. zł, w tym w 2017 r. kwotę **61.983** tys. zł.

W celu terminowego wywiązania się ze zobowiązań wynikających z umów AAU, strona polska podjęła działania skutkujące wydłużeniem okresu realizacji dla 5. umów oraz wprowadzeniem planu naprawczego wynikającego z uzgodnień z kontrahentami zagranicznymi dla 3. umów.

W okresie funkcjonowania programów priorytetowych System zielonych inwestycji do Narodowego Funduszu wpłynęło 856 wniosków dotacyjnych o dofinansowanie ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym i 514 wniosków na współfinansowanie pożyczkowe ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Wg stanu na koniec 2017 r. ramach 4. programów priorytetowych (pp) System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme):

- część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej;
- część 2) Biogazownie rolnicze;
- część 3) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę;
- część 6) SOWA – Energooszczędne oświetlenie uliczne

podpisanych zostało łącznie 240 umów pożyczek w kwocie dofinansowania **522.521** tys. zł, dla przedsięwzięć o wartości kosztorysowej **1.269.814** tys. zł. Pożyczki finansowane są głównie ze środków pochodzących z wpływów wynikających z ustawy Prawo energetyczne.

Do końca 2017 r. spośród 11. zawartych Umów AAU, dla 9 zakończono realizację przedsięwzięć i wypłacono beneficjentom środki pieniężne, w tym: dla 7. umów zakończono okres sprawozdawczy wynikający z ich zapisów, a kolejne 2. umowy pozostają w okresie końcowego raportowania kontrahentowi zagranicznemu ich realizacji i osiągniętych efektów ekologicznych.

Umowy zakończone w latach 2013-2017

- 1) Umowa zawarta z partnerem Japonia 1, z dnia 03.03.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, zakończony okres sprawozdawczy.
- 2) Umowa zawarta z Organizacją Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO), z dnia 09.12.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, zakończony okres sprawozdawczy.
- 3) Umowa zawarta z partnerem Japonia 2, z dnia 20.04.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 4) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy, z dnia 03.10.2011 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.

- 5) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy, z dnia 16.11.2012 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 6) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego z dnia 03.10.2011 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 7) Umowa zawarta z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Irlandii, z dnia 05.05.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony w 2017 r.
- 8) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego z dnia 16.11.2012 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, umowa w okresie sprawozdawczym do 2018 r.
- 9) Umowa zawarta z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Rządu Hiszpanii, z dnia 09.11.2009 r. – zakończona realizacji przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, umowa w okresie sprawozdawczym do 2018 r.

z tego zakończona w 2017 r.:

Umowa zawarta z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Rządu Hiszpanii, z dnia 09.11.2009 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, umowa w okresie sprawozdawczym do 2018 r.

Ze środków pochodzących z Umowy AAU zrealizowano łącznie 32 przedsięwzięcia w ramach programów priorytetowych Systemu zielonych inwestycji (GIS) wypłacając łącznie **110.820** tys. zł z czego w ramach:

- części 2) Biogazownie rolnicze dofinansowano 11 przedsięwzięć w kwocie **47.125** tys. zł;
- części 3) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomase (1 przedsięwzięcie, na kwotę **7.661** tys. zł);
- części 4) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (7 przedsięwzięć, na kwotę **37.031** tys. zł);
- części 5) Zarządzanie energią budynków wybranych podmiotów sektora finansów publicznych (13 przedsięwzięć, na kwotę **19.003** tys. zł).

łącznie, w wyniku realizacji przedsięwzięć z tych programów emisja CO₂ do atmosfery powinna zostać ograniczona lub uniknięta w wysokości 576 tys. Mg/rok.

Umowy realizowane:

- 1) **Umowa zawarta z Rządem Hiszpanii, z dnia 04.10.2012 r. – umowny termin zakończenia dla pp: System zielonych inwestycji (GIS) SOWA Energooszczędne oświetlenie uliczne – 30.06.2016 r.; System zielonych inwestycji (GIS) GAZELA Niskoemisyjny transport miejski – 31.12.2017 r.; System zielonych inwestycji (GIS) GEPARD Bezemisyjny transport publiczny – 31.12.2020 r.**

Uzyskane w ramach Umowy środki w kwocie **168.852** tys. zł przeznaczone zostały na dofinansowanie przedsięwzięć w ramach programów priorytetowych: System zielonych inwestycji (GIS) Część 6) SOWA oraz Część 7) GAZELA. Na koniec 2017 r. kwota wpływów łącznie z odsetkami wynosiła **181.634** tys. zł.

W ramach Umowy AAU realizowane są 32 umowy o dofinansowanie w formie dotacji: 31 przedsięwzięć wyłonionych w I konkursie pp SOWA oraz 1. przedsięwzięcie wyłonione w I konkursie programu priorytetowego GAZELA w łącznej kwocie dofinansowania wynoszącej **140.219** tys. zł. (dla programu priorytetowego SOWA **74.369** tys. zł, dla programu priorytetowego GAZELA **65.850** tys. zł).

Na koniec 2017 r. wypłacono na rzecz beneficjentów kwotę **140.219** tys. zł.

W ramach programu priorytetowego SOWA zakończono realizację przedsięwzięć do dnia 30.06.2016 r. oraz wypłacono na rzecz beneficjentów kwotę **74.369** tys. zł. W ramach programu GAZELA wypłacono kwotę **65.850** tys. zł.

W wyniku realizacji przedsięwzięć planuje się uzyskanie efektów ekologicznych w postaci redukcji zużycia energii elektrycznej w wysokości 33.441 MWh/rok oraz redukcji emisji CO₂ w wysokości 30,3 tys. Mg/rok.

W związku ze zdiagnozowaniem zagrożenia terminowego wydatkowania środków przez beneficjentów realizujących przedsięwzięcia w ramach programu priorytetowego GAZELA, w 2017 r. uzgodniono z Kupującym rozszerzenie zakresu wspieranych technologii dotyczących wymiany lub unowocześnienia transportu publicznego, oraz wydłużenie terminów wydatkowania środków do 31.12.2020 r.

W związku z powyższym w dniu sierpnia 2017 r. ogłoszono I nabór wniosków w ramach nowego programu System zielonych inwestycji (GIS) Część 2) GEPARD – Bezemisyjny transport miejski. W ramach naboru wpłynęło 6 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji w łącznej kwocie **27,7** mln zł.

Umowa zawarta z Ministrem Środowiska, Łądu i Morza reprezentującym Rząd Włoch, z dnia 16.09.2015 r.

Uzyskane w ramach Umowy AAU środki w kwocie **18.860** tys. zł przeznaczone zostały na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach programu priorytetowego System zielonych inwestycji (GIS) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej. Na koniec 2017 r. kwota wpływów łącznie z odsetkami wynosiła **19.272** tys. zł. Termin zakończenia przedsięwzięć i wydatkowania środków upływa w dniu 31.12.2018 r.

W ramach Umowy zawarto 23 umowy o dofinansowanie przedsięwzięć w formie dotacji w łącznej kwocie **21.968** tys. zł, z tego w roku 2017 zawarto 4 umowy w łącznej kwocie dofinansowania **3.086** tys. zł. i wypłacono na rzecz beneficjentów **10.591** tys. zł.

Termomodernizacją objęto 80 budynków użyteczności publicznej. W wyniku realizacji przedsięwzięć, w budynkach poddanych termomodernizacji, planowane jest uniknięcie emisji CO₂ w wysokości 9,4 tys. Mg/rok.

W poniższej tabeli 47 przedstawiono informacje dotyczące dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU).

Tabela 47 Dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) – stan na koniec 2017 r.

Poz.	Kontraent zagraniczny	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Hiszpanii	Prywatny podmiot japoński nr 1	Prywatny podmiot japoński nr 2	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Irlandii	Organizacja Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO)	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Ministerstwo Rolnictwa, Żywności i Środowiska Hiszpanii reprezentujące Rząd Hiszpanii	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Minister Środowiska, Łądu i Morza reprezentujący Rząd Włoch	Razem	
	Data podpisania umowy sprzedaży	9 listopada 2009 r.	3 marca 2010 r.	20 kwietnia 2010 r.	5 maja 2010 r.	9 grudnia 2010 r.	3 października 2011 r.	3 października 2011 r.	4 października 2012 r.	16 listopada 2012 r.	16 listopada 2012 r.	16 września 2015 r.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	
Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji (AAU)														
I.1	Środki pochodzące ze sprzedaży AAU (wydatkowane i będące do dyspozycji - stan na 31.12.2017 r. - łącznie z przychodami z oprocentowania)	tys. zł	113 017	120 885	57 514	65 226	140 843	54 339	19 271	181 634	4 157	85 258	19 272	861 416
I.2	Środki wydatkowane do 31.12.2017 r. - łącznie (w tym finansowanie kosztów Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji)	tys. zł	113 017	120 885	57 514	65 226	140 843	54 339	19 271	147 661	4 157	85 258	17 923	826 094
I.2.1	w tym w 2017 r.	tys. zł	51 479			36				7 223		15	11 343	70 096
I.3	Pozostało do rozdysponowania	tys. zł								33 973		0	1 349	35 322
I.4	Liczba naborów konkursowych wniosków - łącznie	szt.	(3) (Sieci II, Biomasa I, Biogaz I)	(2) (Termo II, Termo III)	(2) (Termo I, Termo III)	(6) (Termo I, Termo III, Termo IV, Biomasa I, Biogaz I, Biogaz II)	(2) (PANPIK, Termo III)	(3) Termo III, IV, V	(3) Termo III, IV, V	(3) SOWA, GAZELA, GEPARD	(2) Termo III, IV	(5) Termo II, III, IV, V, VI	(1) Termo VI	13
I.4.1	w tym w 2017 r.	szt.								1				1
I.5	Liczba podpisanych umów - łącznie	szt.	32	64	16	18	76	63	20	32	6	69	23	419
I.5.1	w tym w 2017 r.	szt.											4	4
I.6	Kwota podpisanych umów - łącznie	tys. zł	110 820	119 501	57 305	63 925	139 657	53 860	18 934	140 219	3 948	84 939	21 968	815 076
I.6.1	w tym w 2017 r.	tys. zł											3 086	3 086
I.7	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć - łącznie	tys. zł	253 084	397 850	185 446	250 782	300 814	220 882	73 850	235 781	16 559	323 644	95 009	2 353 701
I.7.1	w tym z umów podpisanych w 2017 r.	tys. zł											14 346	14 346
I.8	Liczba przedsięwzięć zakończonych do 31.12.2017 r. - łącznie	szt.	32	64	16	18	76	63	20	32	6	69	17	413
I.8.1	w tym zakończonych w 2017 r.	szt.											11	11

IX. Załączniki

Załącznik 1

Wyciąg z Bilansu Narodowego Funduszu wg stanu na koniec 2017 r.

AKTYWA		2016	2017
Aktywa trwałe		6 107 926	5 642 473
1	Wartości niematerialne i prawne	358	1 369
2	Rzeczowe aktywa trwałe	56 476	45 710
3	Należności długoterminowe	5 048 428	4 601 250
4	Inwestycje długoterminowe	1 002 664	994 144
Aktywa obrotowe		5 817 114	7 308 636
1	Zapasy	0	0
2	Należności krótkoterminowe	814 683	822 622
	Należności od pozostałych jednostek	814 683	822 622
3	Inwestycje krótkoterminowe	5 002 431	6 486 014
	Krótkoterminowe aktywa finansowe	5 002 431	6 486 014
	w pozostałych jednostkach	0	0
	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	5 002 431	6 486 014
AKTYWA RAZEM		11 925 040	12 951 109

PASYWA		2016	2017
Kapitał (fundusz) własny		11 885 963	12 915 003
1	Kapitał (fundusz) podstawowy	11 151 838	11 804 973
2	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	80 990	80 990
3	Zysk (strata) netto	653 135	1 029 040
Zobowiązania i rezerwy zobowiązania		39 077	36 106
1	Rezerwy na zobowiązania	13 029	15 728
2	Zobowiązania	9 086	10 561
3	Rozliczenia międzyokresowe	16 962	9 817
PASYWA RAZEM		11 925 040	12 951 109

Wyciąg z Rachunku zysków i strat Narodowego Funduszu wg stanu na koniec 2017 r.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		2016	2017
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	1 646 879	1 614 822
A.1	Opłaty i kary za korzystanie ze środowiska	326 637	296 720
A.2	Opłaty eksploatacyjne i koncesyjne	270 371	272 677
A.3	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	398 370	518 997
A.4	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o efektywności energetycznej	538 500	416 374
A.5	Opłaty zastępcze wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	3 806	464
A.6	Opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 769	1 448
A.7	Opłaty, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	10 332	10 180
A.8	Opłaty i kary z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłaty za NO _x i SO ₂	28 019	21 453
A.9	Opłaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	-19 847	-16 331
A.10	Opłaty produktowe (i wpływy z nimi związane)	8 713	9 630
A.11	Opłaty i kary wynikające z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	209	185
A.12	Kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	-15	2
A.13	Kary wynikające z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	1 098	500
A.14	Kary wynikające z ustawy o odpadach	3 046	3 034
A.15	Wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	10	62
A.16	Opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	0	0
A.17	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	185	22
A.18	Wpływy ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	0	0
A.19	Dotacje z budżetu państwa i budżetu Unii Europejskiej na Pomoc Techniczną	31 654	35 093
A.20	Dotacja celowa w związku z nałożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	34 684	22 830
A.21	Dotacja celowa - Fundusz Małych Grantów MF EOG/NMF (5%)	163	804
A.22	Dotacja celowa - Fundusz Współpracy Dwustronnej MF EOG/NMF	168	3 876
A.23	Dotacja celowa - Projekt Doradztwa Energetycznego	4 934	8 328
A.24	Pozostałe przychody - zwroty dotacji	4 073	8 474
B.	Koszty działalności operacyjnej	1 173 237	734 524
B.1	Wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	1 089 851	641 532
	Dotacje	844 393	431 899
	Dofinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe	185 228	157 520
	Częściowe umorzenia pożyczek	19 982	16 274
	Dotacja celowa dla beneficjentów w związku z nałożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	34 684	22 831
	Dotacja celowa - Fundusz Małych Grantów MF EOG / NMF (5%)	163	804
	Dotacja celowa - Fundusz Współpracy Dwustronnej MF EOG/NMF	168	3 876
	Dotacja celowa - Projekt Doradztwa Energetycznego	4 934	8 328
	Pozostałe wydatki	299	0
B.2	Koszty funkcjonowania organów i biura	83 386	92 992
C.	Zysk/strata ze sprzedaży (A-B)	473 642	880 298
D.	Pozostałe przychody operacyjne	551	7 673
D.1	Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych	6	1 906
D.2	Inne przychody operacyjne	545	5 767
E.	Pozostałe koszty operacyjne	711	102
E.1	Inne koszty operacyjne	711	102
F.	Zysk/strata na działalności operacyjnej (C+D-E)	473 482	887 869
G.	Przychody finansowe	229 666	240 182
G.1	Dywidendy i udziały w zyskach	0	0
G.2	Odsetki	224 029	236 365
G.3	Zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych	2 337	15
G.4	Inne	3 300	3 802
H.	Koszty finansowe	50 013	99 011
H.1	Odsetki	4	2
H.2	Aktualizacja wartości aktywów finansowych	50 000	98 816
H.3	Inne	9	193
I.	Zysk/strata brutto = netto (F+G-H)	653 135	1 029 040

Wyciąg z Rachunku przepływów pieniężnych Narodowego Funduszu wg stanu na koniec 2017 r.

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	2016	2017
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk / strata netto	653 135	1 029 040
Korekty razem	350 927	513 009
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 004 063	1 542 049
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	2 508	10 754
Wydatki	203 154	69 219
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-200 646	-58 465
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A+/-B+/-C)	803 417	1 483 583
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	803 417	1 483 583
F. Środki pieniężne na początek okresu	4 199 014	5 002 431
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D)	5 002 431	6 486 014

Wyciąg z Zestawienia zmian w Funduszu własnym Narodowego Funduszu wg stanu na koniec 2017 r.

ZESTAWIENIE ZMIAN w FUNDUSZU WŁASNYM	2016	2017
I Fundusz własny na początek okresu (BO)	11 232 828	11 885 963
Ia. Fundusz własny na początek okresu (BO), po korektach	11 232 828	11 885 963
Fundusz statutowy na początek okresu	10 571 221	11 151 838
Fundusz statutowy na koniec okresu	11 151 838	11 804 973
Fundusz rezerwowy na koniec okresu	80 990	80 990
Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu		
Wynik netto	653 135	1 029 040
II. Fundusz własny na koniec okresu (BZ)	11 885 963	12 915 003

Załącznik 2

Wydatkowanie środków Narodowego Funduszu w układzie programów priorytetowych w 2017 r.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	4 211		190 575	132 426	327 212	54 520	381 732
I.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 189		19 016	1 053	21 258	6 675	27 933
I.1.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	1 189		17 159		18 348		18 348
I.1.2	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			529	1 053	1 582		1 582
I.1.3	Współfinansowanie V osi priorytetowej PO liŚ 2007-2013 - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych - program rozliczany			1 102		1 102		1 102
I.1.4	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy ¹			226		226	6 652	6 878
I.1.5	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna						23	23
I.2	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu	1 905		17 449	3 385	22 739		22 739
I.2.1	Współfinansowanie programu LIFE	1 905		17 449	3 385	22 739		22 739
I.3	Geologia	489		98 558		99 047		99 047
I.3.1	Geologia i górnictwo. Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych	489		98 558		99 047		99 047
I.4	Górnictwo	158		36 506		36 664		36 664
I.4.1	Geologia i górnictwo. Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin	158		36 506		36 664		36 664
I.5	Ochrona powierzchni ziemi	470		19 046	127 988	147 504	47 845	195 349
I.5.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów			956	561	1 517		1 517
I.5.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami				124 171	124 171		124 171
I.5.3	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 3) Modernizacja stacji demontażu pojazdów				149	149		149
I.5.4	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 4) Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji			2 635		2 635		2 635
I.5.5	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 5) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów	348				348		348
I.5.6	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 6) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko				3 107	3 107		3 107
I.5.7	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 9) Gospodarowanie substancjami zubożającymi warstwę ozonową i niektórymi fluorowanymi gazami cieplarnianymi - część programu rozliczana			549		549		549
I.5.8	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych	122		4 226		4 348		4 348
I.5.9	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest ²			10 680		10 680		10 680
I.5.10	PO liŚ 2007-2013 oś priorytetowa II						25 466	25 466
I.5.11	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi						2 961	2 961
I.5.12	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego						19 418	19 418

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
II	Poprawa stanu środowiska	37 367	30 773	60 676	50 171	178 987	447 470	626 457
II.1	Ochrona wód		30 773	320	50 171	81 264	443 175	524 439
II.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych		6 912		11 320	18 232		18 232
II.1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko		18 285		38 763	57 048		57 048
II.1.2	Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego - program rozliczany			320	88	408		408
II.1.3	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - umowy poza programami priorytetowymi		5 576			5 576		5 576
II.1.4	PO IiŚ 2007-2013 oś priorytetowa I						40 886	40 886
II.1.5	PO IiŚ 2007-2013 oś priorytetowa IV						-239	-239
II.1.6	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach						358 587	358 587
II.1.7	ISPA/Fundusz Spójności						43 941	43 941
II.2	Monitoring Środowiska	37 367		60 356		97 723	4 295	102 018
II.2.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska . Część 1) Monitoring środowiska	37 367		804		38 171		38 171
II.2.2	Wspieranie działalności monitoringu środowiska . Część 2) Służba hydrologiczno-meteorologiczna			59 500		59 500		59 500
II.2.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy ¹			52		52	4 295	4 347
III	Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych	45 255	19	151 366	263 691	460 331	456 469	916 800
III.1	Ochrona atmosfery i klimatu		19	128 097	260 541	388 657	380 613	769 270
III.1.1	Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie			565		565		565
III.1.2	Poprawa jakości powietrza. Część 3) Bocian - Rozproszone, odnawialne źródła energii				6 284	6 284		6 284
III.1.3	Poprawa jakości powietrza. Część 4) LEMUR - Energooszczędne Budyńki Użyteczności Publicznej			408	15 380	15 788		15 788
III.1.4	System Zielonych Inwestycji (GIS - Green Investment Scheme). Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej			10 591	5 005	15 596		15 596
III.1.5	System Zielonych Inwestycji (GIS - Green Investment Scheme). Część 4) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytórczych energii wiatrowej (OZE)			2 766		2 766		2 766
III.1.6	System Zielonych Inwestycji. Część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych			208		208		208
III.1.7	Poprawa efektywności energetycznej- program rozliczany. Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych			1 861		1 861		1 861
III.1.8	Poprawa efektywności energetycznej- program rozliczany. Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach			2 736		2 736		2 736
III.1.9	Poprawa efektywności energetycznej- program rozliczany. Inteligentne sieci energetyczne			7 235		7 235		7 235
III.1.10	Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 - przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska - program rozliczany.		19			19		19
III.1.11	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Porozumienie pomiędzy Ministrem Środowiska, Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określające zasady finansowania zadań Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.			22 283		22 283		22 283

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
III.1.12	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 3) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii			27 404	42 568	69 972		69 972
III.1.13	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 4) KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych, odnawialnych źródeł energii - część programu rozliczana ²			46 996		46 996		46 996
III.1.14	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 1) E-KUMULATOR - Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu ³				141 451	141 451		141 451
III.1.15	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych ³			807	4 587	5 394		5 394
III.1.16	Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki - program rozliczany			340	42 766	43 106		43 106
III.1.17	Wspieranie rozproszonych odnawialnych źródeł energii - program rozliczany. Program dla przedsięwzięć dla odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji				2 500	2 500		2 500
III.1.18	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - umowy poza programami priorytetowymi			232		232		232
III.1.19	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy ¹			3 665		3 665	203 514	207 179
III.1.20	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej						9 058	9 058
III.1.21	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych						30 848	30 848
III.1.22	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu						101 394	101 394
III.1.23	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji						17 899	17 899
III.1.24	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji						17 900	17 900
III.2	Gospodarka wodna	41 379		4 822		46 201	75 053	121 254
III.2.1	Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych	41 379				41 379		41 379
III.2.2	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Budowa zbiornika wodnego Świnna Poręba			4 822		4 822		4 822
III.2.3	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska						75 053	75 053
III.3	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	3 876		10 119	3 150	17 145	803	17 948
III.3.1	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków. Część 1) Dostosowanie do zmian klimatu			1 700		1 700		1 700
III.3.2	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków. Część 2) Zapobieganie i likwidacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń	3 876		8 419	3 150	15 445		15 445
III.3.3	PO IIŚ 2007-2013 oś priorytetowa III						-141	-141
III.3.4	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska						944	944
III.4.	Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE			8 328		8 328		8 328

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
IV	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i tworzenie podstaw zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	70 687		11 498	9 441	91 626	21 923	113 549
IV.1	Edukacja ekologiczna	3 543		9 989		13 532	21 920	35 452
IV.1.1	Edukacja ekologiczna	3 543		6 567		10 110		10 110
IV.1.2	Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju			2 685		2 685		2 685
IV.1.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy			737		737	9 841	10 578
IV.1.4	PO IiS 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna						12 079	12 079
IV.2	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	67 144				67 144	3	67 147
IV.2.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	67 144				67 144		67 144
IV.2.2	EFP PHARE						3	3
IV.3	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych			9		9		9
IV.4	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej			1 500		1 500		1 500
IV.5	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION				9 441	9 441		9 441
V	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji i pożyczek: umorzenia pożyczek, korekta systemowa dla przedsięwzięć ISPA/FS i POIiS, kapitałowe finansowanie ochrony środowiska			39 104	65 786	104 890		104 890
V.1	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska				65 786	65 786		65 786
V.2	Umorzenia			16 274		16 274		16 274
V.3	Korekta systemowa ISPA/FS			22 830		22 830		22 830
	RAZEM	157 520	30 792	453 219	521 515	1 163 046	980 382	2 143 428

1 - realizacja pozycji była planowana w celu z poz. V.

2 - realizacja pozycji była planowana w celu z poz. II.

3 - realizacja pozycji była planowana w celu z poz. IV.

Załącznik 3

Podpisane w 2017 r. w Narodowym Funduszu umowy w układzie programów priorytetowych

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2017 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego			3	4
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	2 504	230 437	8 559	241 500	688 052	929 552
I.2	Ochrona przyrody i krajobrazu	2 504	25 436	1 813	29 753	129 188	158 941
I.2.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	2 504	19 204		21 708		21 708
I.2.2	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko		6 232	1 813	8 045		8 045
I.2.2	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna - środki europejskie					129 188	129 188
I.3	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu		2 894	1 468	4 362		4 362
I.3.1	Współfinansowanie programu LIFE		2 894	1 468	4 362		4 362
I.4	Geologia		180 655		180 655		180 655
I.4.1	Geologia i górnictwo. Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych		180 655		180 655		180 655
II.2	Ochrona powierzchni ziemi		16 846	5 278	22 124	558 864	580 988
II.2.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów		4 109		4 109		4 109
II.2.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami			5 278	5 278		5 278
II.2.3	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 4) Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji		2 635		2 635		2 635
II.2.4	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych		658		658		658
II.2.5	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest		9 444		9 444		9 444
II.2.6	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi - środki europejskie					105 084	105 084
II.2.7	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego - środki europejskie					453 780	453 780
II.3	Górnictwo		4 606		4 606		4 606
II.3.1	Geologia i górnictwo. Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin		4 606		4 606		4 606

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2017 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
II	Poprawa stanu środowiska	33 849	57 284	684 081	775 214	4 041 169	4 816 383
II.1	Ochrona wód			684 081	684 081	4 041 019	4 725 100
II.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych			85 743	85 743		85 743
II.1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			598 338	598 338		598 338
II.1.2	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach - środki europejskie					4 041 019	4 041 019
III.2	Monitoring Środowiska	33 849	57 284		91 133	150	91 283
III.2.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska. Część 1) Monitoring środowiska	33 849	2 284		36 133		36 133
III.2.2	Wspieranie działalności monitoringu środowiska. Część 2) Służba hydrologiczno-meteorologiczna		55 000		55 000		55 000
III.2.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy					150	150
III	Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych	4 000	73 651	217 152	294 803	3 429 993	3 724 796
III.1	Ochrona atmosfery i klimatu		65 102	214 002	279 104	1 890 983	2 170 087
III.1.1	Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie		595		595		595
III.1.2	Poprawa jakości powietrza. Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej		424	16 071	16 495		16 495
III.1.3	System Zielonych Inwestycji. Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej		3 086	3 520	6 606		6 606
III.1.4	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Porozumienie pomiędzy Ministrem Środowiska, Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określające zasady finansowania zadań Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.		48 997		48 997		48 997
III.1.5	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 3) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii		12 000	28 000	40 000		40 000
III.1.6	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 1) E-KUMULATOR - Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu			111 411	111 411		111 411
III.1.7	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 3) Efektywne systemy ciepłownicze i chłodnicze			55 000	55 000		55 000

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2017 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
III.1.8	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej - środki europejskie					122 016	122 016
III.1.9	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach - środki europejskie					1 524	1 524
III.1.10	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej - środki europejskie					586 170	586 170
III.1.11	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu - środki europejskie					697 603	697 603
III.1.12	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji - środki europejskie					213 798	213 798
III.1.13	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji - środki europejskie					237 518	237 518
III.1.14	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy					32 354	32 354
I.1	Gospodarka wodna					1 522 010	1 522 010
I.1.1	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska - środki europejskie					1 522 010	1 522 010
III.3	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	4 000	8 549	3 150	15 699	17 000	32 699
III.3.1	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków. Część 2) Zapobieganie i likwidacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń	4 000	8 549	3 150	15 699		15 699
III.3.2	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska - środki europejskie					17 000	17 000
IV	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i tworzenie podstaw zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	236 477	15 905	142 595	394 977	28 970	423 947
IV.1	Edukacja ekologiczna		7 663		7 663	28 970	36 633
IV.1.1	Edukacja ekologiczna		6 179		6 179		6 179
IV.1.2	Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju		1 484		1 484		1 484
IV.1.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy					726	726
IV.1.4	PO liŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna - środki europejskie					28 244	28 244

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2017 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
IV.2	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	236 477			236 477		236 477
IV.2.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	236 477			236 477		236 477
IV.3	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych		6 742	109 819	116 561		116 561
IV.4	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej		1 500		1 500		1 500
IV.5	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION			32 776	32 776		32 776
V	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji i pożyczek: umorzenia pożyczek, korekta systemowa dla przedsięwzięć ISPA/FS i POIŚ, kapitałowe finansowanie ochrony środowiska		37 823	65 786	103 609		103 609
V.1	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska			65 786	65 786		65 786
V.2	Umorzenia		14 934		14 934		14 934
V.3	Korekta systemowa ISPA/FS		22 889		22 889		22 889
RAZEM		276 830	415 100	1 118 173	1 810 103	8 188 184	9 998 287

Załącznik 4

Złożone wnioski o dofinansowanie i zawarte umowy w 2017 r.

Wnioski złożone w Narodowym Funduszu w 2017 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Wnioski złożone w 2017 r.		
		Liczba wniosków	Wnioskowane dofinansowanie (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)
1	2	3	4	5
1	Ochrona wód	265	5 234 757	11 212 513
	w tym:			
1.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	200	4 494 653	8 497 554
1.2	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	52	554 771	2 349 991
1.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	1	300 *	12 948
2	Gospodarka wodna	7	51 965	343 598
3	Ochrona klimatu i atmosfery	973	4 586 466	8 514 394
	w tym:			
3.1	Oś priorytetowa I PO liŚ 2014-2020 - środki UE	189	1 552 059	3 392 835
3.2	Oś priorytetowa I PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	13	172 612	464 746
3.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	4	5 714 *	25 435
3.4	MF EOG i NMF - środki europejskie	23	21 784	23 490
4	Ochrona powierzchni ziemi	323	915 783	1 536 498
	w tym:			
4.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	69	816 405	1 294 123
4.2	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	1	11 436	64 403
4.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	5	8 777 *	49 974
4.4	W ramach zobowiązań wieloletnich wynikających z opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji - dopłaty dla stacji demontażu pojazdów oraz powiatów i gmin	239	2 551	2 551
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	85	150 108	228 838
	w tym:			
5.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	13	118 263	169 004
5.2	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	16	4 753	27 546
6	Górnictwo	16	50 610	51 472
7	Geologia	39	706 375	926 392
8	Monitoring Środowiska	47	324 797	531 052
	w tym:			
8.1	MF EOG i NMF - środki europejskie	1	200	200
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	124	792 457	848 079
10	Edukacja ekologiczna	119	169 851	193 981
	w tym:			
10.1	MF EOG i NMF - środki europejskie	7	506	506
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	39	296 921	387 796
12	Dofinansowanie przedsięwzięć WFOŚiGW z zakresu ochrony środowiska lub gospodarki wodnej "SYSTEM"	7	88 658	142 550
13	Wnioski różne	112	3 879 929	8 933 444
	w tym:			
13.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 (działanie 2.1) - środki UE	32	1 475 525	2 053 823
13.2	LIFE - współfinansowanie	20	78 864	201 941
14	Razem NFOŚiGW - środki własne	1 622	8 769 282	18 419 072
15	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	534	8 479 395	15 431 535
16	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (14+15)	2 156	17 248 677	33 850 607

* - dla umorzeń w kolumnie 4 wykazano maksymalną kwotę możliwego umorzenia

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2017 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
1	Ochrona wód	203	4 725 100	10 585 045	44,6%
	z tego:				
1.1	finansowanie zwrotne	57	684 081	2 704 853	25,3%
1.2	finansowanie bezzwrotne - Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - środki UE	146	4 041 019	7 880 192	51,3%
2	Gospodarka wodna - finansowanie bezzwrotne	33	1 522 010	2 291 874	66,4%
	z tego:				
2.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - środki UE	33	1 522 010	2 291 874	66,4%
3	Ochrona klimatu i atmosfery	305	2 170 087	4 341 304	50,0%
	z tego:				
3.1	finansowanie zwrotne	20	214 002	355 788	60,1%
	w tym:				
3.2.1	umowa z bankiem udostępniania środków z przeznaczeniem na udzielanie kredytów bankowych	1	28 000	40 000	70,0%
3.2	finansowanie bezzwrotne	285	1 956 085	3 985 516	49,1%
	w tym:				
3.2.1	umowa z bankiem udostępniania środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji	1	12 000	-	
3.2.2	MF EOG i NMF - środki europejskie	24	32 354	40 139	80,6%
3.2.3	Oś priorytetowa I PO IiŚ 2014-2020 - środki UE	245	1 858 629	3 883 684	47,9%
4	Ochrona powierzchni ziemi	351	580 988	797 473	72,9%
	z tego:				
4.1	finansowanie zwrotne	2	5 278	7 438	71,0%
4.2	finansowanie bezzwrotne	349	575 710	790 035	72,9%
	w tym:				
4.2.1	W ramach zobowiązań wieloletnich wynikających z opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji - dopłaty dla stacji demontażu pojazdów oraz powiatów i gmin	239	2 635	2 635	100,0%
4.2.2	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - środki UE	91	558 864	771 955	72,4%
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	79	158 941	249 634	63,7%
	z tego:				
5.1	finansowanie zwrotne	2	1 813	4 121	44,0%
5.2	finansowanie bezzwrotne	77	157 128	245 513	64,0%
	w tym:				
5.2.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - środki UE	8	129 188	162 385	79,6%
6	Górnictwo - finansowanie bezzwrotne	1	4 606	4 606	100,0%
7	Geologia - finansowanie bezzwrotne	16	180 655	183 423	98,5%
8	Monitoring Środowiska - finansowanie bezzwrotne	19	91 283	107 170	85,2%
	w tym:				
8.1	MF EOG i NMF - środki europejskie	1	150	169	88,8%
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	71	32 699	73 531	44,5%
	z tego:				
9.1	finansowanie zwrotne	5	3 150	5 224	60,3%
9.2	finansowanie bezzwrotne	66	29 549	68 307	43,3%
	w tym:				
9.2.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - środki UE	1	17 000	20 000	85,0%
10	Edukacja ekologiczna - finansowanie bezzwrotne	53	36 633	47 805	76,6%
	w tym:				
10.1	MF EOG i NMF - środki europejskie	10	726	737	98,5%
10.2	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - środki UE	25	28 244	36 148	78,1%
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze - finansowanie bezzwrotne	32	236 477	274 135	86,3%

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2017 r. cd.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
12	Dofinansowanie przedsięwzięć WFOŚiGW z zakresu ochrony środowiska lub gospodarki wodnej "REGION" - finansowanie zwrotne	1	32 776	38 396	85,4%
13	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych	13	116 561	154 659	75,4%
	z tego:				
13.1	finansowanie zwrotne	3	109 819	145 668	75,4%
13.2	finansowanie bezzwrotne	10	6 742	8 991	75,0%
14	LIFE - współfinansowanie	5	4 362	15 161	28,8%
	z tego:				
14.1	finansowanie zwrotne	2	1 468	1 468	100,0%
14.2	finansowanie bezzwrotne	3	2 894	13 693	21,1%
15	Ekologiczne formy transportu - żegluga śródlądowa - finansowanie bezzwrotne	1	1 500	1 500	100,0%
16	Umorzenia pożyczek - finansowanie bezzwrotne	16	14 934	72 625	20,6%
17	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności - finansowanie bezzwrotne	6	22 889	1 657 301	1,4%
18	Inwestycje kapitałowe - finansowanie zwrotne	1	65 786	65 786	100,0%
19	Razem NFOŚiGW - środki własne	622	1 810 103	5 874 145	30,8%
	z tego:				
19.1	finansowanie zwrotne	93	1 118 173	3 328 742	33,6%
19.2	finansowanie bezzwrotne	529	691 930	2 545 403	27,2%
20	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	584	8 188 184	15 087 283	54,3%
21	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (19+20)	1 206	9 998 287	20 961 428	47,7%

X. Spis rysunków

Rysunek 1	Zawieranie umów w ramach PO liŚ 2014-2020 w 2017 r.	7
Rysunek 2	Struktura dziedzinaowa finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2017 r.	9
Rysunek 3	Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2017 r.	20
Rysunek 4	Złożone w 2017 r wnioski o dofinansowanie w ramach PO liŚ 2014-2020 w układzie działań lub poddziałań programu.	29

XI. Spis tabel

Tabela 1	Liczba i kwoty zawartych w latach 2015-2017 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł)	8
Tabela 2	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2017 r. w porównaniu do 2016 r.	11
Tabela 3	Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2017 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	14
Tabela 4	Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2017 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	16
Tabela 5	Wpływy i wydatki środków finansowych w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	17
Tabela 6	Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2017 r.	25
Tabela 7	Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2017 r. (tys. zł)	27
Tabela 8	Umowy zawarte w ramach PO liŚ 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2017 r.)	30
Tabela 9	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.1.1 PO liŚ 2014-2020	31
Tabela 10	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 1.2 PO liŚ 2014-2020	32
Tabela 11	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO liŚ 2014-2020	34
Tabela 12	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 1.5 PO liŚ 2014-2020	37
Tabela 13	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO liŚ 2014-2020	38
Tabela 14	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie poddziałania 1.6.2 PO liŚ 2014-2020	39
Tabela 15	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2017 r. w zakresie działania 2.1 PO liŚ 2014-2020	41
Tabela 16	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.2 PO liŚ 2014-2020	42
Tabela 17	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.3 PO liŚ 2014-2020	44
Tabela 18	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.4 PO liŚ 2014-2020	45
Tabela 19	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2017 r. w zakresie działania 2.5 PO liŚ 2014-2020	47
Tabela 20	Efekty ekologiczne w zakresie MF EOG i NMF z umów podpisanych i umów zakończonych w 2017 r.	49
Tabela 21	Umowy zrealizowane w ramach PO liŚ 2007-2013 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2017 r.) – kwoty w tys. zł	50

Tabela 22	Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie I osi priorytetowej PO liś 2007-2013.....	51
Tabela 23	Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie II osi priorytetowej PO liś 2007-2013.....	53
Tabela 24	Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie III osi priorytetowej PO liś 2007-2013.....	54
Tabela 25	Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2017 r. w zakresie IV osi priorytetowej PO liś 2007-2013.....	55
Tabela 26	Efekty ekologiczne w zakresie IX osi priorytetowej PO liś 2007-2013 z umów zakończonych w 2017 r.....	56
Tabela 27	Pożyczkowe finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2017 r. (tys. zł)	63
Tabela 28	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2017 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł).....	64
Tabela 29	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł).....	65
Tabela 30	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł).....	66
Tabela 31	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2017 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł).....	67
Tabela 32	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2017 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)	67
Tabela 33	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł)	68
Tabela 34	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2017 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł).....	68
Tabela 35	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2017 r. (tys. zł)	69
Tabela 36	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony wód	70
Tabela 37	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie gospodarki wodnej	71
Tabela 38	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu	74
Tabela 39	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi	75
Tabela 40	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu	77
Tabela 41	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinach górnictwa i geologii	78
Tabela 42	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie monitoringu środowiska	79
Tabela 43	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków	80
Tabela 44	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej	82

Tabela 45	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2017 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych.....	83
Tabela 46	Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2017 r.....	84
Tabela 47	Dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) – stan na koniec 2017 r.....	91